

ผลของการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

ปริญญาานิพนธ์

ของ

ธนากร สุขยิ่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2553

ผลของการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

ปริญญาานิพนธ์

ของ

ธนากร สุขยิ่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลของการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ

ของ

ธนากร สุขยิ่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

ตุลาคม 2553

ธนากร สุขยั้ง. (2553). ผลของการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิงจำนวน 20 คน ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนพระรามเก้ากาญจนาภิเษก (พระราม ๙ กาญจนาภิเษก) สำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จากวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Simple Random Sampling) เวลาที่ใช้ในการทดลอง 8 สัปดาห์ ละ 3 วันๆ ละ 50 นาที รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรม ละครสร้างสรรค์ และแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest – Posttest Design และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างด้วย t-test for Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10.11 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกล้าแสดงออกเพิ่มขึ้นสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภาคภูมิใจในตนเองตามลำดับ

THE INFLUENCE OF CREATIVE DRAMATIC ACTIVITIES ON  
SELF-CONFIDENCE OF EARLY CHILDHOOD CHILDREN

AN ABSTRACT

BY

TANAPORN SUKYING

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the  
Master of Education Degree in Early Childhood Education  
at Srinakharinwirot University

October 2010

Tanaporn Sukying. (2010). *The Influence of Creative Dramatic Activities on Self-Confidence of Early Childhood Children*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Yawvapa Tejagupta, Asst. Prof. Jiraporn Boonsong.

The purpose of this research was to study and compare early childhood children's self-confidence before and after using the creative dramatic activities.

The sample of this study was 20 early childhood children, 5 – 6 years old who studied in kindergarten 2, Phraram 9 Kanchanapisek School, under the Office of the Huai Khwang District of Bangkok, Metropolis in the second semester of the academic year 2009. The samples were selected using multi-simple random sampling technique. The experiment was carried out by the researcher 24 times, 8 weeks, 3 days per week with 50 minutes per day. The instruments used in this study were Lesson Plans for Creative Dramatic Activities and Early Childhood Children's Self-Confidence with, RAI at 0.98. The research design was one group pretest – posttest design. The data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test for Dependent Samples.

The research result found that early childhood children's experienced the Creative Dramatic Activities had Self – Confidence significantly higher than before received the Creative Dramatic Activities at .01 level and also Self-Confidence increased 10.11 percent. When considered each aspect it was found that Self – Expression increased the highest followed by Self – Acclimatization to Circumstances and Self – Dignity respectively.

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย  
“งบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ 2553”  
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

ผลของการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

ของ

ธนากร สุขยิ่ง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย ให้นำเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ. 2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์)



## ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณา เป็นอย่างสูงจากระงศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์ ประธานควบคุมปริญญาานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง กรรมการ ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษาและกรุณาให้ข้อคิดข้อเสนอแนะเพิ่มเติมทำให้ปริญญาานิพนธ์ ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและ สำเร็จไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจึงขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.กมลยา ตันติผลาชีวะ ประธานสอบปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์ ดร .พัฒนา ชัชพงศ์ กรรมการสอบปริญญาานิพนธ์ ที่ให้ความ กรุณาเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาการศึกษาปฐมวัย รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญ อนันตพงษ์ รองศาสตราจารย์ ดร .บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ และอาจารย์ ดร .สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาได้กรุณาประสิทธิประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์ที่ดีมีคุณค่ายิ่งกับผู้วิจัยทำให้ ผู้วิจัยประสบความสำเร็จการศึกษาปริญญาโทมหาบัณฑิตและขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโทสาขา วิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กมลา ลำพูน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วารุณี สกุลภักษ์ อาจารย์ ดร.มิ่ง เทพครเมือง อาจารย์ สมอง สุทธาอามาตย์และ อาจารย์ รัตนาภรณ์ ภูธรเลิศ ที่กรุณาตรวจสอบและให้คำแนะนำเครื่องมือที่ใช้ในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนพระราม๙กาญจนาภิเษกสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ที่อำนวยความสะดวกในการทำวิจัยเป็นอย่างดี และขอขอบคุณนักเรียนชั้นอนุบาล 2 ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ พ.ต.ท.อิทธิพล สุขยี่ง นางสาวปัทมา สุขยี่ง และ นางสาวภาวรินทร์ สุขยี่ง เป็นผู้ให้กำลังใจที่ดีแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร ร.อ.วรศักดิ์ เรืองศรี พ.ต.ท.หญิง พรรณีภา หวังอนุตตร และ นางอัจฉรา เพชรพิมพ์ันธุ์ ที่ช่วยให้ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดี

คุณค่าและคุณประโยชน์ปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาที่ ได้อบรมเลี้ยงดูให้ความรักความอบอุ่นและขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้วางรากฐาน การศึกษาอันทรงคุณค่ายิ่งให้แก่ผู้วิจัย

ธนาภร สุขยี่ง

## สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ .....	1
ภูมิหลัง .....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย .....	4
ความสำคัญของการวิจัย .....	4
ขอบเขตของการวิจัย .....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ .....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย .....	6
สมมติฐานในการวิจัย .....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับละครสร้างสรรค์ .....	8
ความหมายของละครสร้างสรรค์ .....	8
ความสำคัญของละครสร้างสรรค์ .....	9
ประวัติความเป็นมาของละครสร้างสรรค์ .....	10
ประเภทละครสร้างสรรค์ .....	16
องค์ประกอบและขั้นตอนการจัดละครสร้างสรรค์ .....	19
หลักการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ .....	20
ประโยชน์และคุณค่าของละครสร้างสรรค์ที่มีต่อเด็กปฐมวัย .....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับละครสร้างสรรค์ .....	23
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง .....	26
ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง .....	26
ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง .....	27
ทฤษฎีความเชื่อมั่นในตนเอง .....	29
ปัจจัยที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง .....	32
ลักษณะของเด็กปฐมวัยที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง .....	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง .....	35

## สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า	
3	วิธีดำเนินการวิจัย .....	39
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง .....	39
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย .....	39
	การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	43
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล .....	47
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	50
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....	50
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล .....	50
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	54
	สรุปผลการวิจัย .....	56
	อภิปรายผล .....	56
	ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย .....	61
	ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ .....	62
	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป .....	62
	บรรณานุกรม .....	63
	ภาคผนวก .....	67
	ภาคผนวก ก .....	68
	ภาคผนวก ข .....	95
	ภาคผนวก ค .....	105
	ภาคผนวก ง .....	107
	ภาคผนวก จ .....	113
	ประวัติย่อผู้วิจัย .....	119

## บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ลักษณะความแตกต่างของละครเวทีสำหรับเด็กและละครสร้างสรรค์.....	17
2 แสดงกำหนดระยะเวลาดำเนินการทดลอง.....	44
3 การเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและหลัง การทดลอง .....	48
4 การเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละคร สร้างสรรค์ .....	49
5 การเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับ การจัด กิจกรรมละครสร้างสรรค์เป็นรายบุคคล.....	50
6 การแสดงการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองเด็กปฐมวัย จำนวน 20 คน ก่อนและหลังได้รับ การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เป็นรายบุคคล.....	109

# บัญชีภาพประกอบ

## ภาพประกอบ

หน้า

1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย .....

6

# บทที่ 1

## บทนำ

### ภูมิหลัง

ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นคุณลักษณะที่เด็กควรได้รับการส่งเสริม เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพ ที่จะส่งผลให้เด็ก มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ได้อย่างเหมาะสม มีความภาคภูมิใจ และแก้ปัญหาด้วยความรู้สึกที่มั่นคง กรมวิชาการ (2537:1) บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ควรเป็นผู้มีสุขภาพจิตดี มีความสุข มองโลกในแง่ดี และสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ (ประมวล ดิคนินสัน. 2527: 154; อ้างอิงจาก Sullivan. n.d.) นอกจากนี้ความเชื่อมั่นในตนเอง นั้น มิได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เกิดจากการเรียนรู้ ที่เนื่องมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ กับบุคคลรอบข้าง จึงเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝัง และส่งเสริม แก่เด็กให้พัฒนา อยู่เสมอ (พรณี ช. เจนจิต. 2528 : 68-69) จากรายงานของกรมวิชาการ (2537: 1) พบว่าเด็กไทย ส่วนมากขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะวัฒนธรรม การอบรมเลี้ยงดู และ บรรยากาศของการเรียนรู้ ซึ่งครูมีบทบาทมากที่สุด โดยครูเป็นผู้กำหนดและบังคับ ให้เด็กทำตาม ซึ่งสภาพการเรียนการสอน ลักษณะนี้ ก่อให้เกิดทัศนคติที่ยอมรับสิ่งต่างๆ น้อยมาก จากแนวความคิดพัฒนาการเรียนการสอนของ ประเทศไทย เพื่อพัฒนาลูกหลานไทยในอนาคตให้มีคุณลักษณะใหม่สมตามเจตนารมณ์แนวการ ปฏิรูปการเรียนรู้อย่างที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2544 (สำนักงานปฏิรูป การศึกษา. 2544: 1)

คุณลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญการจัดการศึกษาควรมุ่งพัฒนาเด็กคือ ความ เชื่อมั่นในตนเอง เนื่องจากคุณลักษณะนี้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งที่ทำให้คนเราประสบความสำเร็จในการทำ สิ่งต่างๆ มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก สามารถปรับตัวและเผชิญเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมด้วยความรู้สึกที่มั่นคง (พิมพ์ิกา คงรุ่งเรือง. 2542: 1; อ้างอิงจาก กรมวิชาการ. 2537 : 1-5) เยาวพา เดชะคุปต์. (2540: 28-29) กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนล้วนมีความต้องการในสิ่งที่จำเป็นเพื่อ การดำรงอยู่ของชีวิต ซึ่งเกี่ยวกับการเจริญเติบโต การสืบพันธุ์ การมีอนามัยดี และรวมถึงการให้สังคม ยอมรับ เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้คือ ความต้องการด้านร่างกาย ความต้องการ ความปลอดภัย ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ ความต้องการที่จะเป็นที่ยอมรับ และได้รับการ ยกย่อง ความต้องการที่จะบรรลุถึงความต้องการของตนอย่างแท้จริง (สมจินตนา คุปตสุนทร. 2547: 1; อ้างอิงจาก Maslow. 1954-411 ) มาสโลว์ (Maslow)กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองนั้นสามารถ ปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้เพราะ คนทุกคนในสังคม มีความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จ มีความ ภาคภูมิใจในตนเอง ต้องการให้คนอื่นยอมรับ นับถือในความสำเร็จของตนเอง ถ้าความต้องการนี้

ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอจะทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ อีริคสัน (Erikson) ที่กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก ถ้าเด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี มีความสุข ก็จะทำให้เด็กมองโลกในแง่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดความไว้วางใจคนอื่น (ศุภคี ศรีสุคนธ์ . 2539 :1 ;อ้างอิงจาก Erikson. 1975 : 220 -222)

จากความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองข้างต้น จึงมีความสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี ซึ่งในช่วงวัยนี้พัฒนาการทุกด้าน กำลังเจริญเติบโต โดยเฉพาะพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ ซึ่งการปลูกฝังบุคลิกภาพที่สำคัญประการหนึ่ง ที่ควรปลูกฝังให้กับเด็กในวัยนี้คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะการที่เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะทำให้เป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออกและสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม (อารี เกษมวดี . 2533: 18 ) ซึ่งสอดคล้องกับ เฮนดริค (สิริมาภิญาญอนันตพงษ์. 2545; อ้างอิงจาก Hendrick. J. 1994) ที่กล่าวว่า แนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้น พื้นฐานสำคัญควรยึดหลักการเพิ่มความสามารถในการพัฒนาเด็ก โดยเน้นให้เด็กมีความมั่นใจและเห็นคุณค่าของตนเอง การแสดงออกของเด็กมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพด้านความเชื่อมั่นในตนเอง การเรียนรู้พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยเกิดขึ้นได้หลายทาง การเล่นเป็นวิธีหนึ่งซึ่งช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการได้ทุกด้าน (จวีวรรณ กินาวงศ์. 2526: 139)

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ควรจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก คำนี้ถึงตัวเด็กเป็นหลัก ให้เด็กได้ "ลงมือปฏิบัติกิจกรรมโดยการกระทำ" เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ซึ่งควรเป็นประสบการณ์ที่ใกล้ตัวเด็ก อีกทั้งต้องคำนึงถึงความแตกต่างและความสนใจของเด็กเป็นรายบุคคล เพราะในสิ่งแวดล้อมของเด็ก เมื่อเด็กมีความสนใจก็จะตั้งใจทำ กิจกรรมและเรียนรู้อย่างสนุกสนาน (พัฒนา ชัชพงษ์. 2541: 113-114) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เช่น ควรเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้เด็กได้มีโอกาส แสดงออก การแสดง บทบาทสมมุติ การเล่นเป็นกลุ่มและเดี่ยว ซึ่งเด็กแต่ละคนอาจมีวิธีการเรียนรู้ไม่เหมือนกัน การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยที่ควรจัดในแต่ละวันประกอบด้วย กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์เล่นตามมุม กิจกรรมเล่นในวงกลม กิจกรรมเล่นกลางแจ้ง และเกมการศึกษา(กระทรวงศึกษาธิการ . 2546 : 31-32) เพราะธรรมชาติของเด็กปฐมวัย จะชอบการเล่น ชอบสนุกสนาน ชอบเลียนแบบพฤติกรรม ดังนั้นการจัดการศึกษา ควรจัดในรูปแบบกิจกรรมที่บูรณาการผ่านการเล่น เพราะนอกจากเด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงแล้ว เด็กยังได้พัฒนาการ ความเชื่อมั่นในตนเองทางธรรมชาติได้อีกด้วย

การจัดกิจกรรมที่ให้แก่เด็กปฐมวัยเพื่อพิจารณาความเชื่อมั่นในตนเองรูปแบบหนึ่งคือ การจัดกิจกรรมการละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) ซึ่งเป็นการจัดทำละครที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ที่มี

จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาเด็กทุกคนในกลุ่มให้มีความสามารถทางการคิดได้ใช้จินตนาการ หรือการคิดแก้ปัญหาตลอดจนการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นในการทำงานร่วมกัน การแสดงละครเป็นกิจกรรม ที่ทำให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก ทางภาษาและท่าทางของตัวเอง การใช้ภาษาการแสดงออกทางความคิดเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ทำให้เด็กได้รู้จักคิด ได้ลงมือปฏิบัติ และมีโอกาสได้แสดงออก เรียนรู้ถึงความรู้สึกของผู้อื่น และรับรู้ประสบการณ์ในแง่ต่างๆ ของชีวิตมากขึ้น (กรรณิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ. 2547:3) นอกจากนี้ การแสดงละคร ยังเป็นการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างอิสระ ทั้งการเคลื่อนไหว คนเดียวและเป็นกลุ่มที่เน้น การใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ การแสดงท่าทาง และการแสดงละคร เป็นการใช้อารมณ์เป็นอุปกรณ์ในการเรียนรู้ (เยาวพา เดชะคุปต์ 2546: 35) การแสดงละครยังทำให้เด็กเข้าใจบทบาทความสำคัญของตนเองและผู้อื่นเด็ก เข้าใจถึงชีวิตและจิตใจของมนุษย์ที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข (อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร. 2540: 39) นอกจากนี้ยังกล่าวได้ว่า ละครเป็นอารยะของประเทศชาติ บ้านเมือง เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ ให้มนุษย์รู้จักเข้าใจในชีวิต และสามารถหาหนทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ การสร้างประสบการณ์ตรงให้กับเด็กโดยใช้ละครสร้างสรรค์ทำให้เด็กได้มีโอกาสเตรียมพร้อมในการเผชิญปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนได้ (วราภรณ์ วัจนะพันธ์. 2542: 9)

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่ากิจกรรม ละครสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ที่เปิดโอกาสให้เด็ก มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมละครสร้างสรรค์ กับผู้อื่นในเรื่องนั้นๆ ได้อย่างเต็มที่โดยเด็กได้ใช้ความสามารถทางสติปัญญาในการคิดตามจินตนาการ หรือการคิดแก้ปัญหาต่างๆ รู้จักการคิดวิเคราะห์ปัญหาและกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ถือเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมที่เน้น การพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนโดยเฉพาะความเชื่อมั่นในตนเองสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาพุทธศักราช 2542 (ฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม 2545) การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ในเด็กปฐมวัย จะช่วยให้ เด็กมีประสบการณ์ และสามารถพัฒนาให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองได้ ลักษณะของละครสร้างสรรค์ที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น (ปาริชาติ จึงวิวัฒนาภรณ์. 2545: 27; อังอิงจาก กระทรวงศึกษาธิการ . 2546: 39-42) มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ที่เหมาะสมวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ให้กับเด็กปฐมวัย จึงสอดคล้องกับแนวนโยบายตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ทุกประการ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาและเปรียบเทียบถึงการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ เพื่อเป็นแนวทางให้กับ ครูผู้สอนระดับปฐมวัย และยังเป็นประโยชน์ต่อ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง รวมทั้ง ผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กไทยต่อไป



## ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษา ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. ศึกษา และเปรียบเทียบ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์
2. ศึกษาการเปลี่ยนแปลง ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย แยกเป็นรายด้าน ได้แก่ การกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและความภาคภูมิใจในตนเอง ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์

## ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางในการ ส่งเสริมพฤติ กรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ซึ่งผลของการวิจัย จะทำให้ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้เห็นถึงความสำคัญ ของการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่สามารถส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย และสามารถนำแนวทางไปใช้ในการส่งเสริมพฤติ กรรมความเชื่อมั่นในตนเอง ให้กับเด็กปฐมวัยต่อไป

## ขอบเขตของการวิจัย

### ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย และหญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนพระรามเก้ากาญจนนาภิเษก (พระราม ๙ กาญจนนาภิเษก) สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้อง ห้องละ 40 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน

### กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ วิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย และหญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล ปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนพระรามเก้ากาญจนนาภิเษก (พระราม ๙ กาญจนนาภิเษก) สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน มีวิธีสุ่มดังนี้

1. จับสลากนักเรียนมาจำนวน 1 ห้องเรียน จากจำนวน 3 ห้องเรียน
2. สุ่มนักเรียนจากห้องที่ได้ ในข้อที่ 1. มาจำนวน 20 คน โดยการจับ สลากเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย

### ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ เวลาในการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 50 นาที โดยใช้ช่วงกิจกรรมวงกลม ตั้งแต่เวลา 10.00 น. - 10.50 น. รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

### ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

### นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เด็กนักเรียนชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนพระรามเก้ากาญจนาภิเษก (พระราม ๙ กาญจนาภิเษก) สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน

2. **การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์** หมายถึง การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ของเด็ก ที่มีบทบาท และเรื่องราวที่เด็กร่วมกัน คิด และแสดงบทบาทในเรื่องนั้นๆ โดยมีเนื้อหาสั้นๆ การแสดงเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิด การใช้ ภาษา และท่าทางที่แสดงออกตามจินตนาการ เน้นการเปิดโอกาสให้ผู้แสดง ใช้ความสามารถ ของตนเพื่อสื่อสารความคิด และความรู้สึกแก่ผู้ชม ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ ในเรื่องของความเชื่อมั่นในตนเอง 3 ด้าน คือ ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภาคภูมิใจในตนเอง

### การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์

ประกอบด้วยการจัดกิจกรรม 3 ระยะ /3 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 ( วันที่ 1) การเตรียมละครสร้างสรรค์

ระยะที่ 2 ( วันที่ 2) การดำเนินกิจกรรมการแสดงละครสร้างสรรค์

ระยะที่ 3 ( วันที่ 3) การสรุปกิจกรรมละครสร้างสรรค์

การดำเนินกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ทั้ง 3 ระยะ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นนำ
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
3. ขั้นสรุป

**3. ความเชื่อมั่นในตนเอง** หมายถึง การ กล้า แสดงออก ด้วยความมั่นใจ ของเด็ก ซึ่ง แสดงออกทางภาษา ท่าทาง การกระทำ การแสดงความคิดเห็น โดยผู้วิจัยได้แบ่งความเชื่อมั่นในตัวเอง 3 ด้าน ดังนี้

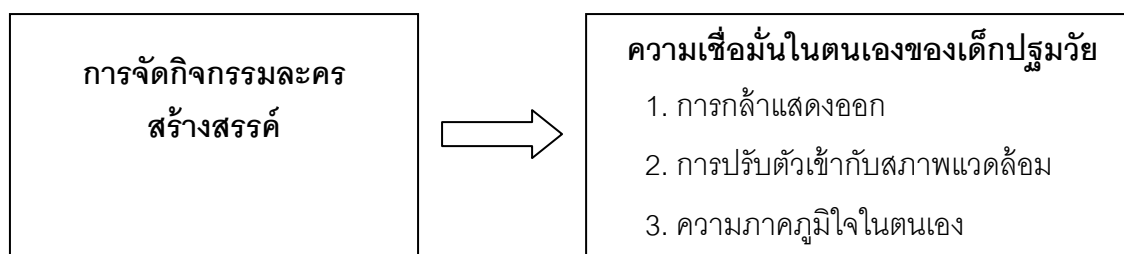
3.1 การกล้าแสดงออก หมายถึง การกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก ทาง ภาษา ท่าทาง การกระทำมีเหตุผล ไม่เขินอาย ง่าย ๆ

3.2 การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม หมายถึง การร่วมกิจกรรมกับเพื่อนและครูด้วยความ เป็นมิตร ช่วยเหลือและยอมรับการช่วยเหลือจากเพื่อน รวมทั้งยอมรับสถานการณ์ใหม่ ๆ

3.3 ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความพึงพอใจในตนเอง รู้จักตนเอง ยอมรับการ กระทำของตนเอง และพยายามแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตั้งใจทำในสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จโดยไม่ทอดทิ้งแม้มี อุปสรรค

ความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปฐมวัย การวิจัยครั้งนี้วัดได้โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

### กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

### สมมุติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการกิจกรรมละครสร้างสรรค์มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนการจัด กิจกรรมละครสร้างสรรค์

## บทที่ 2

### เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้เสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับละครสร้างสรรค์
  - 1.1 ความหมายของละครสร้างสรรค์
  - 1.2 ความสำคัญของละครสร้างสรรค์
  - 1.3 ประวัติความเป็นมาของละครสร้างสรรค์
  - 1.4 ประเภทละครสร้างสรรค์
  - 1.5 องค์ประกอบและขั้นตอนการจัดละครสร้างสรรค์
  - 1.6 หลักการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์
  - 1.7 ประโยชน์และคุณค่าของละครสร้างสรรค์ที่มีต่อเด็กปฐมวัย
  - 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับละครสร้างสรรค์
    - 1.8.1 งานวิจัยต่างประเทศ
    - 1.8.2 งานวิจัยในประเทศ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง
  - 2.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง
  - 2.2 ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง
  - 2.3 ทฤษฎีความเชื่อมั่นในตนเอง
    - 2.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์
    - 2.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการของอีริคสัน
    - 2.3.3 ทฤษฎีโครงร่างบูรณาการแห่งบุคลิกภาพของคอลลอสแมร์และริฟเฟิล
  - 2.4 ปัจจัยในการส่งเสริมให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง
  - 2.5 ลักษณะของเด็กปฐมวัยที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
  - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง
    - 2.6.1 งานวิจัยต่างประเทศ
    - 2.6.2 งานวิจัยในประเทศ

## 1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับละครสร้างสรรค์

### 1.1 ความหมายของละครสร้างสรรค์ (Creative Drama)

ได้มีผู้ให้ความหมายของการละครและละครสร้างสรรค์เอาไว้ดังนี้

ภรณี คุรุรัตน์. (2526: 2 - 4) ให้ความหมายของละคร (Drama) หมายถึง ฉันทะทำ "ฉันทะแสดง" มาจากภาษากรีกที่ว่า Dra-O และได้กล่าวย่ำว่าละครสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ใช้กับเด็กและเยาวชน เช่น การแสดงบทบาทสมมุติ การแสดงทำไม้ การทำท่าทางประกอบเพลง การแสดงตามเรื่องราวที่คิดเองหรือจากเรื่องราวในหนังสือหรือนิทานที่เคยรู้จัก ในการแสดงอาจแสดงคนเดียวหรือหลายคน

วิมลศรี อุปรมย์ (2526: 125) กล่าวว่า การละคร คือ การเลียนแบบชีวิต อาศัยการร้องออกท่าทาง และมีเพลงประกอบ แยกได้เป็น 2 อย่าง ได้แก่ การละเล่นที่แสดงกิริยาท่าทาง จะเป็นรำหรือเต้นก็เรียกว่าละคร และความหมายเฉพาะหลักวิชา หมายถึง การแสดงที่ต้องมีเนื้อเรื่องเป็นสำคัญ จึงสรุปได้ว่า การละคร เป็นการแสดงโดยใช้ภาษา ท่าทางตามเนื้อเรื่องเพื่อให้เกิดความบันเทิงแก่ผู้ชม อาจมีลักษณะซับซ้อน แสดงให้เห็นถึงลักษณะชีวิตและจิตใจของมนุษย์ อันจะนำไปสู่ความเข้าใจตนเองและผู้อื่น

อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร (2540: 24) ให้ความหมายของ "ละคร" ไว้ว่า เป็นการแสดงตามจินตนาการที่เป็นเรื่องราวต่างๆ เพื่อให้เกิดความบันเทิง โดยใช้ภาษาและท่าทางตามเนื้อเรื่อง และความรู้สึกนึกคิดเพื่อสื่อความหมายความเข้าใจระหว่างผู้แสดงกับผู้ชม

ส่วนละครสร้างสรรค์ (Creative drama) เป็นละครสำหรับเด็กประเภทหนึ่ง ที่มีผู้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

สมาคมละครสำหรับเด็กแห่งสหรัฐอเมริกา (ภรณี คุรุรัตน์. 2526: 4; อ้างอิงจาก สมาคมละครสำหรับเด็กแห่งสหรัฐอเมริกา . 1977) ให้คำจำกัดความว่า ละครสร้างสรรค์เป็นลักษณะการแสดงออกแบบละคร โดยไม่มีการชักซ้อม วัตถุประสงค์ในการจัดละครสร้างสรรค์ มิใช่เป็นการแสดงเพื่อให้เกิดความบันเทิงแก่ผู้ชม เช่น การจัดละครโดยทั่วๆ ไป แต่เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้แสดงได้ใช้ความสามารถของตนเองในการใช้ความคิด ท่าทาง และภาษา ครูเป็นผู้แนะแนวทางให้เกิดจินตนาการกระตุ้นให้เกิดการแสดง ซึ่งสะท้อนความคิดเกี่ยวกับชีวิตและสังคม

สรุปได้ว่า ละครสร้างสรรค์ หมายถึง การแสดงละครของเด็ก ที่มีบทสนทนาและเรื่องราวที่เด็กร่วมกันคิดและแสดงบทบาทในเรื่อง นั้น โดยมีเนื้อหาสั้นๆ การแสดงละครจะเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการคิด การใช้ภาษาและท่าทางที่แสดง ออกมาตามจินตนาการ เน้นการเปิดโอกาสให้ผู้แสดงใช้ความสามารถของตน เพื่อสื่อสารความคิดและความรู้สึกมายังผู้ชม

## 1.2 ความสำคัญของละครสร้างสรรค์

ฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2524: 1) ได้มีผู้กล่าวถึง ละครมีความสำคัญ ดังพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ตรัสว่า “การละครนอกจากจะเป็นเครื่องบันเทิงและให้ความสุขแล้ว ยังเป็นวิถีแห่งการศึกษาที่สำคัญ เพราะละครเป็นสิ่งที่จะโน้มน้าวจิตใจคนให้เห็นผิดชอบได้ ทำให้จิตใจสูงขึ้น”

วิมลศรี อุปรมัย (2526: 13 – 14) กล่าวว่า การละครช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและปัญญาของเด็ก 5 ประการ ได้แก่

1. พัฒนาการแสดงออกในทางกายหรือบุคลิกภาพ การละครช่วยส่งเสริม พัฒนาบุคลิกภาพ ใช้เป็นสื่อความเข้าใจเช่น การแสดงเป็นคนดี คนร้าย มีพฤติกรรมอย่างไร เด็กก็จะแสดงออกเป็นการปลูกฝังค่านิยมหรือบุคลิกภาพของเด็ก

2. พัฒนาการแสดงออกใน ด้านภาษา ลีลาการพูดเชิงวาทการ ชีวิตประจำวันของคนเรา ขึ้นอยู่กับการพูดมากที่สุด การพูดจึงมีความสำคัญต่อบุคลิกภาพของคนเรามาก ที่สุดด้วย ขนาดที่คนโบราณยกให้เป็นเองทางด้านวิชาการ ดังคำกล่าวที่ว่า “ปากเป็นเอก เลขเป็นโท หนังสือเป็นตรี”

3. พัฒนาการ แสดงออกทางด้านอารมณ์ อารมณ์ของตัวละครในลักษณะต่างๆ จะช่วยส่งเสริมความเข้าใจตัวละคร ตัวละครตัวใดเป็นตัว ไດดี-ร้ายอย่างไร ฉะนั้นการส่งเสริมคุณลักษณะทางอารมณ์ในทางที่ดี ผู้เป็นครูจะอาศัยการละครการละครเป็นเครื่องมือแสดงได้ทุกบทบาทและสถานการณ์ สร้างอารมณ์ที่มีทั้งดีและร้าย แต่อารมณ์มีเสน่ห์สำหรับโลกปัจจุบัน คืออารมณ์ดีค่อนข้างไปทางอารมณ์ขัน คนทุกคนอยากพูดและเจรจาด้วย

4. พัฒนาทางการ แสดงออกในทางสังคม การทำตัวให้เป็นที่ยอมรับ ในสังคมนั้น ถือว่าเป็นความจำเป็นยิ่งในชีวิตการทำงานและชีวิตส่วนตัว ทั้งนี้เพราะการละครในบทบาท (Role) การแสดง (Action) ที่จะต้องไปปะทะสัมพันธ์กับบุคคลอื่น (Interaction) ในลักษณะกระบวนการหมู่พวก (Group Process) ซึ่งเพียงแต่อาศัยกฎเกณฑ์ของบทและเนื้อเรื่องเป็นแกนสำหรับปฏิบัติแทนชีวิตจริงเท่านั้น ฉะนั้น การละครจะส่งเสริมให้เด็กได้มีโอกาสแสดง มีความสุขกับการยอมรับของสังคม ช่วยให้ปรับตัวในชีวิตจริงมากขึ้น

5. พัฒนาการแสดงออกในทางสติปัญญา นักปราชญ์กล่าวว่า โลกคือละคร ฉะนั้น การศึกษาการละครก็เท่ากับศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของโลก สำคัญอยู่ที่ว่าละครนั้นมีคุณค่า

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2526: 21) กล่าวถึง ความสำคัญของละครสร้างสรรค์ ว่า จะช่วยพัฒนาพฤติกรรมและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการแสดงออกของเด็ก การที่ครูฝึกให้เด็กได้แสดงออกโดยใช้ความคิด จะทำให้เด็กได้พัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งด้านร่างกาย, อารมณ์, สังคม และ สติปัญญา จะทำ

ให้เด็กไม่เบื่อง่าย เกิดจินตนาการ การที่ครูใช้ละครสร้างสรรค์เป็นสื่อในการเรียนการสอน จะช่วยให้เด็ก ได้มีโอกาสแสดงออก ทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง กิจกรรมละครสร้างสรรค์มีคุณค่าแก่เด็ก ในด้าน ทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น มีการปรับตัวได้ดี กระตุ้นให้เกิดความคิด จินตนาการในลักษณะ ที่ สร้างสรรค์

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ทำให้เด็กมีพัฒนาการ จินตนาการและความคิด สูงขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่างๆ มีทักษะการสวมบทบาทดีขึ้น นอกจากนี้ยัง มีความ กระตือรือร้น และความคล่องแคล่วในการทำกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

### 1.3 ประวัติความเป็นมาของละครสร้างสรรค์

โรเซนเบอร์ (ปาริชาติ จีงวิวัฒนาภรณ์. 2545: 27; อ้างอิงจาก Rosenber. 1982: 18-37) เสนอว่า การใช้ละครการศึกษา (Educational Drama) หรือ ละครที่ใช้ในการศึกษา (Drama-in-Education) หรือ ละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนนั้น มีประวัติ ความเป็นมาที่ต่อเนื่องในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ แคนาดา ออสเตรเลีย และ ญี่ปุ่น แต่ประเทศที่มีการบุกเบิกและ นำเอาละครมาใช้ในการศึกษาในระบบอย่างจริงจังเอานั้นคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และแคนาดา

#### 1.3.1 ประวัติละครสร้างสรรค์ในประเทศสหรัฐอเมริกา

โรเซนเบอร์ (ปาริชาติ จีงวิวัฒนาภรณ์. 2545: 27; อ้างอิงจาก Rosenber. 1982: 18-37) กล่าวถึงประวัติละครสร้างสรรค์ของประเทศสหรัฐอเมริกาไว้ดังต่อไปนี้

ช่วงปี พ.ศ. 2463 - 2473 ถือว่าเป็นยุคแรกที่นักการศึกษาในสหรัฐอเมริกาเช่น จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ฟรานซิส ปาร์กเกอร์ (Francis Parker) วิลเลียม เคิร์กแพทริก (William Kirkpatrick) และ ฮิวจ์ เมร์นส์ (Hugh Merns) ได้ริเริ่มแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาที่ว่า "การศึกษาที่ สมบูรณ์นั้นต้องพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม หรือจิตใจ" นัก การศึกษาเหล่านี้เล็งเห็นคุณค่าของศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณค่าของละคร (drama) ในการสร้าง การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (experiential learning) ที่ไม่เหมือนการเรียนรู้ในลักษณะอื่นๆ ในยุคนี มี นักการศึกษาที่สำคัญคือ วินนีเฟร็ด วอร์ด (Winifred Ward) ซึ่งได้เริ่มให้ความสนใจกับ "กระบวนการ" ของละครที่ใช้ภายในห้องเรียน เพื่อจุดประสงค์ในการเรียนรู้ของนักเรียน เธอเป็นคนแรกที่ใช้คำว่า Creative Dramatics ต่อมาได้เปลี่ยนเป็น Creative Drama ในภายหลัง

ช่วงปีพ.ศ. 2473 - 2483 เป็นยุคที่ชาวอเมริกันเริ่มตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องของ วัฒนธรรม และการศึกษา เป็นยุคที่พัฒนาการของละครสร้างสรรค์เป็นไปด้วยความรวดเร็วและราบรื่น วินนีเฟร็ด วอร์ด (1947) ได้ทำการทดลองกิจกรรมด้านละครในห้องเรียน มีการบันทึกการทดลอง เหล่านี้อย่างเป็นทางการเป็นระบบ ในที่สุด ตำรา "Creative Dramatics" ก็ถือกำเนิดขึ้น ในปี 1930 และตามมา

ด้วยหนังสือ "Playmaking with Children" ในปี 1947 หนังสือทั้งสองเล่มยังคงให้ความรู้พื้นฐาน ในเชิงทฤษฎีอันเป็นประโยชน์ต่อการใช้ละครสร้างสรรค์ในห้องเรียน

จนถึงปัจจุบัน แนวทางของวอร์ดมีลักษณะ เฉพาะตัวดังนี้คือ

1. มีการฝึกทักษะให้กับผู้เรียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอนจากง่ายไปยาก โดยเริ่มต้นจากการแสดงออกด้วยท่าทางการ เคลื่อนไหวและการใช้ท่าใบ้ และฝึกทักษะที่ยากขึ้น คือด้านการแสดงเป็นตัวละครโดยใช้ภาษาพูด จนสามารถแสดงละครแบบพูดต้นสดได้ในที่สุด

2. ใช้วรรณกรรมในการทำกิจกรรมละครสร้างสรรค์

3. มีการวิเคราะห์ตัวละครเพื่อทำให้ผู้เรียนเข้าใจในสถานะที่ตัวละครต้องเผชิญ

4. ครูหรือผู้นำกิจกรรมทำหน้าที่ของผู้ชี้แนะ

5. การแสดงละครเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง

ช่วงปีพ.ศ. 2483 - 2493 เป็นช่วงเวลาระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นยุคที่สหรัฐอเมริกาเริ่มฟื้นตัวจาก สภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ยุคนี้ได้ให้กำเนิด สมาคมละครการศึกษาแห่งอเมริกา (American Educational Theatre Association) และสมาคมละครสำหรับเด็กแห่งอเมริกา (Children's Theatre Association of America) การก่อตั้งสมาคมเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการทำให้เกิดการเคลื่อนไหวในการใช้ละครเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนในยุคต่อมา

ช่วงปีพ.ศ. 2493 - 2503 เป็นช่วงเวลาที "ละครสร้างสรรค์" ได้ถือกำเนิดอย่างเป็นทางการและได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในปี พ.ศ. 2493 คณะกรรมการทำเนียบขาวแห่งสหรัฐอเมริกาได้มีการจัดประชุมสัมมนา ในหัวข้อ "ความสำคัญของประสบการณ์ทางสุนทรียศาสตร์และการแสดงออกด้วยศิลปะต่อการพัฒนาบุคลิกภาพ" (Significance of Aesthetic Experience and Artistic Expression for Healthy Personality Development) การประชุมสัมมนาระดับชาตินี้ครั้งนั้น ทำให้ศิลปะการละครได้รับการยอมรับในคุณค่าไม่ว่าจะเป็นคุณค่าในด้านศิลปะหรือด้านการศึกษา ยุคสมัยนี้ จึงเป็นยุคสมัยที่ให้กำเนิดนักการละครที่สนใจทำงานเพื่อการศึกษา โดยเป็นยุคที่แต่ละคนล้วนทำงานในขั้นบุกเบิกและทดลอง บุคคลที่โดดเด่นในช่วงนี้คือ เจอรัลดีน เบรน ซิกส์ (Gerladine Brain Siks) เป็นอาจารย์ด้านการละคร ณ University of Washington ได้เขียนหนังสือ และบทความต่างๆที่ว่าด้วยละครที่ใช้ในการศึกษาจำนวนมาก ผลงานที่โดดเด่นคือ หนังสือชื่อ "Creative Drama: An Art for Children" (1958) และ "Children's Theatre and Creative Drama" (1961) และ "Drama with Children" (1977) ซิกส์ ได้นำเสนอแนวคิด ว่าด้วยการใช้ "กระบวนการ" (process-concept) ที่สอนให้ผู้เรียนได้เข้าใจใน "องค์ประกอบของการสร้างละคร" (เช่น ตัวละคร สถานที่ สถานการณ์ ความขัดแย้ง) ที่เป็นลำดับขั้นตอน โดยมีจุดประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนได้ทำงานที่เป็น "ศิลปะ" (ซึ่งในที่นี้คือ ศิลปะการละคร) โดยมีผลพลอยได้เป็นเรื่องของ



ทักษะด้านการใช้ภาษาเป็นหลัก ซิกส์ใช้วิธีการแบบ "ปฏิบัติการ" ที่เป็นระบบ ซึ่งครู หรือ นักการละคร สามารถศึกษาและนำไปปฏิบัติตามได้

ช่วงปี พ.ศ. 2523 - 2533 เป็นช่วงที่เกิดสภาวะเศรษฐกิจถดถอยในสหรัฐอเมริกา แต่การเคลื่อนไหวทางด้านละครที่ใช้ใน การศึกษาก็มิได้หยุดนิ่ง ยุคนี้เป็นยุคที่มีการขยายระดับ การศึกษาด้านนี้ จากที่เคยมีเฉพาะระดับปริญญาตรีไปสู่ระดับปริญญาโทในหลาย ๆ มหาวิทยาลัย ทำให้เกิดการศึกษาค้นคว้า และวิจัยในด้านต่างๆ อันนำมาซึ่งองค์ความรู้มากมายอย่างไม่เคยมีมาก่อน

ช่วงปีพ.ศ. 2533 - 2543 ในยุคนี้เป็นทศวรรษแห่งการวิจัย การแสวงหาองค์ความรู้ และการแสวงหาทฤษฎีใหม่ๆ การขยายตัวของการศึกษาด้านละครการศึกษา เป็นไปอย่างคึกคักและ กว้างขวาง มีการประชุมสัมมนาในระดับนานาชาติทุกปี ตลอดจนมีการผลิตวารสารวิชาการเฉพาะทาง เป็นจำนวนมาก อิทธิพลของแนวคิดและแนวปฏิบัติที่ได้รับการสืบสานและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลายทศวรรษนั้น ปัจจุบันได้รับการนำไปขยายผลต่อในหลายๆประเทศทั่วโลก ทั้งในทวีปยุโรป ออสเตรเลีย อเมริกาใต้ และเอเชีย รัฐบาลในบางประเทศเริ่มที่จะให้ความสนใจการใช้ละครใน การศึกษาในระบบการศึกษาที่เป็นทางการ เช่น รัฐบาลญี่ปุ่น ได้สนับสนุนให้มีการใช้ละครใน การศึกษาในการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งได้เริ่มต้นขึ้นในปี 2545 นี้ ส่วนในประเทศอื่น ๆ มีการขยายระดับ การศึกษาด้านนี้ไปถึงขั้นปริญญาเอก เช่น Arizona State University และ University of Hawaii ในสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

ยุคนี้เป็นยุคแห่งการขยายตัวของละครการศึกษา (Educational Theatre) ซึ่งได้ พัฒนาศาสตร์ของการใช้ละครเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไปอย่างกว้างขวาง หลากหลาย และ ลึกซึ้ง ไม่ว่าจะเป็นด้าน ละครที่ใช้ในการศึกษา (Drama-in-Education) หรือ ละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) ไปจนถึงละครเวทีสำหรับเด็กและเยาวชน (Theatre for Children and Youth) ศาสตร์ ทางด้านนี้ได้รับการยอมรับในวงการวิชาการระดับสูง ว่าเป็นศาสตร์ที่มีคุณค่าต่อศึกษา ค้นคว้าและ วิจัยอย่างเป็นระบบ และยังสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ทางด้านนี้กับวิชาการแขนงอื่น เช่น จิตวิ ทยา วิทยาศาสตร์ มานุษยวิทยา และปรัชญา เป็นต้น

### 1.3.2 ประวัติละครสร้างสรรค์ประเทศอังกฤษ

โรเซนเบอร์ (ปารีชาติ จิงวิวัฒน์ภรณ์. 2545: 27; อ้างอิงจาก Rosenber. 1982: 18-37) กล่าวถึงประวัติละครสร้างสรรค์ของประเทศอังกฤษไว้ดังต่อไปนี้

สำหรับในประเทศอังกฤษ ปีเตอร์ สเลด (Peter Slade) ได้เขียนหนังสือ "Child Drama" ในปี พ.ศ.2497 เป็นหนังสือที่ส่งอิทธิพลในด้านความคิดเกี่ยวกับละครที่ใช้ในการศึกษาตั้งแต่ระดับ ประถมศึกษา ถึงระดับมัธยมศึกษา นอกจากนี้ยังเขียน "Experience of Spontaneity" (1968) "Natural Dance" (1977) ซึ่งล้วนเป็นหนังสือที่สำคัญมาจนถึงทุกวันนี้

ช่วงปีพ.ศ. 2503 - 2513 เป็นยุคแห่งความสว่างไสวของการศึกษาศิลปะในโรงเรียน เนื่องจากประธานาธิบดี จอห์น เอฟ. เคนเนดี (John F. Kennedy) ให้การสนับสนุนอย่างเป็นทางการในการใช้ศิลปะในโรงเรียนทั่วทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา จึงทำให้เกิดโครงการศิลปินในโรงเรียน (Artist-in-the Schools) ได้รับการสนับสนุนจาก "สำนักงานสนับสนุนศิลปะแห่งชาติ (National Endowment for the Arts)" มีหน้าที่ในการสนับสนุนทั้งในด้านการเงิน การประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการงดเว้นภาษี ให้กับโครงการศิลปะที่ไม่มุ่งแสวงหากำไร

นับว่ายุคนี้ เป็นยุคที่ได้วางรากฐานด้านละครที่ใช้ในโรงเรียนและเป็นยุคที่วางรากฐานให้กับ การสนับสนุนงานศิลปะโดยทั่วไปในประเทศสหรัฐอเมริกาด้วย จึงส่งผลต่อพัฒนาการของศิลปะการ ละครในยุคต่อมา ส่วนในประเทศอังกฤษนั้น ไบรอัน เวย์ (Brian Way) ได้เขียนหนังสือ "Development through Drama" (1967) มีอิทธิพลอย่างกว้างขวางต่อแนวคิดว่าด้วยการใช้ละครในการพัฒนามนุษย์ นับตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ระดับครอบครัว สังคม ท้องถิ่น ประเทศ ไปจนกระทั่งระดับโลก หนังสือ ของ เวย์ ได้รับความนิยมนมากที่สุดในการได้รับเลือกให้เป็น "ตำรา" ในมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา

ช่วงปีพ.ศ. 2513 - 2523 เป็นยุคที่มีการเคลื่อนไหวในเชิงรุกมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2520 กลุ่ม ผู้นำด้านการละคร ครู และนักวิชาการชาวอเมริกันจำนวน 35 คนได้ประชุมครั้งสุดท้ายที่รัฐ วิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา เพื่อวางแผนด้านนโยบาย และแนวทางในการใช้ละครเพื่อการพัฒนาผู้เรียน มีการร่าง นิยามคำศัพท์เฉพาะต่างๆเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน และมีการสร้างเครือข่ายด้านละครสร้างสรรค์ ขึ้นทั่วประเทศ สมาพันธ์และมูลนิธิต่างๆ เริ่มหันมาให้ความสนใจในการเผยแพร่ จัดฝึกอบรมสัมมนา ให้กับครูและผู้บริหารอย่างกว้างขวาง เช่น มูลนิธิ จอห์น ดี. ร็อกกี้ เฟลเลอร์ (John D. Rockefeller III) ได้ตีพิมพ์หนังสือเล่มสำคัญ "มาตั้งสติให้ถูกต้องกันดีกว่า" (Coming to Our Senses) ยุคนี้ เป็นยุคที่ เริ่มมีการใช้ละครสร้างสรรค์กับกลุ่มประชากรที่หลากหลายขึ้น เช่น กลุ่มบุคคลพิเศษ (คนพิการ) กลุ่ม ผู้ใหญ่ ตลอดจนกลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น โคลแมน เจนนิ่งส์ (Coleman Jennings) เป็นผู้บุกเบิกด้านละคร สร้างสรรค์ที่สำคัญคนหนึ่งในยุคนี้

ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน จอห์น ฮอดจ์สัน (John Hodgeson) จากวิทยาลัยด้าน ศึกษาศาสตร์ Bretton Hall College ประเทศอังกฤษ ได้จัดฝึกอบรมครูให้ใช้ละครที่ใช้ในห้องเรียน ยุค นี้ เป็นยุคที่นักการละครในการศึกษาจำนวนมากในประเทศอังกฤษได้วางรากฐานที่สำคัญไว้ในระบบ การเรียนการสอน และการฝึกอบรมครู ไม่ว่าจะเป็น กาวิน โบลตัน (Gavin Bolton) หรือ อัลเบิร์ต คูลลัม (Albert Cullum) เป็นต้น เป็นที่น่าสังเกตว่า ละครการศึกษา (Educational Drama) ใน สหรัฐอเมริกามักจะเกิดจากภาควิชาการละคร (Theatre Department) ในขณะที่ ในประเทศอังกฤษ นั้น มักจะเกิดจากคณะศึกษาศาสตร์ (College of Education) โรเบิร์ต แลนด์ (Robert Landy) ได้ให้ ข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อแตกต่างระหว่างวิธีการแบบอเมริกัน และ แบบอังกฤษไว้ดังนี้

"ในประเทศอังกฤษ นักการศึกษา มักจะทำให้ตัวเองกลายเป็นส่วนหนึ่งของผลงานกับผู้ร่วมกิจกรรม และแม้ว่าจะมีการเน้นในด้านการใช้แบบฝึกหัดด้านการแสดงและการเล่นละครจากเรื่องราว (story dramatization) เหมือนแบบอเมริกัน แต่ก็มักจะมีการขยายประสบการณ์การเรียนรู้ นั้นเป็นไปในแนวลึก ในขณะที่ระบบของละครสร้างสรรค์แบบอเมริกันนั้น จะเน้นในด้านพัฒนาการของจินตนาการ การคิดด้วยตนเอง การใช้ปฏิภาณ การทำงานร่วมกัน สำนึกทางสังคม การได้ปลดปล่อยอารมณ์และจินตนาการ การพัฒนาทักษะด้านภาษา ตลอดจนพัฒนาความรู้ความเข้าใจด้านศิลปะการละคร (Theatre Arts) (Landy. 1982: 24)

ในยุคนี้ มีนักการละครชาวอังกฤษที่หันมาใช้ละครเพื่อประโยชน์ในการศึกษาที่สำคัญยิ่งอีกคนหนึ่งคือ โดโรธี เฮทคอต (Dorothy Heathcote) ลักษณะของการเป็นผู้นำกิจกรรมละครของ เฮทคอต นั้น ยากที่จะมีผู้ใดเลียนแบบได้ เหตุเพราะเธอได้ใช้บุคลิกภาพเฉพาะตัวที่มีลักษณะเอาจริงเอาจัง เสียงดัง หนักแน่น ไม่ยอมรับพฤติกรรมที่ออกนอกกลุ่มออกไปจากวิถีในการแสดงละคร เธอ จะร่วมแสดงละครเป็นหนึ่งในตัวละครไปพร้อมกับเด็ก ๆ และยังสามารถเป็น "ครู" หรือ "ผู้นำกิจกรรม" ได้ในเวลาเดียวกัน จนมีชาวอเมริกันเป็นจำนวนมากที่ได้เดินทางไปศึกษา "วิธีการ" เฉพาะทางเหล่านี้จาก เฮทคอต ณ University of Newcastle ประเทศอังกฤษ

สรุปศตวรรษที่ 21 เป็นศตวรรษที่กำลังจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมหาศาลในทุกๆ ด้าน การพัฒนาในด้านทรัพยากรมนุษย์จะกลายเป็นนโยบายหลักที่สำคัญที่สุดสำหรับหลาย ๆ ประเทศ การแข่งขันที่จะทำให้ประชาชนในประเทศมีคุณภาพ ย่อมเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ การพัฒนามนุษย์ด้วยศิลปะทุก ๆ ด้านน่าจะเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยนำมนุษย์ไปสู่ พุทธิปัญญาและความไม่เห็นแก่ตัว อันเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยจรรโลงสันติภาพในโลกนี้

### 1.3.3 ประวัติละครสร้างสรรค์ประเทศแคนาดา

โรเซนเบอร์ (ปารีชาติ จิ่งวิวัฒนาภรณ์. 2545: 27; อ้างอิงจาก Rosenber. 1982: 18-37) กล่าวถึงประวัติละครสร้างสรรค์ของประเทศแคนาดาไว้ดังต่อไปนี้

ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ ริชาร์ด คอร์ทนี (อ้างอิงจาก Richard Courtney) จากมหาวิทยาลัย University of Calgary ประเทศแคนาดา ก็ได้บุกเบิกหลักสูตร "ละครเพื่อการพัฒนา" (Developmental Drama) เขาได้วางรากฐานการศึกษา ค้นคว้า วิจัย ความสัมพันธ์ระหว่าง "นาฏการ" หรือ "ละคร" ในกระบวนการเจริญเติบโตของมนุษย์ ตลอดจนศึกษาอิทธิพลของละครที่มีต่อพัฒนาการทางด้านสังคม และวัฒนธรรมของมนุษย์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ละครที่ใช้ในการศึกษา (Drama-in-Education) หรือละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน ชนนั้น มีประวัติความเป็นมาในหลาย

ประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ แคนาดา ออสเตรเลีย และ ญี่ปุ่น แต่ประเทศที่มีการบุกเบิกนำเอาละครมาใช้ในการศึกษา เป็นระบบอย่างจริงจังนั้นคือ ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และ แคนาดา

### 1.3.4 ประวัติละครสร้างสรรค์ในประเทศไทย

ปาริชาติ จีงวิวัฒนาภรณ์ (2545: 27) กล่าวถึงประวัติละครสร้างสรรค์ในประเทศไทยไว้ว่าละครสร้างสรรค์ (Creative Drama) ในประเทศไทย เป็นละครที่ใช้ในการศึกษา (Drama in Education) เน้นที่กระบวนการเรียนรู้ผ่านการสมมติบทบาท หรือการแสดงละคร ภายใต้บรรยากาศที่ปลอดภัยและเน้นอิสรภาพในการคิดและการแสดงออกของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกซึ่งจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้ทักษะในด้านการแสดงออก ทางร่างกายและภาษา ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ตีความหมาย ตลอดจนทักษะของการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมถึงทักษะการจัดการกับปัญหา เพื่อที่จะให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในประเด็นการเรียนรู้ นั้น ๆ ทั้งนี้ "ละครสร้างสรรค์" มีความแตกต่างจาก "ละครเวที" โดยทั่วไปตรงที่ว่า "ละครสร้างสรรค์" (Creative Drama) หรือ "ละครที่ใช้ในการศึกษา" (Drama-In-Education) นั้นมิได้มุ่งเน้นในการแสดงเพื่อ "ผู้ชม" ที่เป็นทางการ แต่มุ่งเน้นที่จะใช้ "กระบวนการ" ในการ "พัฒนา" ผู้เรียนในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งต่างๆ ตลอดจนเรียนรู้เกี่ยวกับตัวเองและผู้อื่นอย่างมีความสุข ดังนั้น วิธีการประเมินผลผู้เรียน จึงประเมินจากการสังเกต "พัฒนาการ" ทั้ง 3 ด้านของผู้เรียน โดยที่ผู้ประเมินจำเป็นต้องสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ และการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน ตลอดจนทำการทดสอบทักษะในด้านต่างๆควบคู่ไปกับการเรียนการสอน ในการนี้ "ครู" หรือ "ผู้นำกิจกรรม" จะต้องมีความรู้ความสามารถในการทำหน้าที่ของ "ผู้อำนวยความสะดวก" (Facilitator) ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็น "ศูนย์กลาง" ในการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ปาริชาติ จีงวิวัฒนาภรณ์ (2545: 27) ระบุว่าในประเทศไทยมีการใช้คำว่า "ละครสร้างสรรค์" ในหลักสูตรด้านการละครในระดับอุดมศึกษา ตั้งแต่ พ.ศ. 2517 ที่ภาควิชาศิลปะการละคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมี อาจารย์ อรุณมา ยุทธวงศ์ เป็นผู้บุกเบิกวางหลักสูตรทางด้านนี้ และที่ภาควิชาการละคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการเปิดสอนสาระ "ละครสร้างสรรค์" ในรายวิชา ละครเพื่อการศึกษา (Theatre-In-Education) โดยมีอาจารย์ วันดี ลิ้มปิวัฒนา เป็นผู้วางรากฐานไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 จนถึงปัจจุบัน และสาขาศิลปะการแสดง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ก็ได้เปิดสอนรายวิชา "ละครสร้างสรรค์" มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 นอกเหนือจากการเปิดเป็นวิชาเรียนในสถาบันอุดมศึกษาดังที่กล่าวมาแล้ว ยังมีกลุ่มองค์กรเอกชน เช่นสถาบันศิลปวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนา (ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2524) กลุ่มละครการศึกษา "กะจิตริต" (ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2539) ที่ใช้ "ละครสร้างสรรค์" ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเด็กและเยาวชน ตลอดจนมีการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับครูและผู้นำเยาวชนอย่างกว้างขวาง ปัจจุบันนี้ สถาบันสอนศิลปะการแสดงโดยเอกชน

เริ่มมีการเปิดสอนวิชานี้ให้กับเด็กและเยาวชนเช่นกัน เช่น สถาบัน "บางกอกการละคร" และ สถาบัน "Thinking Factory" เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะมีการใช้ละครในห้องเรียนเพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนาน แต่ยังไม่ปรากฏผลการวิจัยที่เกี่ยวกับจำนวน วิธีการและประสิทธิผลของครูที่ใช้ละครในห้องเรียน ดังนั้น จึงยังไม่อาจสรุปได้ว่าครูไทยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ละครในฐานะที่เป็นยุทธศาสตร์ การสอนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการที่ยังไม่มีการบรรจุรายวิชาด้านศิลปะการละคร โดยเฉพาะวิชา "ละครสร้างสรรค์" (หรือละครที่ใช้ในการศึกษา (Drama-In-Education)) ในการฝึกอบรมครูที่จะประกอบวิชาชีพครูอย่างเป็นระบบที่เอาจริงเอาจัง จึงไม่อาจกล่าวได้ว่าครูผู้สอน มีความพร้อมในการใช้ละครเพื่อการพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้ นักศึกษาที่จบด้านศิลปะการละคร บางส่วนที่สนใจวิชาชีพครู ก็ไม่มีความรู้และทักษะด้านวิชาชีพครูอย่างเพียงพอ ส่งผลให้ผู้จบการศึกษา ด้านศิลปะการละครนิยมประกอบอาชีพอื่นมากกว่าอาชีพครู อาจกล่าวได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับการใช้ละครเพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นปัญหาของการที่ "ครูผู้สอนไม่มีความรู้และทักษะด้านการ ละครที่เพียงพอ" และปัญหาที่ "ผู้มีความรู้และทักษะด้านการละครก็ไม่ได้มีทักษะการสอน" ดังนั้น การแก้ไขปัญหาก็ต้องกระทำทั้งสองด้าน คือสร้างองค์ความรู้และฝึกทักษะเฉพาะทางให้ และเสริมความรู้ด้านทักษะการสอนให้ กับผู้ที่มีทักษะด้านละครมาแล้ว (ปาริชาติ จึงวิวัฒนาภรณ์. 2545: 27; อ้างอิงจาก กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 39-42)

สรุปได้ว่า ลักษณะของละครสร้างสรรค์ที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น จะเห็นว่า ละครสร้างสรรค์มีลักษณะที่สอดคล้องกับหลักการ และแนวทางในการจัดการศึกษาตาม หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ซึ่งได้กล่าวว่า "...มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้ ... 1.11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์" (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 31) ส่วนหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หลักสูตรได้กำหนดเป็นแนวทางกา รจัดไว้ว่า "...3.2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่มคิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและเสนอความคิด โดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก. ดังนั้นการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ให้กับเด็กปฐมวัย จึงสอดคล้องกับแนวนโยบายตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ทุกประการ

#### 1.4 ประเภทละครสร้างสรรค์

ได้มีผู้กล่าวถึงประเภทของละครสร้างสรรค์เอาไว้ดังต่อไปนี้

อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร (2540 : 42) กล่าวถึง การแบ่งประเภทของละครสร้างสรรค์

1. ละครเวทีสำหรับเด็ก (Children Theatre) จุดประสงค์ที่สำคัญของการจัดละครประเภทนี้คือ เพื่อให้เด็กได้รับความสนุกสนาน โดยคำนึงถึงวัยและความสนใจของเด็ก เด็กจะได้รับการเรียนรู้บางอย่างตามเจตนาของผู้เขียนบทละคร และจากการสังเกตบทบาทการแสดงของตัวละคร

2. ละครสร้างสรรค์ (Creative Dramatics) จุดประสงค์ของละครประเภทนี้เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เด็กคิดและแสดงออกตามจินตนาการของเด็กโดยอาศัยความสามารถในการแนะนำแนวทางจากครู

นอกจากนี้ อูทท์ยวรรณ ปิ่นประชาสรร (2540: 42) อธิบายความแตกต่างของ ละครเวที และละครสร้างสรรค์เอาไว้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางบอก ลักษณะความแตกต่างของละครเวทีสำหรับเด็กและละครสร้างสรรค์

ละครเวทีสำหรับเด็ก	ละครสร้างสรรค์
1. ความมุ่งหมายของการแสดง เพื่อให้ได้ผลงานการแสดงที่ผู้ชมได้รับความบันเทิง	1. ความมุ่งหมาย เพื่อเป็นกิจกรรมพัฒนาตัวเด็ก
2. บทละครเขียนโดยนักเรียน	2. บทละครได้มาจากเด็กช่วยคิดขึ้นเองโดยได้รับคำแนะนำจากครูในการหาข้อเท็จจริง
3. การแสดงจะมีทั้งผู้ใหญ่และเด็ก	3. การแสดงเป็นไปตามความสามารถของเด็ก
4. มีผู้กำกับการแสดง	4. ไม่มีผู้กำกับการแสดงอย่างเป็นทางการ
5. ฉาก ใช้ฉากอย่างเต็มที่	5. ฉาก มีประกอบเพื่อสร้างจินตนาการ
6. เครื่องแต่งกาย ใช้ประกอบเต็มที่	6. เครื่องแต่งกาย ใช้ตามสภาพของท้องถิ่น
7. ผู้แสดงจะแสดงได้ดีมาก ถ้าทำตามผู้กำกับการแสดง	7. ผู้แสดงจะพยายามกำกับการแสดงของตนเองเพื่อความพอใจของตนเอง

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2526: 27 – 29) แบ่งละครสร้างสรรค์ไว้หลายประเภท ดังนี้

1. การแสดงตามเรื่อง คือ การแสดงที่ผู้ประสพการณ์จริงมาแสดงบทบาทการแสดงตามเรื่องราวโดยเด็กคิดท่าทางและคำพูดขึ้นเอง

2. การแสดงหุ่นหรือละครหุ่น เป็นการแสดงที่เด็กมีส่วนร่วมในการขีด อันจะช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของเด็ก นอกจากนี้เด็กยังมีโอกาสแสดงความรู้สึกทางอารมณ์โดยมีหุ่นเป็นสื่อกลาง

3. การแสดงละครใบ้ คือ การแสดงโดยใช้ท่าทางและส่วนต่างๆของร่างกายเพื่อสื่อความหมายแทนคำพูดหรือความรู้สึกของเด็กที่มีบทบาทต่างๆ

4. การแสดงโดยไม่มีเตรียมล่วงหน้า คือ การแสดงที่ไม่เน้นการซ้อม จะคิด พูด และทำท่าทางโดยอาศัยความฉับไว การแสดงประเภทนี้อาจจะแสดงคนเดียวหรือแสดงเป็นกลุ่มก็ได้

วราภรณ์ วัจนะพันธ์ (2542: 6-7) กล่าวถึงการแสดงละครที่จัดนำเสนอเป็นเรื่องราว ว่า จำแนกออกเป็น 3 ประเภทได้ดังนี้

1. ละครจำแนกเป็น

1.1 ละครแบบดั้งเดิม

1.1.1 ละครโนราห์ (ชาตรี)

1.1.2 ละครนอก

1.1.3 ละครใน

1.2 ละครที่ปรับปรุงขึ้น

1.2.1 ละครชาตรีเข้าเครื่อง(ละครชาตรีเครื่องใหญ่)

1.2.2 ละครดึกดำบรรพ์

1.2.3 ละครพื้นทาง

1.2.4 ละครเสภา

2. ละครที่ปรับปรุงขึ้น จำแนกเป็น

2.1 ละครร้อง

2.1.1 ละครร้องล้วนๆ หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า ละครร้องแบบพระมงกุฎเกล้า

เจ้าอยู่หัว

2.1.2 ละครร้องสลัฟพูด หรือเรียกกันโดยทั่วไปว่า ละครร้องแบบกรมพระยานราธิป

ประพันธ์พงศ์

2.2 ละครพูด

2.2.1 ละครพูดสั้นๆ

2.2.2 ละครพูดสลัฟรำ

3. ละครสังคีต เป็นละครพูดสลัฟรำ ซึ่งบทเจรจา กับบทร้องในบทละครที่ต้องมีสัดส่วน

เท่าๆ กัน

มาลินี ดิลกวณิช (2543: 265) แบ่งละครออกเป็น 3 หมวดใหญ่ คือ

1. ละครจำ หมายถึง การแสดงละครกับการรำรำที่มีผู้ขับร้องหมู่หรือเดี่ยว บรรยายเนื้อเรื่องประกอบ ผู้แสดงกล่าวเจรจาเป็นภาษาร้อยกรองที่ไพเราะ

2. ละครร้อง เป็นการแสดงละครที่ผู้แสดงเป็นผู้ขับร้อง และกล่าวเจรจาด้วยภาษาร้อยกรองและยังมีกลุ่มผู้ขับร้องบรรยายเนื้อเรื่องประกอบด้วย

3. ละครพูด เป็นการแสดงละคร ที่ผู้แสดงกล่าวเจรจาด้วยภาษาร้อยแก้วหรือร้อยกรอง

สรุปได้ว่า ละครสร้างสรรค์สำหรับเด็กจะมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กได้แสดงออกตามแบบละครอย่างสนุกสนาน โดยคำนึงถึงวัยและความสนใจของเด็ก จะเห็นได้ว่าละครจำแนกเป็นประเภทต่างๆ ตามลักษณะของการแสดง และการกล่าวเจรจาที่เป็นภา ษาร้อยแก้วและร้อยกรอง ประเภทของการแสดงละครไทยนั้นยังสามารถจำแนกย่อย ได้อีกมากมายตามลักษณะการแสดง อาจจำแนกตามแนวเรื่องที่น่าสนใจ เช่น ละครปลุกใจ ละครปริศนาสุภาพสิต นอกจากนี้ยังมีนาฏกรรมสวมหัว เน้นการเต้นเป็นสำคัญหรือเรียกโดยทั่วไปว่า โขน

### 1.5 องค์ประกอบและขั้นตอนการจัดละครสร้างสรรค์

ได้มีผู้กล่าวถึง องค์ประกอบและขั้นตอนการจัดละครสร้างสรรค์

ภรณี คุรุรัตน์ (2526: 5) กล่าวถึงองค์ประกอบและขั้นตอนการจัดละครสร้างสรรค์ว่า จะต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. ท่าทาง เป็นพื้นฐานของการแสดงทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจกรรมละคร ควรฝึกให้เด็กได้เคลื่อนไหวอย่างอิสระ และเคลื่อนไหวตามคำสั่ง ในการเคลื่อนไหวจะต้องให้รู้จักหลักพื้นฐานเบื้องต้น เมื่อเด็กอยู่ร่วมกันในแห่งใดแห่งหนึ่ง

2. การไวต่อกรรับรู้ การละครเน้นความสำคัญของการฝึกให้เด็กมีประสาทไวต่อกรรับรู้ ครูจะต้องแนะนำให้เด็กมีการสังเกตสิ่งที่อยู่รอบข้าง โดยการฝึกการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า

3. ความรู้สึกทางอารมณ์และการแสดงออก ก่อนที่เด็กจะสามารถแสดงออกด้วยท่าทางหรือคำพูดได้นั้นจำเป็นต้องมีความรู้สึกเกี่ยวกับเหตุการณ์ และตัวละคร ไม่เช่นนั้นเด็กจะแสดงละครได้ไม่ดีเท่าที่ควรครูควรจะนำเรื่องราวและลักษณะของตัวละครมาสนทนากับเด็กก่อน

4. การใช้ถ้อยคำสนทนา นอกจากการสื่อสาร ด้วยท่าทางแล้วการละครยังประกอบด้วย การใช้ถ้อยคำภาษาเพื่อสื่อความหมาย และความเข้าใจในเหตุการณ์ เด็กจะต้องใช้คำพูดใน ลักษณะต่างๆ ครูควรให้ได้มีการใช้คำพูด และบทสนทนาในกิจกรรมละครประเภทต่างๆ ยกเว้นการแสดงทำใบ้ และละครใบ้

สำหรับ ปารีชาติ จีงวิวัฒนาภรณ์ (2545: 27) อธิบายว่าการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ มีองค์ประกอบ คือ

1. การใช้ประสบการณ์จากประสาทสัมผัสทั้ง 5
2. การเคลื่อนไหวสร้างสรรค์
3. การใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
4. การใช้ทำใบ้
5. การพูดต้นสด
6. การแสดงละครแบบพูดต้นสด



ภรณ์ คุรุรัตน์ (2526: 6) สรุปขั้นตอนการฝึกกิจกรรมละครสร้างสรรค์ เอาไว้ดังนี้

1. การเคลื่อนไหวร่างกาย เป็นกิจกรรมที่ทุกคนสามารถทำได้ เด็กจะมีความรู้สึกว่าการเคลื่อนไหวด้วยการวิ่ง กระโดด ถือเป็นการสร้างความพร้อมที่จะทำกิจกรรมอย่างอื่นต่อไป

2. การแสดงท่าใบ้ เป็นกิจกรรมที่ผู้แสดงไม่ต้องกังวลถึงเรื่องการคิดคำพูด การแสดงกิจกรรมท่าใบ้ควรแสดง เป็นกลุ่มก่อน โดยใช้จินตนาการง่ายๆ เช่น เล่นฟุตบอล วิ่งขึ้นรถเมล์ หาชองที่ หล่นบนพื้นถ้าให้ทำทั้งกลุ่ม (ไม่เกิน 20 คน) จะทำให้ความรู้สึกไม่กล้าแสดงออก หรือขี้อายลดน้อยลง การจัดกิจกรรมประเภทนี้ควรใช้เวลาประมาณ 15 – 20 นาที

3. การแสดงโดยมีการชักชวน ควรเริ่มต้นจากสถานการณ์ง่ายๆจะเป็นเรื่องราวที่นำมาจากการแสดงท่าใบ้มาก่อนก็ได้ ส่วนเด็กที่ยังขาดความมั่นใจครูไม่ควรจะเร่งรัดให้มีการแสดงออกด้วยคำพูดในระยะแรก ครูต้องคิดว่าครูจะฝึกให้เด็กใช้คำพูดมากกว่าที่จะจดจำคำพูด

4. พื้นฐานความเข้าใจในโครงสร้างละคร เริ่มให้เด็กเข้าใจว่าเรื่องราวที่จะเป็นละครจะต้องประกอบด้วยส่วนสำคัญ เช่น ตัวละคร การดำเนินเรื่อง ความขัดแย้งที่ เกิดขึ้นในเรื่อง จุดสำคัญของเรื่อง ครูอาจยกตัวอย่างนิทานง่ายๆ ขึ้นมาเรื่องหนึ่ง แล้วให้กลุ่มเด็กอธิบายในหัวข้อเกี่ยวกับองค์ประกอบของเรื่องและให้สมมติเป็นตัวละครของเรื่องและลงแสดง

สรุปได้ว่า ละครสร้างสรรค์ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ ท่าทาง การแสดงออกทางอารมณ์ การใช้คำพูดในการสื่อสาร และที่สำคัญคือ การที่เด็กมีจินตนาการและมีความคิดอย่างสร้างสรรค์ในการแสดงละคร

## 1.6 หลักการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2526: 6) สรุปหลักการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่สามารถแสดงได้บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ควรคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ดังนี้

1. การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความคิด จินตนาการ และร่างกายด้วยวิธีต่างๆ

2. การกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกทางอารมณ์ในเรื่องหรือลักษณะตัวละคร

3. การเสนอแนะแนวทางในการแสดงความรู้สึกทางอารมณ์ในเรื่องหรือลักษณะตัวละคร

4. การหาวิธีให้เด็กรู้จักการควบคุมอารมณ์

5. การช่วยให้เด็กมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องมีความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น

6. การช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง

7. การให้เด็กเห็นความสำคัญของการใช้การเคลื่อนไหว จังหวะ ท่าทาง และบทสนทนา
8. การช่วยให้เด็กรู้จักควบคุมระดับเสียง และน้ำเสียง
9. การสร้างเสริมทักษะในการใช้ภาษา
10. การฝึกให้มีวินัยในตนเอง
11. การช่วยให้เด็กเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการค้นคว้า และสร้างสรรค์
12. การช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพที่ดี
13. การทำงานเป็นกลุ่มโดยรู้จักให้ความร่วมมือกับผู้อื่น
14. การให้มีความรักและเห็นคุณค่าของผลงานทางศิลปะ
15. การให้เด็กทุกคนได้ใช้ความสามารถเชิงสร้างสรรค์ที่มีอยู่

นอกจากนี้ สุนันท์ จันททรัพย์ (2530: 11) ยังกล่าวถึงหลักการละครสร้างสรรค์ เอาไว้ดังนี้

1. มีอิสระในการคิด เด็กมีอิสระในการคิดเอง โดยครูอาจมีคำถามที่ดึงความคิดออกมาจากตัวเด็กได้
2. มีอิสระในการแสดงความรู้สึกที่แท้จริงของเขา เด็กจะถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาโดยไม่ต้องกลัวผิด ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
3. มีลักษณะเฉพาะคนแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล เด็กจะแสดงอะไรออกมานั้น แต่ละคนจะมีลักษณะเฉพาะคน ซึ่งไม่เหมือนกัน

สรุปได้ว่า ละครสร้างสรรค์มีหลักการในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระทั้งด้านความคิด จินตนาการ ความรู้สึก เด็กจะแสดงออกมาตามธรรมชาติ และมีลักษณะเฉพาะคน เด็กส่วนมากชอบการแสดง เมื่อครูมีความเข้าใจในหลักการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์แล้วครูจะสามารถนำเด็กไปสู่กิจกรรมการละครสร้างสรรค์ได้อย่างสนุกสนาน น่าสนใจตามความสนใจ วัย และความพร้อมของเด็ก ช่วยให้เกิดความมั่นใจในตนเอง ฝึกให้เด็กมีวินัยในตนเอง รู้จักการควบคุมอารมณ์ และเสริมสร้างทักษะในการใช้ภาษา ช่วยให้เกิดเป็นผู้ที่มีนิสัยรักการค้นคว้าและสร้างสรรค์ในการทำงานเป็นกลุ่ม โดยรู้จักให้ความร่วมมือกับผู้อื่น การให้มีความรักและเห็นคุณค่าของผลงานทางศิลปะ ให้เด็กทุกคนได้ใช้ความสามารถเชิงสร้างสรรค์ และการช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพที่ดีให้กับเด็ก

### 1.7 ประโยชน์และคุณค่าของละครสร้างสรรค์ที่มีต่อเด็กปฐมวัย

ได้มีผู้กล่าวถึงประโยชน์และคุณค่าของละครสร้างสรรค์ต่อเด็กปฐมวัยเอาไว้ดังต่อไปนี้

ภรณ์ คุรุรัตน์ (ม.ป.ป.: 8) กล่าวถึง ประโยชน์ที่ได้จากการนำละครสร้างสรรค์มาใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้จินตนาการความคิด และภาษา
2. เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความคิด และมีความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกัน
4. เปิดโอกาสให้กลุ่มเด็กทำงานอย่างอิสระ
5. ส่งเสริมให้เด็กมีความเข้าใจในบทบาท ความรู้สึกของบุคคลในสังคมได้ดีขึ้น
6. เปิดโอกาสให้เด็กระบายความรู้สึก และอารมณ์
7. ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีลักษณะท่าทีทางการพูดที่ดี
8. ช่วยปูพื้นฐานความเข้าใจในศิลปะการละคร
9. ช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

ฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2524: 44) กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการนำละครสร้างสรรค์มาใช้ในการเรียนการสอน ดังนี้

1. ทำให้บทเรียนน่าสนใจ
2. ช่วยให้เรื่องราวเป็นจริงเป็นจังขึ้น
3. เปิดโอกาสให้เด็กรู้จักใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์ และเป็นการปรับปรุงทักษะทางภาษาด้วย
4. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกตามบุคลิกภาพของตัวเอง
5. ช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
6. เป็นการส่งเสริมให้เด็กสนใจเรียนมากขึ้น
7. ช่วยเปลี่ยนเจตคติของเด็ก
8. ช่วยผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์ของเด็ก
9. ช่วยสร้างสถานการณ์ให้เด็กช่วยกันคิดแก้ปัญหา
10. ส่งเสริมทักษะบางประการ เช่น ทักษะในการฟัง ทักษะในการพูด ทักษะในการแสดง

และอื่นๆ

อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรรค์ (2540: 76) สรุปประโยชน์ของละครสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยเอาไว้ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้เด็กได้มีจินตนาการกว้างไกล
2. เปิดโอกาสให้เด็กใช้ความคิดของตนเอง
3. ส่งเสริมให้เด็กทำงานร่วมกัน
4. ส่งเสริมให้เด็กมีความเข้าใจในบทบาท ความรู้สึกของบุคคลในสังคมได้ดีขึ้น
5. เปิดโอกาสให้เด็กระบายความรู้สึกและอารมณ์ในทางที่ถูกต้องเหมาะสม

6. ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีลักษณะท่าทางการพูดที่ดี
7. ช่วยปูพื้นฐานความเข้าใจในศิลปะการละคร
8. ทำให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

สรุปได้ว่า คุณค่าของการแสดงละครสร้างสรรค์ในการศึกษาเหมาะกับเด็กปฐมวัยเพราะให้ความสนุกสนาน ส่งเสริมการเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ สติปัญญา การแสดงออกด้วยภาษาท่าทาง และอุปนิสัยที่พึงประสงค์ที่ควรส่งเสริม คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง

## 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับละครสร้างสรรค์

ได้มีผู้กล่าวถึงงานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับละครสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

### งานวิจัยต่างประเทศ

ไรท์ (มานวีกา ผลวิรุฬห์. 2533: 71; อ้างอิงจาก Wright. 1972: 1876) ทำการวิจัยเรื่องผลของละครสร้างสรรค์ที่มีต่อการรับรู้บุคคล โดยมุ่งศึกษาถึงประสิทธิภาพของการใช้กิจกรรมละครสร้างสรรค์ในการสร้างความเห็นอกเห็นใจ และความสามารถในการสวมบทบาทได้ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏว่า เด็กที่เรียนโดยใช้กิจกรรมละครสร้างสรรค์มีทักษะการสวมบทบาทที่ดีขึ้น

ซมิดท์ เอลลิซ่า และคาทรี (เบญจพร สมานมาก. 2540: 85; อ้างอิงจาก Schmidt, Elissa; & Kathy. 1975: 111 – 114) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องละครสร้างสรรค์และความคิดสร้างสรรค์ โดยทำการทดลองกับเด็กอนุบาล 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 39 คน เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครและกลุ่มควบคุม ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน เรียนด้วยวิธีเดิมเช่นปกติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองได้คะแนนสูงกว่าในการทำแบบทดสอบด้านความคิดสร้างสรรค์ 2 ฉบับ คือ ด้านคำพูด (Verbal) และด้านการสังเกต (Visual)

คาริโอท (ทัศนัย อุดมพันธ์. 2541: 43; อ้างอิงจาก Karioth. 1967: 1783) ทำการศึกษาการจัดละครสร้างสรรค์ในการช่วยที่จะพัฒนาความสามารถทางการคิดสร้างสรรค์ โดยมุ่งศึกษาผลของกิจกรรม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนอ่อนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการศึกษพบว่า กิจกรรมละครสร้างสรรค์มีทักษะการสวมบทบาทที่ดีขึ้น

ไรเดล (กรรณิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ. 2547: 43; อ้างอิงจาก Ridel. 1975: 3551) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการสังเกตผลของละครสร้างสรรค์ โดยมุ่งศึกษาการใช้กิจกรรม ละครสร้างสรรค์ในการสอนภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ว่ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านต่างๆได้แก่ การสื่อสารด้วยคำพูดและไม่ใช้คำพูด ความคิดสร้างสรรค์และพฤติกรรม ความรู้สึกในการรวมกลุ่ม ความเชื่อมั่นในตนเอง และทัศนคติที่มีต่อวิชานี้โดยที่ครูผู้จัดกิจกรรม เป็นผู้ที่ไม่ีประสบการณ์ด้านกิจกรรมละคร

สร้างสรรค์มาก่อน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้นในการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ แต่ทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษไม่เปลี่ยนแปลง ผลการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์สามารถพัฒนาด้านจินตนาการและการสื่อสารได้อย่างดี ซึ่งถือว่าเป็นผลจากกิจกรรมละครสร้างสรรค์เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอนเป็นผู้ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การละครมาก่อน

มารานอน (รัตนภรณ์ ภูธรเลิศ. 2551: 16; อ้างอิงจาก Maranon. 1981: 124) ทำการวิจัยแบบวิเคราะห์เชิงพรรณนาของการจัดโปรแกรมละครสร้างสรรค์สำหรับเด็กที่แตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนา การพูด ภาษา อังกฤษของเด็กอเมริกันเชื้อสาย เม็กซิกัน กลุ่มตัวอย่างระหว่าง 7-8 ปี, 11-12 ปี และ 13-15 ปี การศึกษาครั้งนี้มุ่งเปรียบเทียบตัวแปร ปรต่าง ๆ คือ การเปรียบเทียบการใช้ภาษาอังกฤษของชั้นที่จัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์กับชั้นที่เรียนตามปกติและกับชั้นเรียนที่มีความสนใจ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกปฏิสัมพันธ์ในกิจกรรมละครสร้างสรรค์มีทักษะทางภาษาดีกว่านักเรียนอีก 2 กลุ่ม การใช้กิจกรรมละครสร้างสรรค์ในสภาพที่เหมาะสมคือ ใช้เนื้อหาแบบ 2 ภาษา และ 2 วัฒนธรรม จะสามารถพัฒนาความคล่องแคล่วในการใช้ภาษาอังกฤษของเด็กอเมริกันเชื้อสายเม็กซิกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการวิจัยในต่างประเทศดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าเมื่อมีการนำละครสร้างสรรค์มาใช้ในการเรียนการสอนแล้ว จะทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น ได้แก่ ทักษะการสวมบทบาท ทักษะการใช้ภาษา ทักษะด้านคำพูดและการสังเกต และนอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านจินตนาการและการสื่อสารได้ดีอีกด้วย

### งานวิจัยในประเทศไทย

มาณวิภา ผลวิรุฬห์ (2533: 71) ศึกษาความสามารถในการเล่าเหตุการณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์กับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์ มีความสามารถในการเล่าเหตุการณ์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ

เบญจพร สมานมาก (2540: บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครส่งเสริมจริยธรรม กิจกรรมสนทนาเสริมจริยธรรม และกิจกรรมแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย หญิง อายุ 5 – 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 45 คน ทดลองเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 45 นาที ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครส่งเสริมจริยธรรม กิจกรรมสนทนาเสริมจริยธรรม และกิจกรรมแบบปกติ มีการรับรู้ทางจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ทัศนัย อุดมพันธ์ (2541: บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์กับการจัดประสบการณ์แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย หญิง ที่มีอายุ 5 – 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนวัดหลวงแพ่ง (อินทพรประชานุกูล) จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง และสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ใช้แบบสังเกตประเมินพฤติกรรมทางสังคม และแผนการจัดประสบการณ์โดยใช้ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์ จัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์ หลังการจัดกิจกรรมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนจัดกิจกรรมที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

ปาริชาติ จิ่งวิวัฒนาภรณ์ (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้ละครสร้างสรรค์ในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้ละครสร้างสรรค์เป็นศาสตร์แห่งการพัฒนาทักษะการคิดให้กับผู้เรียนและเป็นนวัตกรรมของเทคนิคการสอนในสาระนาฏศิลป์ ปี ในหลักสูตรชั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อายุระหว่าง 9 – 10 ปี จำนวน 29 คน ซึ่งกำลังศึกษาวิชานาฏศิลป์ที่โรงเรียนชินวร ในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีพัฒนาการด้านต่าง ๆ หลังการทดลอง คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย

กรรณิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชาย หญิง ที่มีอายุ 5 – 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนเปรมฤดีศึกษา เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จำนวน 12 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสังเกตประเมินพฤติกรรมความมีวินัยในตนเอง จัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 50 นาที ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นบทบาทละครสร้างสรรค์ หลังการจัดกิจกรรมมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนจัดกิจกรรมที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

รัตนภรณ์ ภูธรเลิศ (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละครตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียน ชาย หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปีกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนสุเหร่า ลาดบัวขาว สำนักงานเขตสะพานสูง กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 4 วันๆ ละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัด

กิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมการละครตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้โดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากผลกา วิจัยที่กล่าว มา สรุปได้ว่าการนำละครสร้างสรรค์มาใช้กับเด็กปฐมวัย ได้เพิ่มทักษะในด้านต่าง ๆ ให้กับเด็กปฐมวัย อาทิ มีทักษะการเล่านิทานที่ดีขึ้น มีทักษะการคิดและพัฒนาการด้านต่าง ๆ สูงขึ้น มีความสามารถทางพหุปัญญามากขึ้น มีการรับรู้ทางจริยธรรมที่แตกต่างกัน มีวินัยในตนเองมากขึ้น มีพฤติกรรมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้น หากครูผู้สอนต้องการให้ได้ กปฐมวัยมีความเชื่อมั่นในตนเอง ก็ควรนำกิจกรรมละครสร้างสรรค์ไปใช้ในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีพัฒนาการความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น

## 2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสำคัญต่อบุคลิกภาพของเด็กปฐมวัยซึ่งเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ศึกษาดังต่อไปนี้

### 2.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง

ได้มีผู้ให้ความหมายความเชื่อมั่นในตนเอง ไว้หลายทัศนะด้วยกัน ดังนี้

กรมวิชาการ (2537: 1) ให้ความหมายไว้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยให้คนเราสามารถทำสิ่งต่างๆ ประสบความสำเร็จ ช่วยให้คนเรามีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิดกล้าแสดงออก ทำสิ่งต่างๆ ด้วยความมั่นใจ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจและภาคภูมิใจ สามารถเผชิญปัญหาต่างๆ และแก้ปัญหาด้วยความรู้สึกที่มั่นคง อันเป็นคุณลักษณะสำคัญ

สนธยา อ่อนน้อม (2538: 36) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองหมายถึงบุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึงการกล้าแสดงออกและมีความภาคภูมิใจในความเป็นตัวของตัวเอง รวมทั้งจัดการแก้ปัญหาและปรับตัวอยู่ในสังคมด้วยความรู้สึกที่มั่นคงเพื่อสุขภาพจิตที่ดี และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

พิมพ์ภา คงรุ่งเรือง (2542: 12) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึงบุคลิกภาพของบุคคลที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความเป็นตัวของตัวเองรวมทั้งจัดการแก้ปัญหาและปรับตัวอยู่ในสังคมด้วยความรู้สึกที่มั่นคง เพื่อสุขภาพจิตและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ศรีสุดา คัมภีร์ภัทร (2543: 18) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคลในการกล้าคิดกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ และมีความมั่นใจในการทำสิ่งต่างๆ ยอมรับผลที่เกิดขึ้น ด้วยความพอใจและภาคภูมิใจ

สมจินตนา คุปตสุนทร (2547: 9) เสนอว่า ความเชื่อมั่นใจตนเอง หมายถึง ความสามารถในการกล้าพูดกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่ขี้อาย ไม่ประหม่า มีจิตใจมั่นคงภาคภูมิใจในตนเอง มั่นใจในความคิดของตนเองและพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น กล้าตัดสินใจโดยไม่ลังเล ไม่วิตกกังวล กล้าเผชิญต่อความจริง รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้ชิดได้แก่ พ่อแม่ ครูและผู้เลี้ยงดู รู้จักการแสดงพฤติกรรมการยอมรับความรู้สึก ความเห็นใจ ให้กำลังใจให้คำชมเชยที่ถูกต้องและเหมาะสมกับเหตุการณ์ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง จนสามารถพัฒนาบุคลิกภาพเฉพาะตนได้

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง บุคลิกภาพของบุคคลที่มีความกล้าหาญในการกล้าแสดงออก กล้าเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ และตัดสินใจด้วยความมั่นใจ มีความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขความสามารถในการกล้าแสดงออกของเด็กด้วยความมั่นใจ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากท่าทาง การกระทำ การแสดงความคิดเห็น หรือภาษาของเด็ก และใช้ชีวิตพร้อมกับสังคมได้อย่างเหมาะสม

## 2.2 ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง

มีผู้ให้ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเองไว้หลายทัศนะ คือ

มาสโลว์ (วนิดา ศิลปะโกศล. 2540: 7; อ้างอิงจาก Maslow.1954: 411) กล่าวว่า คนทุกคนในสังคมมีความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จความภาคภูมิใจในตนเอง (Self—Esteem) และต้องการให้คนอื่น นยอมรับนับถือในความสำเร็จของตนด้วย ถ้าความต้องการนี้ได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ จะทำให้นักคนนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถ และมีประโยชน์ต่อสังคม แต่ถ้าความต้องการนี้ถูกขัดขวาง จะทำให้เกิดความรู้สึกมีปมด้อย หรือเสียความภาคภูมิใจในตนเอง

วาสนา เจริญสอน (2537: 20) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตของบุคคลทั่วไป ตั้งแต่เด็กเล็กจนโตเป็นผู้ใหญ่ การที่บุคคลจะประสบกับความสำเร็จทั้งทางด้านการเรียน การทำงาน การใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่าเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ต้องอาศัยความเชื่อมั่น

ปราโมทย์ เขียมสวัสดิ์ (2539: 40) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะกล้าแสดงออก และกล้าตัดสินใจด้วยตนเองเมื่อประสบกับปัญหาต่าง ๆ มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตน สามารถประสบ



ความสำเร็จในการทำงาน ยอมรับสถานการณ์ใหม่ และปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี ซึ่งเป็นบุคลิกภาพอย่างหนึ่งที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับเด็ก

เมทนี ดานยังอยู่ (2544: 10) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสำคัญและจะเกิดขึ้นได้เมื่อเด็กได้รับความสำเร็จจากการ ปฏิบัติ กิจกรรมหรือกระทำสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ บุคคลยิ่งประสบผลสำเร็จมากเท่าไร ย่อมทำให้ความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นเท่านั้น เมื่อความบุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเองเขาจะรู้สึกว่าจะตนเองไม่อยู่ในอำนาจของคนอื่น ด้วย ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์

แสงเดือน จุฑาริ (2546: 10) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม เนื่องจากบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะประสบความสำเร็จทั้งทางด้านการเรียนพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าความเชื่อมั่นในตนเอง จึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะเป็น คนที่กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจและกล้าเผชิญต่อปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ตามความมั่นใจ จึงควรปูพื้นฐานความมั่นใจให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตน สามารถประสบความสำเร็จปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การที่เด็กได้รับความสำเร็จจากการปฏิบัติกิจกรรม หรือการกระทำสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ เด็กจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง และจะรู้สึกว่าจะตนเองไม่อยู่ในอำนาจของคนอื่น ทำให้ความยุ่งยากต่างๆ ลดลง หรือหมดไป อันเป็นผลให้มีความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น สามารถรับฟังความคิดเห็นหรือค่านิยมของผู้อื่นได้ด้วย ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ซึ่งตรงข้ามกับผู้ที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม ดังนั้นความเชื่อมั่นในตนเองจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เราจำเป็นต้องปลูกฝัง และพัฒนาให้เกิดขึ้นในเด็กปฐมวัย เพื่อที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในสังคมต่อไป

## 2.3 ทฤษฎีความเชื่อมั่นในตนเอง

มีนักทฤษฎีที่ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองดังต่อไปนี้

### 2.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของ ซิกมันด์ ฟรอยด์

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 42-44; อ้างอิงจาก Sigmund froid. n.d.) เป็นนายแพทย์ทางด้านรักษาโรคประสาท ได้ให้ความสำคัญของเด็กวัย 5 ปีแรกของชีวิต ซึ่งเป็นวัยที่สำคัญที่สุดของชีวิต เขาเชื่อว่าวัยนี้เป็นรากฐานของพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ และบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเด็กที่สุด คือ แม่ จะเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างสูงต่อบุคลิกภาพและสุขภาพจิตของเด็ก

นอกจากนั้นได้พัฒนาทฤษฎีที่เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กตั้งแต่แรกเกิด จนถึงวัยรุ่นโดยให้ชื่อว่าทฤษฎีพัฒนาการทางเพศ (Psychosexual Development) ซึ่งทฤษฎีนี้เชื่อว่าพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพของร่างกาย โดยร่างกายจะเปลี่ยนแปลงบริเวณแห่งความพึงพอใจเป็นระยะๆ ในช่วงอายุต่างๆ กัน และถ้าบริเวณความพึงพอใจต่างๆ นี้ได้รับการตอบสนองเต็มที่ เด็กจะมีพัฒนาการที่ดีและสมบูรณ์แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองเต็มที่ก็จะทำให้เกิดการสะสมปัญหาและแสดงออกเมื่อเด็กโตขึ้น แบ่งออกเป็น 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นความพอใจอยู่ในบริเวณปาก (Oral) อยู่ในวัยอายุ 0-1 ปี เด็กจะมีความสนใจบริเวณปาก ปากนำความสุขเมื่อได้ดูดอาหาร สนองความต้องการของความหิว ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองก็อาจจะทำให้เกิดความคับข้องใจ

ขั้นที่ 2 ขั้นความพอใจอยู่ที่บริเวณทวารหนัก (Anal) อยู่ในวัยอายุ 1-3ปี เป็นระยะที่เกี่ยวข้องกับการขับถ่าย เด็กเกิดการเรียนรู้การขับถ่าย ถ้าเด็กไม่ถูกบังคับจะเกิดความพอใจ ไม่ขัดแย้ง ไม่เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์

ขั้นที่ 3 ขั้นความพอใจอยู่ที่อวัยวะเพศ (Phallic) อยู่ในวัยอายุ 3-6ปี เป็นระยะที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะสืบพันธุ์ เด็กเกิดความสนใจ อยากรู้ อยากเห็นสภาพร่างกายที่แตกต่างไปตามเพศ เด็กจะเรียนรู้บทบาททางเพศของตน โดยเลียนแบบบทบาทพ่อแม่ของตน ต้องการความรัก ความอบอุ่นจากพ่อแม่

ขั้นที่ 4 ขั้นก่อนวัยรุ่น (Latency) อยู่ในวัยอายุ 6-11ปี เป็นระยะที่เด็กเริ่มสนใจสังคมเพื่อนฝูง พลังต่างๆ ในขั้นที่ 3 ยังแฝงอยู่ไม่ปรากฏออกมา เด็กจะพยายามปรับตัวให้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นๆ

ขั้นที่ 5 อยู่ในวัยอายุ 13-18ปี (วัยรุ่นใหญ่) เป็นขั้นที่เด็กมีความสนใจในเพศตรงข้ามมากขึ้น และเป็นจุดเริ่มต้นความรักระหว่างเพศ

สรุปทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของซิกมันด์ ฟรอยด์ เชื่อว่าพัฒนาการทางบุคลิกภาพของเด็กแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางชีวภาพของร่างกาย โดยมนุษย์จะมีความพึงพอใจในแต่ละส่วนของร่างกายแตกต่างกันตามช่วงอายุ ถ้าความพึงพอใจได้รับการตอบสนองเต็มที่ เด็กจะมีพัฒนาการที่ดี แต่ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองก็จะทำให้เกิดปัญหาทางบุคลิกภาพเมื่อโตขึ้น

### 2.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการของอีริกสัน

อีริกสัน (สมจินตนา คุปตสุนทร. 2547: 40-44; อ้างอิงจาก Erikson. 1975: 220-222) ได้สร้างทฤษฎีขึ้นมาในแนวทางควา มคิดที่เน้นความสำคัญของทางด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมด้านจิตใจ (Psychosocial Theory) ซึ่งได้แบ่งพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ออกเป็น 8 ขั้น แต่สำหรับปฐมวัยมีเพียง 4 ขั้น จึงขอกล่าวเฉพาะ 4 ขั้น ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ความไว้วางใจ – ความไม่ไว้วางใจ (Trust vs Mistrust) ซึ่งเป็นขั้นในวัยทารก อิริคสัน ถือว่า เป็นรากฐานที่สำคัญของพัฒนาการในวัยต่อไป เด็กทารกจำเป็นต้องมีผู้เลี้ยงดูเพราะช่วยตนเองไม่ได้ ผู้เลี้ยงดูจะต้องเอาใจใส่เด็ก ถึงเวลาให้นมก็ควรจะให้และปลดเปลื้องความเดือดร้อน ไม่สบายของทารกอันเนื่องมาจากการขับถ่าย ผู้เลี้ยงดูจะต้องสนองความต้องการของเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพราะเด็กมีความหวังว่าเวลาหิว มักจะมีคนมาให้กิน เวลาที่ผ้าอ้อมเปียกจะมีคนเปลี่ยนให้ และเด็กยังเชื่อในตนเองว่ามีความสามารถที่จะใช้อวัยวะตนเองช่วยตนเอง เป็นต้นว่า สามารถจะหาหัวนมและคว่ำมาดูดได้ อิริคสันได้กล่าวไว้ว่า ความไว้วางใจเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาการทางบุคลิกภาพ เด็กที่ขาดความไว้วางใจจะกลายเป็นคนที่ก้าวร้าว ตีตัวออกจากสิ่งแวดล้อม บางกรณีถึงกับเป็นโรคจิต

ขั้นที่ 2 ความเป็นตัวของตัวเองอย่างอิสระ – ความสงสัยไม่แน่ใจตัวเอง (Autonomous vs Shame and doubt) อยู่ในวัยอายุ 2-3 ปี วัยนี้เป็นวันที่เริ่มเดินได้ สามารถที่จะพูดได้และความเจริญเติบโตของร่างกายช่วยให้เด็กมีความอิสระ ฟังตัวเองได้ และมีความอยากรู้ อยากเห็น อยากจับต้องสิ่งของต่างๆ เพื่อต้องการสำรวจว่าคืออะไร เด็กเริ่มที่อยากเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ฉะนั้นเด็กวัยนี้จะต้องเรียนรู้พฤติกรรมหลายอย่างที่กำหนดโดยสังคม ฉะนั้น พ่อแม่และผู้เลี้ยงดู จำเป็นจะต้องรักษาความสมดุล ช่วยเด็กให้เป็นอิสระ พยายามเลี่ยงการดูแลเด็กเวลาที่ทำสิ่งไม่ถูกต้อง แต่บางครั้งจำเป็นต้องปล่อยให้เด็กมีความอาย (Shame) และการสงสัยตัวเองว่าทำไม่ถูก Doubt เพราะเป็นสิ่งสำคัญ เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา เพราะทุกคนควรจะต้องมีความละเอียดใจ ไม่กล้าทำในสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับด้วย อย่างไรก็ตามพ่อแม่ควรจะให้โอกาสเด็กฟังตนเอง มีอิสระในการทำอะไรด้วยตนเอง มากกว่าการมีความรู้สูงอายและสงสัยในตนเอง

ขั้นที่ 3 การเป็นผู้คิดริเริ่ม – การรู้สึกผิด (Initiative vs Guilt) วัยเด็กประมาณ 3-5 ปี อิริคสันเรียกวัยนี้ว่าเป็นวัยที่เด็กมีความคิดริเริ่มอยากจะทำอะไรด้วยตนเอง จากจินตนาการของตนเอง การเล่นสำคัญมากสำหรับวัยนี้ เพราะเด็กจะได้ทดลองทำสิ่งต่างๆ จากการสมมติสิ่งต่างๆ เป็นของจริง เด็กก็ยังพยายามที่จะเป็นอิสระ ฟังตนเอง อยากจะทำอะไรก็ทำเองไม่ฟังผู้ใหญ่ เป็นวัยที่เด็กจะเลียนแบบจากผู้ใหญ่ ทั้งด้านการพูดและการกระทำ ดังนั้น เด็กชายในวัยนี้ต้องการทำอะไรเหมือนพ่อ เด็กหญิงในวัยนี้อยากจะทำอะไรเหมือนแม่ เด็กบางคนอาจทำงานซ้ำ เสร็จซ้ำแต่เมื่อเสร็จแล้วก็เป็นสิ่งที่สมบูรณ์เรียบร้อยและถูกต้อง เด็กบางคนอาจจะเรียนไม่เก่ง แต่เล่นกีฬาเก่ง เป็นต้น การช่วยเหลือแบบนี้ก็จะช่วยทำให้เด็กไม่มีปมด้อย

ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะทำกิจกรรมอยู่เสมอ – ความรู้สึกด้อย (Industry vs Inferiority) อิริคสันใช้คำว่า Industry กับเด็กอายุประมาณ 6-12 ปี เนื่องจากเด็กวัยนี้ มีพัฒนาการด้านสติปัญญาและทางด้านร่างกาย อยู่ในขั้นที่มีความต้องการที่จะทำอะไรอยู่เสมอไม่เคยม่า หรืออยู่เฉยๆ แม้ว่าเด็กที่เจริญเติบโตในวัฒนธรรมที่ไม่มีการศึกษาในโรงเรียนทั่วโลก ก็พบว่า เด็กวัยนี้เป็นวัยที่จะเริ่มฝึกหัด

สรุปตามทฤษฎีของอิริคสัน ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก ต้องมาจาก ความไว้วางใจ มีความรู้สึกปลอดภัย มีอิสระในตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กระทำกิจกรรมต่าง ๆ มีสุขภาพจิตที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง พึ่งตนเองได้และสามารถปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อมได้ดี

### 2.3.3 ทฤษฎีโครงสร้างบูรณาการแห่งบุคลิกภาพของคอลลัมเบอร์และริฟเฟิล

คอลลัมเบอร์ และริฟเฟิล (เชิดศักดิ์ โฆวาลินธุ์, 2516: 5-6; อ้างอิงจาก Klausmeier; & Ripple. 1971: 557) กล่าวว่า บุคลิกภาพของมนุษย์ที่แสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมของ บุคคลนั้นเป็นไปตามโครงสร้างบูรณาการซึ่งแสดงรายละเอียดโครงสร้างเรียงตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความเจริญทางร่างกายหรือสุขภาพ
2. พฤติกรรมทักษะ หรือ ความสัมพันธ์ของระบบกล้ามเนื้อ
3. ความสามารถทางการคิด
4. ความสามารถทางการปรับตัว
5. อุดมคติ หรือ มโนภาพแห่งตน

อิทธิพลของโครงสร้างบูรณาการแห่งบุคลิกภาพที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์นั้น คอลลัมเบอร์ แยกกล่าวถึงแต่ละด้านตามลำดับดังนี้ ด้านสุขภาพและพฤติกรรมทักษะ (Health and Psychomotor Skills) กล่าวว่า ความบกพร่องในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านของพฤติกรรมทักษะอาจก่อให้เกิด การขัดขวางบูรณาการทางบุคลิกภาพของบุคคล การที่บุคคลไม่สามารถใช้หรือแสดงทักษะทาง ร่างกาย (Physical Skills) อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมไปทางก้าวร้าวหรือในทางที่ขัด ต่อความต้องการของสังคมได้ ดังนั้นการศึกษาบุคลิกภาพจึงต้องคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพ สุขภาพและทักษะในด้านการใช้ความสัมพันธ์ของระบบกล้ามเนื้อของบุคคลด้วยบุคลิกภาพทางด้าน ความสามารถในการคิด มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เช่นเดียวกันกับที่สุขภาพและพฤติกรรม ทักษะที่มี อิทธิพลต่อบูรณาการของบุคลิกภาพ เพราะผู้ที่มีความสามารถในด้านการคิดสูงย่อมที่จะ เรียนรู้ได้ดี และสามารถปรับตัวสภาพแวดล้อมได้ดีกว่าผู้ที่มีความสามารถทางการคิดต่ำ

บุคลิกภาพด้านการปรับตัวนั้นมีผลต่อบูรณาการแห่งบุคลิกภาพเพราะว่าการรับรู้ของบุคคล นั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ประสบความสำเร็จ ในการแก้ปัญหาอันเป็นผลจากการที่บุคคลนำกลวิธีต่างๆของตนมา ใช้เมื่อประสบภาวะอันก่อให้เกิดข้อขัดแย้งซึ่งกลวิธีต่างๆเหล่านี้จะสรุปรวมเป็นบุคลิกภาพของเขาใน การปรับตัว

บุคลิกภาพด้านมโนภาพแห่งตนหรือทางด้านทัศนคติ มโนภาพแห่งตน เป็นสิ่งที่บุคคลแต่ละ คนอ้างถึงตนเอง หรือเป็นความคิดส่วนตัวของเขาที่มีต่อบุคลิกภาพของเขา เป็นผลรวมทั้งหมดของ ความหมาย ของทัศนคติ และความรู้สึก ที่ตัวของเขาเอง มีอยู่ซึ่งพัฒนาขึ้นมา ตามลำดับ เมื่อบุคคล

สามารถแยกตนออกจากข้อกำหนดของสภาพแวดล้อม ซึ่งจะพัฒนาไปสู่ความมั่นคงตามวัย ที่เพิ่มขึ้นของบุคคลและบุคลิกภาพของบุคคลทางด้านทัศนคติ และความรู้สึกของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างช้าๆ หรือไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลาที่เปลี่ยนไป

สรุปทฤษฎีนี้กล่าวว่า บุคลิกภาพของคนเกิดจากการบูรณาการทางร่างกาย ระบบกล้ามเนื้อ ความสามารถในการคิด , การปรับตัว และอุดมคติของตน ถ้ามีความบกพร่องเกิดขึ้นในด้านใดด้านหนึ่ง จะส่งผลกระทบต่อบุคลิกภาพของผู้นั้น การศึกษาบุคลิกภาพจึงต้องคำนึงถึงลักษณะทางกายภาพด้วย ดังนั้นการพัฒนาทางกายภาพของเด็กปฐมวัย เช่น การให้มีการฝึกฝนทางด้านกล้ามเนื้อ จะส่งผลให้เด็กมีบุคลิกภาพที่ดี

## 2.4 ปัจจัยที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง

ได้มีผู้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยดังต่อไปนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.(2536:40) เสนอว่าบุคคลผู้เป็นปัจจัยสำคัญต่อการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก็คือ ผู้ที่มีส่วนในการสร้าง ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมให้กับเด็ก ซึ่งได้แก่ พ่อแม่ ผู้ใกล้ชิด ครู เพื่อน และบุคคลที่เด็กรู้จัก นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมที่บ้าน สิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนและสิ่งแวดล้อมทางสังคม ที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กด้วย

พรอยด์ (ศรีวรรณ มากชู. 2516: 12; อ้างอิงจาก Freud . 1965: 26 – 29) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการปลูกฝังบุคลิกภาพในวัยเด็กเล็กมากที่สุด โดยกล่าวว่าในช่วง 1-5 ปีแรกของชีวิต เป็นช่วงที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคลิกภาพ การอบรมเลี้ยงดูและการกระทำตัวอย่างให้แก่เด็กเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเด็กจะเลียนแบบบิดามารดาและผู้ใกล้ชิด นอกจากนั้นการที่เด็กจะมีความเชื่อมั่นในตนเองได้ ก็ต่อเมื่อได้รับความรัก ความสนใจจากพ่อแม่ ได้รับการส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็น และมีอิสระในการตัดสินใจ ส่วนเด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองนั้น ก็มีสาเหตุมาจากพ่อแม่ควบคุมให้ปฏิบัติตนอยู่ในขอบเขตที่พ่อแม่เห็นชอบ ทำให้เด็กขาดอิสระที่จะคิดหรือตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อพบกับปัญหาที่ไม่สามารถตัดสินใจได้เพราะไม่เคยฝึกการแก้ปัญหามาก่อน

ซูซีฟ อ่อนโคกสูง (2516: 14) กล่าวว่า ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยนั้น ควรจัดกิจกรรมให้ เด็กได้ฝึกฝนเพิ่มเติมเป็นพิเศษอยู่เสมอ จนมีทักษะและความสามารถสูงในที่สุดจะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองขึ้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2524: 38 – 40) ได้เสนอแนะถึงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก บุคคลผู้นั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก คือ เพื่อน พ่อ แม่ ครู และบุคคลที่เด็กรู้จัก บุคคลเหล่านี้เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการสร้างประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมให้กับเด็กเป็นอย่างมาก ดังนั้นสิ่งแวดล้อมทาง

บ้าน สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน และสิ่งแวดล้อมทางสังคม จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กได้บ้างเป็นอย่างดี

สุมาลี วงศ์ปลุกแก้ว (2526: 38 - 40) กล่าวว่า เด็กจะมีความมั่นใจในตนเองได้ก็ต่อเมื่อได้รับความรักความสนใจจากพ่อแม่ ได้รับการส่งเสริมให้แสดงความคิดเห็นและมีอิสระในการตัดสินใจ ส่วนเด็กที่ขาดความมั่นใจในตนเองนั้น มีสาเหตุมาจากถูกพ่อแม่ควบคุมให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในขอบเขตที่พ่อแม่ เห็นชอบ ทำให้เด็กขาดอิสระที่จะคิดหรือตัดสินใจในด้วยตนเอง

อารี เกษมรติ (2533: 23) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมที่บ้าน การเลี้ยงดูอบรมของพ่อแม่ การจัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่โรงเรียนมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็กทั้งสิ้น ฉะนั้นพ่อแม่ ครู ผู้ใกล้ชิดจึงควรให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผลให้อิสระเด็กในการตัดสินใจ จัดกิจกรรมและสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่

อรพิน หงวนศิริ (2534: 243-250) กล่าวว่า ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ครูควรส่งเสริมและพัฒนาการควบคุมตนเองของเด็กโดยใช้กลวิธีแนะแนวทาง เช่น เป็นแบบอย่างที่ดี และสนับสนุนพฤติกรรมที่ดีของเด็ก กิจกรรมที่ควรเปิดกว้างให้เด็กได้ทำกิจกรรมอย่างมีความสุข สนุกสนาน

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2536: 66) กล่าวว่า เด็กสร้างความเชื่อมั่นในตนเองมาจากครอบครัว จากการเกิดความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้เกี่ยวกับตนเองทั้งในแง่บวกและแง่ลบ ซึ่งเป็นความคิดพื้นฐานหรือความเชื่อเบื้องต้นทำให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อเด็กได้รับความรักความสนใจจากพ่อแม่ การส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดเห็นและมีอิสระในการตัดสินใจเด็กจะเชื่อมั่นในตนเอง หากเด็กถูกพ่อแม่ควบคุมให้ปฏิบัติตนอยู่ในขอบเขตที่แม่ต้องการทำให้เด็กขาดอิสระที่จะคิดหรือตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อพบกับปัญหาที่ไม่สามารถตัดสินใจได้เพราะไม่เคยฝึกการแก้ปัญหามาก่อน เด็กที่ถูกเลี้ยงดูมาด้วยการตำหนิและลงโทษจะทำให้เด็กไม่กล้าแสดงออก ขี้กลัว ขี้ประหม่า และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะความกล้าหาญและความอยากแสดงออกนั้นถูกลงโทษมาตั้งแต่เด็ก เมื่อเป็นผู้ใหญ่ความคิดผิดพลาดในอดีตจะคอยตอกย้ำและคอยย้ำเตือนอยู่ตลอดเวลาว่า “ อย่าพูด อย่าคิด อย่าทำ ”

สนธยา อ่อนน้อม (2538: 40) กล่าวว่า ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็กปฐมวัย สถาบันที่สำคัญคือ สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา เนื่องจากสถาบันครอบครัวเป็นผู้ให้การเลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่น รวมทั้งให้ โอกาสเด็กที่จะกระทำการต่างๆ ส่วนสถาบันการศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมโดยจัดบรรยากาศและกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก รวมทั้งให้การสนับสนุนเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทางความคิด ความสามารถของเด็กแต่ละคน โดยไม่นำมาเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน อันเป็นผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กต่อไป

พิมพิกา คงรุ่งเรือง (2542: 16) กล่าวว่า ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดู ให้ความรักความอบอุ่น และสถาบันการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอีกสถาบันหนึ่งซึ่งมีส่วนในการ จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความมั่นคงทางจิตใจ รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ อันเป็นผลต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กต่อไป

จากเอกสาร ที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ในการส่งเสริมความเชื่อมั่น สถาบันครอบครัวบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดู ให้ความรัก ความอบอุ่น รวมทั้งให้โอกาสเด็กกระทำการต่างๆ สถาบัน การศึกษา เป็นอีกสถาบันหนึ่งซึ่งมีส่วนสำคัญในการจัดบรรยากาศและกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กได้ฝึกฝน ให้ความรัก ความอบอุ่น ความเป็นกันเองและความเป็นมิตร รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กแสดงออกเต็มที่ ยอมรับ ความสามารถของ เด็กแต่ละคนโดยผู้ใหญ่หรือบุคคลรอบข้างไม่นำเด็กของเราไปเปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น

## 2.5 ลักษณะของเด็กปฐมวัยที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ลักษณะสำคัญของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง สมพงษ์ ตีรพัฒน์ (2517: 24-25) ได้สรุป พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเชื่อมั่นในตนเอง ไว้ดังนี้

1. กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น
2. ไม่ขี้อาย ไม่ประหม่า ไม่เคอะเขิน
3. ใจมั่นคง เปลี่ยนความเชื่อยาก มั่นใจในความคิดของ
4. กล้าตัดสินใจไม่ลังเล
5. ไม่วิตกกังวล
6. กล้าเผชิญต่อความจริง
7. มีจิตใจที่เด็ดเดี่ยวและแน่วแน่

ประดิษฐ์ อูปรมย์ (2526: 37-37) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กนั้นเกิดจาก ความรู้สึกนึกคิดและการรับรู้เกี่ยวกับงาน ถ้าเด็กได้รับรู้ประสบการณ์ที่เขาได้รับนั้นทำให้เขามีค่า มีความสำคัญเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น มีความรู้สึกที่ดีต่อเขา เด็กก็จะมีความรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวกับตน ในทางที่ดี และความรู้สึกนึกคิดในทางที่นี้จะเป็นตัวกำหนดให้เด็กแสดงลักษณะและพฤติกรรมที่ เรียกว่า เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

ฉันทนา ภาคบงกช (2553: 1) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองว่า โดยทั่วไป จะมีความกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจและมีความมั่นใจที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จได้ตามที่ต้องการ มองโลกในแง่ดี ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ และมีความรับผิดชอบในหน้าที่สูง

ธีรภาพ วัฒนวิจารณ์ (2545: 127) กล่าวว่าคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นคนที่มีลักษณะมั่นคง ไม่ลังเลในการตัดสินใจ ไม่วิตกกังวลต่อสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ไม่พุ่มพวยต่อสิ่งที่เกิดขึ้นไปแล้ว สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ และเมื่อประเมินว่าตนเองไม่พร้อมก็กล้าและมั่นใจที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

สมจินตนา คุปตสุนทร (2547: 15) กล่าวว่า เด็กที่มีความมั่นใจในตนเองจะเป็นเด็กที่กล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าคิดและปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองเห็นว่าดีแล้วถูกต้องแล้ว มีบุคลิกภาพที่เปิดเผยแสดงความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆ ได้ง่าย ในขณะเดียวกันก็พร้อมที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล และพร้อมขอความช่วยเหลือจากผู้อื่นตนเองมั่นใจว่าจะทำสิ่งนั้นๆ ได้ดีกว่าตน เพื่อให้งานที่ได้รับมอบหมายมีประสิทธิภาพสูงสุด

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นผู้ที่มีลักษณะกล้าพูด กล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำ สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆ และแก้ปัญหาได้ ดังนั้น เราจึง ควรปลูกฝังความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยซึ่งจะส่งผลให้เป็นคนที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง

## 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

ได้มีผู้กล่าวถึงงานวิจัยในต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นดังนี้

### งานวิจัยต่างประเทศ

นักการศึกษาต่างประเทศได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ไว้หลายทัศนะ กล่าวคือ มุสเสน (พัฒน์พร สุวรรณโรจน์. 2547: 16; อ้างอิงจาก Mussen. 1969: 261) ศึกษาพบว่าพ่อแม่ที่ให้โอกาสและได้รับการสนับสนุน ความต้องการ ในด้านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เด็กรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ฟังตนเองได้ มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าพูด กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่ โดยไม่วิตกกังวล และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

โบว์แมน, แมทธิว และแมกซ์เวลล์ (ประดินันท์ อุปรมัย 2524: 39; อ้างอิงจาก Bowman, Mathews; & Maxwell. 1960) ได้สรุปผลตรงกันว่าลักษณะบุคลิกภาพ ที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับเด็กที่ประสบความสำเร็จในการเรียน คือ การที่เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง

ดักเกอร์ (ชนกนาด จริตชื้อ. 2549: 53; อ้างอิงจาก Dugger. 1969: 1817) ได้ทำการศึกษาเรื่องการเป็นผู้นำ พบว่าผู้นำมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงและมีความสามารถในการแสดงออก และแมน (ชนกนาด จริตชื้อ. 2549: 53; อ้างอิงจาก Man. 1969: 152 – 174) ได้สรุปผลวิจัยของเขาว่าลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์กันอย่างสูงกับลักษณะแสดงตัวและความสามารถในการปรับตัว ไม่มี ความวิตกกังวล สำหรับเพนเดอร์ (ชนกนาด จริตชื้อ, 2549: 53; อ้างอิงจาก Painter. 1968: 7650 – 8)



ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการจูงใจกับความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชาย ระดับมหาวิทยาลัย พบว่า ระดับความเชื่อมั่นในตนเองมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในการจูงใจ กล่าวคือ คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะมีความสามารถในการจูงใจและมักจะได้เป็นผู้นำ

กักร์ (ชนกนาถ จริตชื้อ. 2549: 53; อ้างอิงจาก Goor. 1974: 3514-A) พบว่าเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะมีความสามารถในการแก้ปัญหา กล่าวแสดงออกในความคิดเห็นใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาได้ดีกว่าผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำอีกด้วย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองในต่างประเทศแสดงให้เห็นว่าความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบุคลิกภาพที่สำคัญสำหรับเด็กที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน ลักษณะหนึ่งของผู้นำคือการมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงและมีความสามารถในการจูงใจคน และที่สำคัญ คนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง จะมีความสามารถ

### งานวิจัยในประเทศ

ได้มีผู้กล่าวศึกษาวิจัยในประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นไว้ ดังนี้

สุทธภา ชาติประดิษฐ์ (2537: บทคัดย่อ) ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นมุมที่เด็กริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุม โดยให้เด็กริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระแบบกลุ่มย่อย มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุม โดยให้เด็กริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระแบบกลุ่มใหญ่ มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุม โดยให้เด็กริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระแบบกลุ่มย่อยกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมโดยให้เด็กริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระแบบกลุ่มใหญ่ มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน

พจมาน เทียนมนัส (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นนิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์และประกอบการวาดภาพ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทั้ง 2 แบบมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์จากการเล่นนิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นนิทานประกอบการวาดภาพ

ธนวดี ศุภระกาญจน์ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศิลปะในชั้นเรียนกับเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะแบบผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของ

เด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเด็กปฐมวัยในกลุ่มทดลองมีคะแนนความเชื่อมั่นสูงกว่า

วรรณวิมล อภินิษฐ์ (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะตามแนวคิดนีโอฮิวแมนนิส มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมจินตนา คุปตสุนทร (2547) ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนอายุระหว่าง 3-4 ปีที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนบุญสมอนุบาลจันทบุรี โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 16 คน เพื่อจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทยเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 20 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยก่อนการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์และระหว่างการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านของไทยในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความเชื่อมั่นในตนเองโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ  $p < .01$  และมีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการกล้าแสดงออกด้านการเป็นตัวของตัวเอง และด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมเพิ่มขึ้นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ  $p < .01$

อัญชลี ฉิมพลี (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่อง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย อายุ 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปฐมวัยปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 ของโรงเรียนชุมชนเทศบาลวัดมณีสถิตกปิฏฐาราม อำเภอเมือง จังหวัด อุทัยธานี ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง จากเด็กที่มีคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองน้อยที่สุด จำนวน 15 คน ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่องเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 30 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่อง ในแต่ละช่วง สัปดาห์ มีความเชื่อมั่นในตนเองโดยเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ  $p > .05$

จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยสามารถส่งเสริมเด็กให้มีพัฒนาการในด้านต่างๆ ทั้งยังช่วยส่งเสริมการกล้าแสดงออกทางความคิดและจินตนาการแสดงออกทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ปัญญาและบุคลิกภาพของเด็กการส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออก โดยผ่านกิจกรรมละครสร้างสรรค์จะทำให้เด็กเป็นผู้มีความคิด ริเริ่ม สร้างสรรค์ และกล้าแสดงออกสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและมีความภาคภูมิใจในตนเองส่งผลให้เด็กมีความเชื่อมั่น ในตนเอง

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
3. วิธีดำเนินการทดลอง
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

#### การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

##### ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย และหญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนพระรามเก้ากาญจนาภิเษก (พระราม ๙ กาญจนาภิเษก) สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้อง ห้องละ 40 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน

##### กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย และหญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนพระรามเก้ากาญจนาภิเษก (พระราม ๙ กาญจนาภิเษก) สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน มีวิธีสุ่มดังนี้

1. จับสลากนักเรียนมาจำนวน 1 ห้องเรียน จากจำนวน 3 ห้องเรียน
2. สุ่มนักเรียนจากห้องที่ได้ในข้อที่ 1. มาจำนวน 20 คน โดยการจับ สลากเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย

#### การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประกอบด้วย

1. เครื่องมือทดลอง คือแผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย
2. เครื่องมือวัด คือ แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย แต่ละด้านดังต่อไปนี้

- 2.1 ด้านการกล้าแสดงออก
- 2.2 ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
- 2.3 ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง

### ขั้นตอนในการสร้างและวิธีการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเพื่อมาสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

1. แผนการจัด ประสบการณ์ กิจกรรมละครสร้างสรรค์ สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์
- 1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างเป็นแผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

1.3 เขียนแผนการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ จำนวน 24 แผน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 50 นาที มีแผนการจัดกิจกรรมดังนี้

- สัปดาห์ที่ 1 หน่วยเรื่องครอบครัวสุขสันต์
- สัปดาห์ที่ 2 หน่วยเรื่องหนูจะเป็นอะไร
- สัปดาห์ที่ 3 หน่วยเรื่องดอกไม้แสนสวย
- สัปดาห์ที่ 4 หน่วยเรื่องผีเสื้อแสนงาม
- สัปดาห์ที่ 5 หน่วยเรื่องสัตว์เลื้อยน่ารัก
- สัปดาห์ที่ 6 หน่วยเรื่องสัตว์ป่าน่ารัก
- สัปดาห์ที่ 7 หน่วยเรื่องสัตว์น้ำสวยงาม
- สัปดาห์ที่ 8 หน่วยเรื่องฉันทักดูหนาว

1.3.1 ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ด้านการกล้าแสดงออก เป็นตัวของตัวเอง ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภาคภูมิใจในตนเอง

1.3.2 ออกแบบแผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์ แต่ละสาระเลือกกิจกรรมให้สัมพันธ์กับหน่วยเรื่องในแต่ละแผนประกอบด้วย

1. เนื้อหา
2. จุดประสงค์
3. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมละครสร้างสรรค์

## 2 การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์

ประกอบด้วยการจัดกิจกรรม 3 ระยะ / 3 ขั้นตอน ดังนี้

ระยะที่ 1 (วันที่ 1) การเตรียมการละครสร้างสรรค์

ระยะที่ 2 (วันที่ 2) การดำเนินกิจกรรมการแสดงละครสร้างสรรค์

ระยะที่ 3 (วันที่ 3) การสรุปกิจกรรมละครสร้างสรรค์

### การดำเนินกิจกรรมละครสร้างสรรค์

การดำเนินกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ทั้ง 3 ระยะ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นนำ
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
3. ขั้นสรุป

### 3. การประเมินผลการสอน

3.1 นำแผนการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องและเหมาะสมด้านเนื้อหา (IOC) จำนวน 3 ท่าน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาศูนย์ปฐมวัย 3 ท่าน คือ

3.1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วารุณี สกฤตภักษ์ อาจารย์โรงเรียนสาธิตอนุบาลละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

3.1.2 อาจารย์สนอง สุทธาอามาตย์ อาจารย์โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร

3.1.3 อาจารย์รัตนภรณ์ ภูธรเลิศ อาจารย์โรงเรียนสุเหร่าลาดบัวขาว สำนักงานเขตสะพานสูง สังกัดกรุงเทพมหานคร

3.2 นำผลการประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ ไปหาค่า ประเมินผลความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แล้วหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งหมด ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.67 – 1.00 และเมื่อแยกแต่ละเรื่องได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ดังนี้

แผนการจัดกิจกรรมเรื่องครอบครัวสุขสันต์	ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00
แผนการจัดกิจกรรมเรื่องหนูจะเป็นอะไร	ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00
แผนการจัดกิจกรรมเรื่องดอกไม้แสนสวย	ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00
แผนการจัดกิจกรรมเรื่องผีเสื้อแสนงาม	ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00
แผนการจัดกิจกรรมเรื่องสัตว์เลี้ยงน่ารัก	ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

แผนการจัดกิจกรรมเรื่องสัตว์ป่าอนุรักษ์	ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67- 1.00
แผนการจัดกิจกรรมเรื่องสัตว์น้ำสวยงาม	ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00
แผนการจัดกิจกรรมเรื่องฉันทักฤดูหนาว	ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00

3.3 ปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ กิจกรรมละครสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปฐมวัย ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญความสอดคล้องและเหมาะสม ด้านเนื้อหา

3.4 ทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์ กิจกรรมละครสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปฐมวัย (Pilot Study) กับเด็กปฐมวัยจำนวน 20 คน นำคู่มือการใช้แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย และแบบบันทึกข้อมูลในการพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยกับแผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์

2. แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดรายการเพื่อวัดความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย การสังเกต การบันทึก คู่มือและสื่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง สำหรับเด็กปฐมวัย (กรมวิชาการ: 2537) เป็นโครงสร้างขอบข่ายเนื้อหาเพื่อสร้างเป็นแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการแบบ 3 ตัวเลือก คือ มาก = 2, ปานกลาง = 1, น้อย = 0

ช่องระดับ 0 คะแนน บันทึกเมื่อเด็กไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าทำพฤติกรรมแสดง ความไม่มั่นใจในตนเอง

ช่องระดับ 1 คะแนน บันทึกเมื่อเด็กตัดสินใจช้า ลังเล

ช่องระดับ 2 คะแนน บันทึกเมื่อเด็กกล้าตัดสินใจทันที ไม่รีรอ แสดงความมั่นใจในตนเองและทำกิจกรรมอย่างฉับไว

แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นการประเมินและสังเกตท่าทางการกระทำ และภาษา ที่เด็กแสดงออกในขณะที่อยู่ในสถานการณ์การชีวิตประจำวันที่ต้องใช้ความเชื่อมั่นในตนเอง ขอบข่ายของแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับเด็กปฐมวัยนี้ครอบคลุมเนื้อหาความเชื่อมั่นในตนเองด้านต่างๆ คือ

1. การกล้าแสดงออก
2. การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
3. ความภาคภูมิใจในตนเอง

2.2 นำแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องและเหมาะสมด้านเนื้อหา (IOC) จำนวน 3 ท่าน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านการศึกษาปฐมวัย 3 ท่าน คือ

2.2.1 รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์ อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กมลาลำพูน อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

2.2.3 อาจารย์ ดร.มิ่ง เทพครเมือง นักวิชาการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)

2.3 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น IOC ของแบบสังเกตความเชื่อมั่น ระหว่าง 0.67 – 1.00

2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

2.5 นำแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ไปใช้สังเกตเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของการสังเกตโดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (RAI: Rater Agreement Index) (Burry-Stock. 1996:256) ของผู้สังเกต 2 คน คือ ผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.98

2.6 นำแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองไปทดลองกับเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

### แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนแบบการวิจัยแบบศึกษากลุ่มเดียววัดก่อน - หลังการทดลอง (One - group pretest - posttest design) ที่มีลักษณะดังนี้

ทดสอบก่อน		ทดลอง		ทดสอบหลัง
O1	→	X	→	O2

- เมื่อ O1 คือ การประเมินโดยใช้แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองก่อนการทดลองในกลุ่มทดลอง
- X คือ การดำเนินกิจกรรมละครสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
- O2 คือ การประเมินโดยใช้แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองหลังการทดลองในกลุ่มทดลอง

### การดำเนินการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือวันจันทร์ วันอังคารและวันพุธ ใช้เวลาวันละ 50 นาที ระหว่างเวลา 10.00 น. – 10.50 น. โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 1 สัปดาห์
2. เก็บข้อมูลจากการบันทึกแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองก่อนการทดลอง (Pre-test) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ระดับความเชื่อมั่นในตนเองที่ได้จากแบบสังเกต ความเชื่อมั่นในตนเองและข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น ความสนใจในการทำกิจกรรม พฤติกรรม มที่เด็กแสดงออก โดยมีผู้สังเกต คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน ในช่วงกิจกรรม ในวงกลม จากการจัด กิจกรรมละครสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เป็นระยะเวลา 50 นาที
3. ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยจำนวน 24 แผน เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 50 นาที
4. เก็บข้อมูลจากการบันทึกแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองหลังการทดลอง (Post-test) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ระดับความเชื่อมั่นในตนเองที่ได้จากแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเอง และข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น ความสนใจในการทำกิจกรรมพฤติกรรมที่เด็ก กล้าแสดงออกโดยมีผู้สังเกต คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน ในช่วงกิจกรรมในวงกลม จากการจัดประสบการณ์แบบปกติของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เป็นระยะเวลา 50 นาที
5. นำข้อมูลจากการบันทึกแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test) มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติและสรุปผลการทดลอง แบบโดยรวมก่อนและหลังการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ และแยกเป็นรายด้าน 3 ด้าน
  1. การกล้าแสดงออก
  2. การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม
  3. ความภาคภูมิใจในตนเอง



ตาราง 1 แสดงกำหนดระยะเวลาดำเนินการทดลอง

วิธีดำเนินการ	วัน	เวลา
<b>ก่อนการทดลอง</b> สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียน	วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ	10.00 น. – 10.50 น.
เก็บข้อมูลก่อนการทดลอง (Pre-test)	วันพฤหัสบดี	10.00 น. – 10.50 น.
<b>ดำเนินการทดลอง</b> การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ สัปดาห์ละ 3 วัน รวม 8 สัปดาห์ สัปดาห์ที่ 1 หน่วยเรื่องครอบครัวสุขสันต์ สัปดาห์ที่ 2 หน่วยหนูจะเป็นอะไร สัปดาห์ที่ 3 หน่วยดอกไม้แสนสวย สัปดาห์ที่ 4 หน่วยเรื่องผีเสื้อแสนงาม สัปดาห์ที่ 5 หน่วยเรื่องสัตว์เลี้ยงน่ารัก สัปดาห์ที่ 6 หน่วยเรื่องสัตว์ป่าน่ารู้ สัปดาห์ที่ 7 หน่วยเรื่องสัตว์น้ำสวยงาม สัปดาห์ที่ 8 หน่วยเรื่องฉันทน์รักฤดูหนาว	วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ	10.00 น. – 10.50 น.
<b>หลังการทดลอง</b> เก็บข้อมูลหลังการทดลอง (Post-test)	วันพฤหัสบดี	10.00 น. – 10.50 น.

### การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

#### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

##### 1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

###### 1.1 ค่าเฉลี่ยของข้อมูล โดยคำนวณจากสูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ  $\bar{X}$  แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$  แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

## 1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยคำนวณจากสูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

## 2. สถิติหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเอง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างลักษณะของพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองกับหัวข้อการสังเกต (บุญเชิด ภิญโญนนันทพงษ์ 2550 ; 89) โดยคำนวณจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องของหัวข้อการสังเกตกับลักษณะพฤติกรรม
$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน
N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของผู้สังเกต โดยการนำแบบสังเกตพฤติกรรมไปทดลองใช้กับเด็กปฐมวัย โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกต RAI (Burry – Stock. 1996: 256)

$$RAI = 1 - \frac{\sum \sum |R_{1kn} - R_{2kn}|}{KN(I-1)}$$

เมื่อ R1kn, R2kn	แทน	ผลการสังเกตของผู้สังเกตคนที่ 1 และคนที่ 2 ตามลำดับ
N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

K	แทน จำนวนพฤติกรรมย่อย
I	แทน จำนวนช่วงคะแนน (1, 2, 3)

### 3. สถิติทดสอบสมมติฐาน

สถิติทดสอบสมมติฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของ ความเชื่อมั่นในตนเอง ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้ t – test for Dependent Sample (บุญเชิด ภาณุโณนนันทพงษ์. 2526 : 99)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตจากการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

$\sum D$  แทน ผลรวมของแต่ละคู่

N แทน จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

## บทที่ 4

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

#### สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการทางสถิติ และมีสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
S	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\bar{D}$	แทน ค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนน
SD	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างของคะแนน
t	แทน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ในการแจกแจงแบบ t
p	แทน ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
*	แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

#### การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ ระดับคะแนน ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ตามลำดับ ดังนี้

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนทดลองและหลังการทดลอง

ตาราง 4 การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ เป็นรายด้าน

ตาราง 5 การแสดงการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความเชื่อมั่นในตนเอง		$\bar{X}$	S	$\bar{D}$	SD	t	p
1. การกล้าแสดงออก	ก่อนการทดลอง	7.33	1.13	0.98	0.88	4.95**	.000
	หลังการทดลอง	8.30	1.48				
2. การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	ก่อนการทดลอง	8.45	1.23	0.75	1.26	2.66*	.016
	หลังการทดลอง	9.20	0.73				
3. ความภาคภูมิใจในตนเอง	ก่อนการทดลอง	8.45	1.04	0.73	1.18	2.76*	.013
	หลังการทดลอง	9.18	0.86				
รวม	ก่อนการทดลอง	24.23	2.74	2.45	2.67	4.10**	.001
	หลังการทดลอง	26.68	2.79				

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการ จัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีความเชื่อมั่น ด้านการกล้าแสดงออก สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภาคภูมิใจในตนเอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 การเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์

ความเชื่อมั่นในตนเอง	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	การเปลี่ยนแปลง	
	$\bar{X}$ (N = 20)	$\bar{X}$ (N = 20)	$\bar{D}$	ร้อยละ
การกล้าแสดงออก	7.33	8.30	0.98	13.37
การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	8.45	9.20	0.75	8.88
ความภาคภูมิใจในตนเอง	8.45	9.18	0.73	8.64
รวม	24.23	26.68	2.45	10.11

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่าหลังจากที่เด็กปฐมวัยได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์แล้ว เด็กปฐมวัยมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ร้อยละ 10.11 และเมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงในด้านการกล้าแสดงออกเพิ่มมากขึ้นเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภาคภูมิใจในตนเองตามลำดับ แสดงว่า กิจกรรมละครสร้างสรรค์สามารถพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยได้

ตาราง 5 การเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมละคร  
สร้างสรรค์เป็นรายบุคคล

คนที่	ความเชื่อมั่นในตนเอง	ก่อนการ ทดลอง คะแนน	หลังการ ทดลอง คะแนน	ความ แตกต่าง คะแนน	การ เปลี่ยนแปลง ร้อยละ
9	การกล้าแสดงออก	7	9	2	28.6
	การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	7	10	3	42.9
	ความภาคภูมิใจในตนเอง	8	10	2	25.2
	รวม	22	29	7	31.81
20	การกล้าแสดงออก	7	10	3	42.9
	การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	7	10	3	42.9
	ความภาคภูมิใจในตนเอง	8	10	2	25.0
	รวม	22	30	8	36.40

ผลการวิเคราะห์ตาราง 5 พบว่าการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เป็นรายบุคคล เด็กปฐมวัยคนที่ 9 หลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น ร้อยละ 31.81 โดยมีความเชื่อมั่นในตนเองด้านการกล้าแสดงออกสูงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ตามลำดับ เด็กปฐมวัยคนที่ 20 หลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้น ร้อยละ 36.40 โดยมีความเชื่อมั่นในตนเองด้านการกล้าแสดงออกสูงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและด้านความภาคภูมิใจในตนเองตามลำดับ

## บทที่ 5

### สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ที่มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์ ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการวิจัยและผลโดยสรุปดังนี้

#### ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์โดยกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์

2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านได้แก่ การกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและความภาคภูมิใจในตนเอง ก่อนและหลังที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์

#### สมมุติฐานในการวิจัย

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์

#### ขอบเขตของการวิจัย

##### ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

##### ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชาย และหญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนพระรามเก้ากาญจนาภิเษก (พระราม ๙ กาญจนาภิเษก) สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้อง ห้องละ 40 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน



### กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนพระรามเก้ากาญจนาภิเษก (พระราม ๙ กาญจนาภิเษก) สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน มีวิธีสุ่มดังนี้

1. จับสลากนักเรียนมา 1 ห้องเรียน จากจำนวน 3 ห้องเรียน
2. สุ่มนักเรียนจากห้องที่ได้ในข้อที่ 1 มาจำนวน 20 คน โดยการจับสลากเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย

### ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

### เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง
2. แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์

### การดำเนินการศึกษา

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือวันจันทร์ วันอังคารและวันพุธ ใช้เวลาวันละ 50 นาที ระหว่างเวลา 10.00 น. – 10.50 น. โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 1 สัปดาห์
2. ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการจัด ประสบการณ์ กิจกรรมละครสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยจำนวน 24 แผน เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 50 นาที
3. เก็บข้อมูลจากการบันทึกแบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองหลังการทดลอง (Post-test) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ระดับความเชื่อมั่นในตนเองที่ได้จากแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเอง และข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น ความสนใจในการทำกิจกรรมละครสร้างสรรค์ พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกโดยมีผู้สังเกต คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยจำนวน 2 คน ในช่วงกิจกรรมในวงกลมจากการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เป็นระยะเวลา 50 นาที
4. นำข้อมูลจากการบันทึกแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test) มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติและสรุปผลการทดลอง

### การวิเคราะห์ข้อมูล

หาสถิติพื้นฐานของความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและขณะทำการทดลอง โดยนำข้อมูลไปหาคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยคำนวณจากสูตร  $t$  – test for Dependent Samples

### สรุปผลการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความเชื่อมั่นในตนเองเป็นรายด้านพบว่า การกล้าแสดงออก หลังการทดลองสูงที่สุด รองลงมาการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและความภาคภูมิใจในตนเอง

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนการได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ร้อยละ 10.11 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลง ในด้านการกล้าแสดงออก เพิ่มมากขึ้นเป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและด้านความภาคภูมิใจในตนเองตามลำดับ แสดงว่ากิจกรรมละครสร้างสรรค์สามารถพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยได้

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ เป็นรายบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงคะแนนความเชื่อมั่นสูงขึ้น เมื่อผู้วิจัยหาค่าการเปลี่ยนแปลงของคะแนนความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปฐมวัยแล้วพบว่า มีการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เป็นรายบุคคล โดยคะแนนความเชื่อมั่นในตนเองด้านการกล้าแสดงออกสูงเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและด้านความภาคภูมิใจในตนเองตามลำดับหากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ผลของการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์สามารถพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยได้

### อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลง ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนและหลัง การจัด ประสบการณ์ กิจกรรมละครสร้างสรรค์ จากการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด กิจกรรมละครสร้างสรรค์มีความเชื่อมั่นใน ตนเองสูงกว่าก่อนการจัด กิจกรรมละครสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น โดยที่ความเชื่อมั่นด้านการกล้าแสดงออกเพิ่ม มากขึ้นกว่าเดิมเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ด้านการปรับตัวเข้า

กับสภาพแวดล้อมและด้านความภาคภูมิใจในตนเอง ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้น ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้จึงอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาเปรียบเทียบเด็ก ปฐมวัยที่ได้รับการจัด กิจกรรมละครสร้างสรรค์มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในภาพรวม สูงกว่าก่อนการจัด กิจกรรมละครสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ผลมาจากการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ทำให้เด็กปฐมวัยกล้าแสดงออกมากขึ้น สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและเกิดความภาคภูมิใจในตนเองส่งผลทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลจากการศึกษาการเปลี่ยนแปลง เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลง ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้านพบว่า

2.1 ด้านการกล้าแสดงออก จากการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เน้นให้เด็ก ปฏิบัติจริงทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และเปิดโอกาสให้เด็กคิด เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับ กิจกรรมตลอดจนการฝึกฝนให้เด็กแสดง ออกอย่างอิสระ ทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นไปอย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน เด็กมีความกระตือรือร้นอยากเข้าร่วมกิจกรรม ทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543: 53) ที่กล่าวว่า การที่ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกด้วยการให้อิสระแก่ผู้เรียนในการคิดและการทำกิจกรรม ช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น ดังนั้นการจัดกิจกรรม ละครสร้างสรรค์ เป็นการจัดกิจกรรม ที่เหมาะสม ส่งผลให้เด็กสามารถพัฒนาการได้เต็มตามศักยภาพ จากการที่ผู้ วิจัยได้จัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ให้กับเด็กพบว่า คะแนนด้านการกล้าแสดงออก เพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 13.37 ในตาราง 4 ซึ่งสูงกว่าด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและด้านความภาคภูมิใจในตนเองตามลำดับ จากการที่เด็กได้ เข้าร่วมกิจกรรมละครสร้างสรรค์ หน่วยครอบครัวสุขสันต์ เรื่อง บ้านของฉัน โดยที่เด็กได้ช่วยกันแต่งเค้าโครงเรื่อง และตั้งชื่อเรื่องเอง โดยการสนทนาซักถามจากครูและเด็กได้แสดงความคิดเห็นในกลุ่ม ช่วยกัน ตั้งชื่อเรื่องบ้านของฉันแล้วแบ่งกลุ่มกันจัดฉาก เตรียมอุปกรณ์การแสดง ชุดแสดงแต่ละกลุ่มจะปฏิบัติตามที่กลุ่มรับผิดชอบ ส่วนกลุ่มผู้แสดงจะซ้อมการแสดงตามบทบาทแต่ละคน จากการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เด็กกล้าแสดงออก จากสัปดาห์ที่ 1 เด็กที่ไม่กล้าเงินอาย เมื่อได้รับการกระตุ้นเสริมแรง ได้รับคำชมจากครู และการปรบมือจากเพื่อนๆ สร้างแรงจูงใจให้เด็กได้รับการส่งเสริมการกล้าแสดงออกมากยิ่งขึ้น ในช่วงสัปดาห์ที่ 2,3 และสัปดาห์ต่อไปเด็กมีประสบการณ์ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับเด็กได้มากขึ้น การจัดกิจกรรม ควรมุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อให้เด็กได้ค้นพบความสนใจและความสามารถของตนเอง จัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) กล่าวถึงการจัดประสบการณ์กิจกรรมที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญไว้ว่า เด็กมีอิสระในการ

เลือกเรียนตามความสนใจและความสามารถของตนเอง เด็กได้คิดวิเคราะห์ วางแผน และลงมือปฏิบัติ เด็กได้ปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ส่งเสริมความเชื่อมั่นให้ กับตนเอง เด็กได้ทำกิจกรรม ละครสร้างสรรค์เป็นการเล่นการแสดงละครสร้างสรรค์เป็นการกระทำที่ช่วยแปลประสบการณ์สู่การเรียนรู้อย่างเข้าใจ (Hendrick. 1994 : 6 – 7) การเล่นละครสร้างสรรค์มีความหมายต่อการเรียนรู้เพราะเด็กได้กระทำ ได้คิดและได้ทดสอบกระบวนการการเล่นละครสร้างสรรค์จึงถือเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (Morrison. 1995 : 6 – 7) สอดคล้องกับ พรรษา นิลวิเชียร (2534 : 85 – 86) กล่าวว่าการเล่นทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะการเล่นสมมุติ การแสดงละครประเภทต่างๆ

สรุปได้ว่าการจัด กิจกรรมละครสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัยได้มีความรู้ ความสามารถ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการกล้าแสดงออก เพราะการจัด กิจกรรมละครสร้างสรรค์ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

2.2 ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม เด็กปฐมวัยที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ มาจากพื้นฐานครอบครัวที่แตกต่างกัน บางคนมาจากครอบครัวที่มีความพร้อม ส่วนบางคน มาจากครอบครัวที่ไม่พร้อม ดังนั้นผลของพฤติกรรมหรืออุปนิสัยของเด็กจึงแตกต่างกัน โดยจากการวิจัยพบว่า ช่วงเวลาของการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เด็กปฐมวัยสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัด กิจกรรมละครสร้างสรรค์สามารถพัฒนา ความเชื่อมั่นในตนเอง ได้เมื่อร่วมกันทำกิจกรรม อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ที่มุ่งให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นโดยการแต่งเรื่อง ละคร การออกแบบฉากร่วมกัน การ จัดทำฉาก การทำอุปกรณ์ รวมถึงการซักซ้อมการแสดงละครสร้างสรรค์ร่วมกัน เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงร่วมกัน ดังตัวอย่างการละครเรื่อง สัตว์เลี้ยงน่ารัก ขณะที่เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมเด็กได้ทำงานร่วมกันด้วย ดังที่ รักตะวัน ศิริสถาพร (2532 : 56) อธิบายไว้ว่ากิจกรรมที่เปิดโอกาส ให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทั้งทางวัตถุและบุคคลอื่น ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยได้จัดให้แต่ละคนมีหน้าที่ อาทิเช่น หน่วยสัตว์เลี้ยงน่ารัก เมื่อครูแบ่งกลุ่มเด็กเป็นผู้แสดง เป็นผู้ชม การมอบหมายหน้าที่ต่างๆ เช่น การจัดฉาก การเตรียมอุปกรณ์ จึงทำให้เด็กมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์จริง ทำให้รู้จักการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มรู้จัก กบพบาทหน้าที่ รู้จักหน้าที่ผู้แสดงที่ดีให้ผู้ชมสนใจ และการเป็นผู้ชม ที่ดี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ซึ่งสอดคล้องกับ อารี เกษมรติ (2533: 20) ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพที่มีความสำคัญยิ่งใน การดำเนินชีวิต การปูพื้นฐานความเชื่อมั่นในตนเองให้เกิดขึ้นกับเด็กจะช่วยให้เด็กกล้าคิด กล้าทำสิ่งต่างๆ ด้วยความมั่นใจและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรือเหตุการณ์ต่างๆได้อย่างมีความสุขเป็นอย่างดีจาก การได้ทำงานกลุ่มร่วมกันโดย การสังเกตภายหลังการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัยได้มีความรู้ ความสามารถด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมความเข้าใจตนเอง และผู้อื่นสูงขึ้น เพราะการจัด กิจกรรมละครสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน เด็ก มีอิสระในการแสดง ออกด้านความคิด มีความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้สูงขึ้น

2.3 ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง พบว่าในช่วงเวลาของการจัด กิจกรรมละครสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัยมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาความสามารถทางการเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัยให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเองตลอดเวลา เด็กได้วิเคราะห์ความพึงพอใจในการทำกิจกรรม เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกด้วยความมั่นใจในตนเอง เกิดความภาคภูมิใจและในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตนเองต้องการตั้งตัวอย่างการละครเรื่อง หนูจะเป็นอะไร เด็กได้แสดงละครเป็นตัวละครตามที่เด็กเลือกแสดง เช่น หนูจะเป็นตำรวจ เด็กจะได้แสดงเป็นตำรวจตามจินตนาการ และหนูจะเป็นคุณครู เด็กจะสามารถแสดงบทบาทเป็นคุณครูได้ตามความภาคภูมิใจในตนเอง ดังที่ แสงเดือน จุฑาริ (2546: 62-63) กล่าวว่ากิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกันเอง สนุกสนาน ไม่ตึงเครียดทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเองและได้คิดริเริ่มการกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เด็กได้แสดงความสามารถของตนเองได้เต็มที่ จนทำให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตนเอง พึงพอใจในการร่วมกิจกรรมและการกล้าแสดงออก สอดคล้องกับ เยาวนารถ เลขาบรรจง (2545: 60) ที่กล่าวไว้ว่าลักษณะของการจัดกิจกรรมที่ให้เด็กจากการปฏิบัติ เด็กได้แสดงออก ได้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนให้คำปรึกษา เด็กมีอิสระในการกระทำ ทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในงานที่ตนได้กระทำ เมื่องานสำเร็จเด็กยังได้รับถึงผลสำเร็จของงาน เด็กสามารถเรียนรู้ความก้าวหน้าของตนได้สม่ำเสมอ ย่อมส่งผลให้เกิดความ ภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์เชื่อว่า ทุกคนในสังคมมีความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จ ความภาคภูมิใจในตนเอง และต้องการได้รับการยอมรับนับถือจากผู้อื่นในความสำเร็จของตนเอง ถ้าความต้องการดังกล่าวได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ จะทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถและมีประโยชน์ต่อสังคม แต่ถ้าความต้องการดังกล่าวได้รับการตอบสนองไม่เพียงพอหรือถูกขัดขวาง ก็จะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกด้อยค่า และเสียความภาคภูมิใจในตนเอง (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2541: 158-162) และที่ เพียงกานต์ ปทุมมา (2545: 79) กล่าวว่าการนำกิจกรรมต่างๆ มาใช้ในการสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์พบในระดับมาก โดยเฉพาะกิจกรรมที่เด็กทุกคนชอบ ไม่ว่าจะเป็นนิทาน เพลง คำคล้องจอง การใช้คำถามให้เด็กได้คิด การที่เด็กได้ร่วมมือในกิจกรรมเพื่อให้ได้เรียนรู้ลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์จากการลงมือปฏิบัติ กล่าวคือให้ทุกกิจกรรมเป็นการเรียนรู้ของเด็ก โดยเด็กได้ฝึกการคิดควบคู่ไปกับการปฏิบัติ

สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัยได้มีความรู้ความสามารถด้านความภาคภูมิใจในตนเอง เพราะการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง แสดงความสามารถได้เต็มที่เมื่อเด็กประสบความสำเร็จเด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น

ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย สามารถที่จะส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้จากการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้

1. การแต่งเรื่องและวางแผนร่วมกัน การจัดฉากอุปกรณ์ร่วมกัน การจัดแสดงละครที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการแต่งเรื่องราวอย่างเป็นอิสระ นอกจากนี้เด็กมีอิสระในการหาอุปกรณ์ที่จะนำมาแสดงละคร เช่น ฉาก การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ทำให้เด็กได้มีอิสระ ระวังความคิดตามจินตนาการ เป็นกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ และสามารถพัฒนาความเชื่อมั่นของเด็กปฐมวัยได้ สรุปได้ว่า กิจกรรมละครสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาความเชื่อมั่นของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นตามลำดับ

2. กิจกรรมละครสร้างสรรค์ เป็นการจัดกิจกรรมการแสดงออกตามจินตนาการ ที่มีการชักชวน เน้นการเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทั้งการเล่นละคร การจัดฉาก ซึ่งเด็กร่วมกัน ตกแต่งเวทีการแสดงและตกแต่งฉาก ฉาก การละครนี้เด็กได้แสดงความสามารถของตนในการใช้ภาษาและท่าทางตามธรรมชาติของตน เพื่อสื่อสารความคิดและความรู้สึก โดยมีขั้นตอน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยการให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นการแสดงความสามารถด้านการแสดงออกของเด็กด้วยความมั่นใจ โดยสังเกตได้จากภาษา ท่าทาง การกระทำและการแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เป็นการพัฒนาให้เด็กเกิดพัฒนาการด้านการใช้ภาษา การแสดงออกถึงท่าทางในละคร และสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับละครนั้นๆ ด้วย

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ทำให้เด็กปฐมวัยมีความรู้ ความสามารถทางด้านความเข้าใจตนเองสูงขึ้น เพราะการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยมีอิสระในการแสดงออกด้วยความเชื่อมั่นในตัวเอง และเด็กสามารถทำในสิ่งที่ตนชอบได้อย่างอิสระ ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์มีผลโดยตรงต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยทุกด้านโดยเฉพาะในด้านกรกล้าแสดงออก ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องโดยเปิดโอกาสให้เด็กแต่ละคนได้แสดงความเป็นตัวของตัวเองออกมา รู้จักพึ่งพาตนเองกล้าคิดกล้าตัดสินใจกล้าพูดและกล้าแสดงออกสามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่โดยไม่วิตกกังวล ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งสอดคล้องกับ อีริกสัน (Erikson) ที่กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการเด็ก ถ้าเด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีความสุข ก็จะทำให้เด็กมองโลกในแง่ดี มีความเชื่อมั่นใน

ตนเองและเกิดความไว้วางใจคนอื่น (ศุภคี ศรีสุคนธ์. 2539: 1; อ้างอิงจาก Erikson. 1975: 220-222) คุณลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญที่การจัดการศึกษาคควรมุ่งพัฒนาเด็กคือความเชื่อมั่นในตนเอง เนื่องจากคุณลักษณะนี้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งทำให้คนเราประสบผลสำเร็จ ในการกระทำสิ่งต่างๆ มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก สามารถปรับตัวและเผชิญเหตุการณ์ได้อย่างเหมาะสม ด้วยความรู้สึกที่มั่นคง จะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองพึ่งตนเองได้มีความคิดสร้างสรรค์กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่โดยไม่วิตกกังวลและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนั้นเด็กควรได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจากบุคคลรอบข้าง เพื่อให้เด็กได้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำคัญติดตัวต่อไป อันจะเป็นพื้นฐานที่ทำให้เด็กประสบความสำเร็จความก้าวหน้าในชีวิต ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจในการศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยสามารถศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพัฒนาการเด็กตามความสนใจ ตามวัย และวุฒิภาวะของเด็กตลอดจนระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยต่อไป

### ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. ช่วงระยะเวลาสัปดาห์แรกก่อนการทดลองการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์พบว่าเด็กไม่ค่อยกล้าพูด ไม่ค่อยกล้าสนทนาได้ตอบ แต่เมื่อครูคอยกระตุ้นให้เด็กคิดให้การเสริมแรงโดยการพูดให้คำชมเชยและยิ้มให้กำลังใจ ยอมรับในความสามารถของเด็ก เด็กจึงกล้าลงมือ และทำกิจกรรมด้วยตนเอง มีความสนุกสนาน ในการทำกิจกรรม และในช่วงสัปดาห์หลังการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เด็กมีความมั่นใจในตนเองกล้าแสดงออกมากขึ้น และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง
2. การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ส่งผลต่อเด็กโดยตรงในด้านมารกล้าแสดงออก การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยที่เกิดขึ้นในตัวเด็ก เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กพูดสนทนาได้ตอบหรือเล่านิทาน ทำให้เด็กเกิดความมั่นใจกล้าแสดงออกเพราะเด็กเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นตัวละครในนิทาน นั้น เกิดความสนุกสนาน กระตือรือร้นอยากเข้าร่วมกิจกรรมการแสดงละครสร้างสรรค์
3. การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ทำให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้วยตนเองมีการช่วยเหลือกันในกลุ่ม คนที่มีความมั่นใจในตนเอง กล้าพูดกล้าแสดงออกมากกว่าก็จะคอยช่วยเหลือและพูดให้กำลังใจเพื่อนที่ ไม่ค่อยกล้าพูดหรือไม่ค่อยกล้าแสดงออก ทำให้เด็กเกิดการพัฒนาขึ้น และสมาชิกในกลุ่มทุกคนมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน
4. การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระในความคิดและจินตนาการ ซึ่งสามารถทำให้ เด็กได้พัฒนาตนเองตาม

ศักยภาพของตน เกิดความเชื่อมั่นในตนเองทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ การกล้าแสดง ออก การปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อม และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

### ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ครูต้องให้เด็กได้แสดงความคิดและการกระทำอย่างอิสระ ยอมรับฟังความคิดและจินตนาการของเด็ก การเสริมแรงด้วยการพูดให้กำลังใจ ไบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใสซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและอยากร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น

2. การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ครูมีเทคนิคในการจัดได้หลากหลายวิธี การแสดงละคร เป็นการกระตุ้นความสนใจ ส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการในการกล้าแสดงออก การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และเกิดความภาคภูมิใจในตนเองได้เป็นอย่างดี

3. ควรนำกิจกรรมละครสร้างสรรค์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้กับ เด็กปฐมวัยได้ทำกิจกรรมละครสร้างสรรค์กันเป็นประจำ เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับเด็ก

### ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาร่วมกันในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยระหว่างบ้าน และโรงเรียน

2. ควรมีการศึกษาส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาส่งเสริมการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กปฐมวัย



บรรณานุกรม

## บรรณานุกรม

- กรรมานุช เกษมสันต์ ณ อยุธยา. (2548). *การวิเคราะห์เนื้อหาความรู้ที่ปรากฏในเพลงสำหรับเด็กปฐมวัย*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2537). *คู่มือและสื่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง โครงการวิจัยและพัฒนา ระบบงานแนะแนวในและนอกสถานที่ศูนย์แนะแนวการอาชีพ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ การศาสนา.
- (2543). *ถึงเวลามารื้อปรับระบบพัฒนาคนใหม่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรรมนิการ์ ธีระสังวร. (2544). *การศึกษาพัฒนาการภาษาและพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ชั้นอนุบาลสถานสงเคราะห์เด็กบ้านราชวิถีที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นเรื่องจากภาพ*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรรมนิการ์ พงศ์เลิศวุฒิ. (2547). *ผลของการจัดกิจกรรมเล่นนิทานประกอบละครสร้างสรรค์ต่อความมี วินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรส โปรดักส์.
- จงใจ ขจรศิลป์. (2532). *ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และกิจกรรมการเล่นตามมุมที่มีต่อ ความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยาพร ธรนิทร์; และจิตรา ทองเกิด. (2533). *สื่อเตรียมความพร้อมทางการศึกษาสำหรับเด็ก ปฐมวัย ใน สื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษา. หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- แจ่มจันทร์ เกียรติกุล. (2531). *การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองและวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ ได้รับการเลี้ยงดูต่างกัน และอยู่ในชั้นเรียนของครูที่มีพฤติกรรมทางวาจาและท่าทาง แตกต่างกัน*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- ฉวีวรรณ กินาวงศ์. (2524). *การละครสำหรับครูประถม*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2533). *เทคนิคการพัฒนาความเชื่อมั่นและความคิดสำหรับเด็กปฐมวัย*. เอกสารการประชุมเชิงปฏิบัติการ วันที่ 27-28 มีนาคม 2533. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2516). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว ความวิตกกังวล ความเชื่อมั่นในตนเองกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชวน ศรีนวล. (2503, เมษายน). ปัญหาความประพฤติของเด็ก. *ศูนย์ศึกษา*. 30-39.
- ทัศนัย อุดมพันธ์. (2541). *การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทักษะพื้นฐานละครสร้างสรรค์*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2521). *การวัดและประเมินผลการศึกษา: ทฤษฎีและประยุกต์*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2526). *การทดสอบแบบอิงเกณฑ์: แนวคิดและวิธีการ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2545). *รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่องการวัดประเมินการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เบญจพร สมานมาก. (2540). *ผลของการจัดกิจกรรมละครสอดเสริมจริยธรรม และการสนทนาเสริมจริยธรรมที่มีต่อการรับรู้ทางจริยธรรมของเด็กปฐมวัย*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประดินันท์ อุปรมัย. (2524). *การพัฒนาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย*. ใน เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษาหน่วยที่ 6. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประมวญ ดิคนินสัน. (2527). *จิตวิทยาสมองมนุษย์ (พรสวรรค์) เล่ม 3*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ปาริชาติ จิ่งวิวัฒนาภรณ์. (2545). *การใช้ละครสร้างสรรค์ในการพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- พรมารินทร์ สุทธิจิตตะ. (2529). *การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนการสร้างภาพโดยใช้และไม่ใช้รูปแบบ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- พจมาน เทียนมนัส. (2539). *ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านประกอบการเล่นละครสร้างสรรค์และประกอบกรวาดภาพ*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พรรณี ช.เจนจิต. (2528). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2541). *ทฤษฎีและปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภรณ์ คุรุตันนะ. (ม.ป.ป.). *ละครสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2524). *ละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2526). *ละครสร้างสรรค์สำหรับเด็ก สื่อการแสดงกับการพัฒนาเด็ก*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มาณวิกา ผลวิรุฬห์. (2533). *ความสามารถในการเล่าเหตุการณ์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้ทักษะละครสร้างสรรค์กับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2544). *เอกสารประกอบการสอนชุดการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: กราฟิการ์ต.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2536). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2540). *ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2542). *กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาสนา เจริญสอน. (2537). *ผลของการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ประกอบคำถามเชื่อมโยงประสบการณ์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่มีต่อระดับความเชื่อมั่นในตนเองต่างกัน*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิมลศรี อุปรนัย. (2524). *นาฏกรรมและการละคร: หลักการบริหารและจัดการแสดง*. กรุงเทพฯ: เจริญผล.

- ศรีวรรณ มากชู. (2521). การศึกษาเปรียบเทียบสุขนิสัยของเด็กก่อนวัยเรียนตามสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันในจังหวัดพิษณุโลก. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีสุดา คัมภีร์ภัทร. (2534). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะที่เน้นองค์ประกอบพื้นฐาน. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภาศี ศรีสุคนธ์. (2539). การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้ดนตรีไทย. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สนธยา อ่อนน้อม. (2538). ผลของการเสริมแรงในการเล่าเรื่องที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมจินตนา คุปตสุนทร. (2547). การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นพื้นบ้านไทย. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมพงษ์ ตีรพัฒน์. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูความเชื่อมั่นในตนเอง และความรู้สึกรับผิดชอบ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2545). การวัดและประเมินผลแนวใหม่เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุทธภา ชาติประดิษฐ์. (2537). การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และเล่นตามมุมที่ได้กริเริ่มจัดกิจกรรมอย่างอิสระในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทน์ จันททรัพย์. (2530). *ละครสร้างสรรค์*. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สุนีย์รัตน์ จันทรทิพย์. (2530). *ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้น ป.5 ที่มีสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี วงศ์ปลุกแก้ว. (2526). *ความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในชั้นเรียน ความรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเอง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี เกษมรติ. (2533). *ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มและกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติที่มีความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดอบรมเลี้ยงดูและเข้มงวด กวดขันและแบบรักทะนุถนอม*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรพิน หงวนศิริ. (2534). *การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในทศวรรษหน้า*. ใน *รายงานการวิจัยการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษาของไทยในทศวรรษหน้าที่สุดคล้องกับลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม*. 126: 248 – 250.
- อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรรค์. (2540). *การละครสำหรับครูประถม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Baruch. D. (1949). *New Ways in Discipline*. New York: McGraw-Hill.
- Burry-Stock, J.; & others. (1996, April). Rater agreement indexes for performance assessment educational. In *psychological measurement*. 56(2): 1-256.
- Burn, Paul C.; Betty L. Broman; & Alberta L. Lowe Wantling. (1971). *The Language Arts in Childhood Education*. 2<sup>nd</sup> ed. Chicago: Rand Mc Nelly.
- Dugger, Jame A. (1969, May). A Study of Measurable Personal Factors of Leaders and Non-Leaders Among University woman. *Dissertation Abstract*. 30: 1817-A.
- Erikson, E.H. (1975). *Childhood and Society*. New York: Morton.
- Goor, A. (1974, December). Problem Solving Process of Creative and Non Creative Students. *Dissertation Abstract International*. 37: 3517-A.
- Hurlock, E.B. (1964). *Child Development*. New York: McGraw – Hill Book.

- Man, R.D. (1969). *A Review of the Relationship Between Personality and Leadership and Popularity*. Maryland: Penguin Book.
- Maslow, A.H. (1954). *Motivation and Personality*. New York: Hansen.
- Mussen, Paul H.; & others. (1969). *Child Development Change Over Time. Eight Edition*. United States of America: Harper Collins college.
- Painter, J.J. (1968, July). An Investigation of the Relationship Between Self Confidence Personality and Related Behavior Among Males. *Dissertation Science*. 29: 7608.
- Radke, M.J. (1964). *The Relationship of Parental Authority to Children Behavior and Attitude*. Minneapolis University of Minnesota Press.
- Schmidt, Toni, Gosforth Elisa; & Drew Kathy. (1975, March). Creative Dramatics and Creativity: An Experimental Study. *Education Theatre Journal*. 27: 111–114.
- Shoban, E.J. (1950, July). The Assessment of Parental Attitude in Relation to Child Adjustment. *Journal of Psychology*. 19: 148.
- Wright, Marry Elin Somers. (1972, October). The Effects of Creative Drama on Person Perception. *Dissertation Abstracts International*. 33: 1876–A.

ภาคผนวก



## ภาคผนวก ก

- คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์
- แผนการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง  
ของเด็กปฐมวัย

## คู่มือการใช้แผนการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์

### หลักการและเหตุผล

การส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยสามารถจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมได้หลายวิธีและวิธีหนึ่งก็คือ การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเป็นการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อนและให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เด็กได้ลงมือปฏิบัติการแสดงละครสร้างสรรค์ ในการทำกิจกรรมเด็กจะมีการวางแผนร่วมกับเพื่อน แสดงละครสร้างสรรค์ ร่วมกันคิด และแสดงออก ทำให้เกิดความพอใจ มีความสนุกสนานในการทำกิจกรรม ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ด้าน การกล้าแสดงออก ด้านการปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อม และด้าน ความภาคภูมิใจในตนเอง ทั้งนี้ครูมีบทบาทในการจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้ จัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ต่างๆ และครูยอมรับในความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ให้การเสริมแรงโดยการกล่าวคำชมเชย ในการลงมือกระทำ และความพยายามของเด็กที่ร่วมกันแสดงละครสร้างสรรค์

### จุดมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองในด้านการกล้าแสดงออก การปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อม และความภาคภูมิใจในตัวเองเมื่อได้รับการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์

### เนื้อหา

กิจกรรมละครสร้างสรรค์ที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นใน ตนเองในการกล้าแสดงออก การปรับตัว เข้ากับสภาพแวดล้อมและความภาคภูมิใจในตนเอง โดยเด็กได้แสดงบทบาทของตนเองตาม จินตนาการ

### หลักการจัดกิจกรรม

1. จัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย จัดในช่วงกิจกรรมวงกลม สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน วันละ 50 นาที รวมทั้งสิ้น 8 สัปดาห์
2. ลักษณะของกิจกรรมละครสร้างสรรค์ มีจุดประสงค์และเนื้อหาของกิจกรรมสอดคล้องกับ พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง 3 ด้าน ได้แก่
  - 2.1 การกล้าแสดงออก
  - 2.2 การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม

### 2.3 ความภาคภูมิใจใจตนเอง

### 3. การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์

ประกอบด้วยการจัดกิจกรรม 3 ระยะเวลา / 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ระยะเวลาที่ 1 ( วันที่ 1 ) การเตรียมการละครสร้างสรรค์

3.2 ระยะเวลาที่ 2 ( วันที่ 2 ) การดำเนินกิจกรรมการแสดงละครสร้างสรรค์

3.3 ระยะเวลาที่ 3 ( วันที่ 3 ) สรุปกิจกรรมละครสร้างสรรค์

การดำเนินกิจกรรมละครสร้างสรรค์ทั้ง 3 ระยะเวลาประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นนำ
2. ขั้นดำเนินกิจกรรม
3. ขั้นสรุป

## การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมขณะทำกิจกรรม
2. สังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม

## บทบาทครู

ในการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์ ครูมีบทบาท ดังนี้

1. นำเข้าสู่กิจกรรมโดยการร้องเพลง การทำท่าทาง การท่องคำคล้องจอง ปริศนาคำทาย การใช้คำถาม หรือสื่ออย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจ
2. บอกข้อตกลงเบื้องต้น ได้แก่
  - 2.1 ครูมอบหมายให้เด็กเล่นละครสร้างสรรค์ไปตามสถานการณ์ที่ เด็กแต่งเรื่องราว และตั้งชื่อเรื่องที่จะแสดง วางแผนออกแบบฉาก จัดทำฉากละคร และเตรียมอุปกรณ์การแสดง
  - 2.2 ให้เด็กเล่นละครสร้างสรรค์ตามจินตนาการ
  - 2.3 สมาชิกในกลุ่มทุกคนควรมีส่วนร่วมในการแสดงละครสร้างสรรค์
3. เด็กวางแผนในการทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนและครูในเรื่องที่จะแสดง
4. กระตุ้นให้เด็กกลุ่มต่างๆ ได้ทำงานร่วมกันอย่างทั่วถึง ช่วยเหลือ แนะนำ เมื่อเด็กต้องการใช้คำถามโน้มน้าวให้เด็กคิดและทดลองด้วยวิธีต่างๆ ให้คำชมเชย และ ปรบมือให้กำลังใจ เมื่อเด็กลงมือกระทำและมีความพยายาม ยอมรับความคิดเห็นของเด็ก ใช้คำถามโต้ตอบ เพื่อให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง

### บทบาทเด็ก

1. วางแผน/เตรียมการละคร เตรียมฉากและอุปกรณ์
2. ลงมือเล่นละครสร้างสรรค์ด้วยตนเองด้วยวิธีการต่างๆ ที่ได้วางแผนไว้แล้วอย่างอิสระ เพื่อให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง
3. เด็กในกลุ่มวางแผนร่วมกันคิดร่วมกันเล่น แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่ได้จากการทำกิจกรรมละครสร้างสรรค์ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน

### กิจกรรมละครสร้างสรรค์

- สัปดาห์ที่ 1 หน่วยเรื่อง ครอบครัวสุขสันต์
- สัปดาห์ที่ 2 หน่วยเรื่อง หนูจะเป็นอะไร
- สัปดาห์ที่ 3 หน่วยเรื่อง ดอกไม้แสนสวย
- สัปดาห์ที่ 4 หน่วยเรื่อง ผีเสื้อแสนงาม
- สัปดาห์ที่ 5 หน่วยเรื่อง สัตว์เลี้ยงน่ารัก
- สัปดาห์ที่ 6 หน่วยเรื่อง สัตว์ป่าน่ารู้
- สัปดาห์ที่ 7 หน่วยเรื่อง สัตว์น้ำสวยงาม
- สัปดาห์ที่ 8 หน่วยเรื่อง ชันรักฤดูหนาว

### การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์

สัปดาห์ ที่	หน่วย	วันที่ ทำการทดลอง	กิจกรรม ละครสร้างสรรค์	ส่งเสริมความเชื่อมั่น ในตนเอง
		จันทร์		การกล้าแสดงออก
		อังคาร	การสร้างความคุ้นเคย กับเด็ก	การปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อม
		พุธ		
		พฤหัสบดี	ข้อมูลก่อนการทดลอง (Pre-test)	ความภาคภูมิใจใน ตนเอง
1	ครอบครัวสุขสันต์	จันทร์	ระยะที่ 1 นิทานเรื่อง ครอบครัวสุขสันต์	การกล้าแสดงออก
		อังคาร	ระยะที่ 2 แสดงละคร สร้างสรรค์ เรื่อง บ้าน ของฉัน	การปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อม
		พุธ	ระยะที่ 3 สรุปกิจกรรม ละครสร้างสรรค์	ความภาคภูมิใจใน ตนเอง
2	หนูจะเป็นอะไร	จันทร์	ระยะที่ 1 นิทานเรื่อง ญาติของหนูเป็น	การกล้าแสดงออก
		อังคาร	ระยะที่ 2 แสดงละคร สร้างสรรค์ เรื่อง หนูจะ เป็นคุณครู	การปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อม ความภาคภูมิใจใน ตนเอง
		พุธ	ระยะที่ 3 สรุปกิจกรรม ละครสร้างสรรค์	
3	ดอกไม้แสนสวย	จันทร์	ระยะที่ 1 นิทานเรื่อง ดอกไม้สีรุ้ง	การกล้าแสดงออก
		อังคาร	ระยะที่ 2 แสดงละคร สร้างสรรค์ เรื่อง ดอกไม้ แสนสวย	การปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อม

ตาราง 2 (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	หน่วย	วันที่ ทำการทดลอง	กิจกรรม ละครสร้างสรรค์	ส่งเสริมความเชื่อมั่น ในตนเอง
		พุธ	ระยะที่ 3 สรุปกิจกรรม ละครสร้างสรรค์	ความภาคภูมิใจใน ตนเอง
4	ผีเสื้อแสนงาม	จันทร์	ระยะที่ 1 นิทานเรื่อง หนอนหนอนดี	การกล้าแสดงออก
		อังคาร	ระยะที่ 2 แสดงละคร สร้างสรรค์ เรื่อง เจ้า หนอนหนอนดี	การปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อม
		พุธ	ระยะที่ 3 สรุปกิจกรรม ละครสร้างสรรค์	ความภาคภูมิใจใน ตนเอง
5	สัตว์เลื้อยน่ารัก	จันทร์	ระยะที่ 1 นิทานเรื่อง กระต่ายน้อยเจ้าปัญญา	การกล้าแสดงออก
		อังคาร	ระยะที่ 2 แสดงละคร สร้างสรรค์ เรื่อง กระต่าย ตัวขาว	การปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อม
		พุธ	ระยะที่ 3 สรุปกิจกรรม ละครสร้างสรรค์	ความภาคภูมิใจใน ตนเอง
6	สัตว์ป่าน่ารู้	จันทร์	ระยะที่ 1 นิทานเรื่อง ราชสีห์เจ้าป่า	การกล้าแสดงออก
		อังคาร	ระยะที่ 2 แสดงละคร สร้างสรรค์ เรื่อง ราชสีห์ กับหนู	การปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อม
		พุธ	ระยะที่ 3 สรุปกิจกรรม ละครสร้างสรรค์	ความภาคภูมิใจใน ตนเอง

ตาราง 2 (ต่อ)

สัปดาห์ ที่	หน่วย	วันที่ ทำการทดลอง	กิจกรรม ละครสร้างสรรค์	ส่งเสริมความเชื่อมั่น ในตนเอง
7	สัตว์น้ำสวยงาม	จันทร์	ระยะที่ 1 นิทานเรื่อง ปลาสวยงามใส	การกล้าแสดงออก
		อังคาร	ระยะที่ 2 แสดงละคร สร้างสรรค์ เรื่อง ปลาตัว น้อย	การปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อม
		พุธ	ระยะที่ 3 สรุปกิจกรรม ละครสร้างสรรค์	ความภาคภูมิใจใน ตนเอง
8	ฉันทักฤดูหนาว	จันทร์	ระยะที่ 1 นิทานเรื่อง สามฤดู	การกล้าแสดงออก
		อังคาร	ระยะที่ 2 แสดงละคร สร้างสรรค์ เรื่อง ฉันทัก ฤดูหนาว	การปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อม
		พุธ	ระยะที่ 3 สรุปกิจกรรม ละครสร้างสรรค์	ความภาคภูมิใจใน ตนเอง
หลังการทดลอง เก็บข้อมูลหลังการทดลอง (Post-test)		วันพฤหัสบดี	10.00 น. – 10.50 น.	การกล้าแสดงออก  การปรับตัวเข้ากับ สภาพแวดล้อม  ความภาคภูมิใจใน ตนเอง

## แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์ (ระยะที่ 1 การเตรียมการละครสร้างสรรค์)

<b>หน่วยเรื่อง</b>	: ครอบครัวสุขสันต์
<b>สัปดาห์ที่</b>	: 1 วันจันทร์
<b>เวลา</b>	: 50 นาที
<b>สาระการเรียนรู้</b>	: บุคคลและสถานที่แวดล้อม
<b>เนื้อหา</b>	: สมาชิกในครอบครัวมีพ่อแม่ลูกและผู้ที่ยอาศัยอยู่ร่วมกันรักและช่วยเหลือกัน ในครอบครัวจึงจะมีความสุข

### จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออก
2. เพื่อให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้
3. เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

### ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมละครสร้างสรรค์	ความเชื่อมั่นในตนเอง
<b>ชั้นนำ (10 นาที)</b> 1. ครูเล่านิทานเรื่อง “ครอบครัวสุขสันต์” โดยใช้ นิทานประกอบภาพให้เด็กฟัง 2. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาใน นิทานโดยครูใช้คำถามต่อไปนี้ 2.1 ในนิทานเรื่องครอบครัวสุขสันต์มีใครบ้าง 2.2 ในนิทานเกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง	✓ การกล้าแสดงออก ○ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ○ ความภาคภูมิใจในตนเอง



กิจกรรมละครสร้างสรรค์	ความเชื่อมั่นในตนเอง
<p><b>ขั้นสอน (30 นาที)</b></p> <p>1. เด็กและครูร่วมกันแต่งเนื้อเรื่องบทละคร โดยมีครูคอยแนะนำและช่วยเหลือให้คำชมเชย ขณะที่เด็กกล้าแสดงความคิดเห็น ครูจดบันทึกในกระดาษแผ่นภูมิ</p> <p>2. เด็กและครูร่วมกันตั้งชื่อเรื่องของละคร"บ้านของฉัน"</p> <p>3. แบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม ตามความสนใจและเตรียมละครโดยเด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงละครสร้างสรรค์แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการเตรียมละครสร้างสรรค์</p> <p>กลุ่ม 1 กำหนดตัวละครและซ้อมการแสดง</p> <p>กลุ่ม 2 ออกแบบ/ เตรียมฉากละคร</p> <p>กลุ่ม 3 เตรียมอุปกรณ์ประกอบการแสดง</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ การกล้าแสดงออก</li> <li>✓ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม</li> <li>○ ความภาคภูมิใจในตนเอง</li> </ul>
<p><b>ขั้นสรุป (10 นาที)</b></p> <p>1. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงกิจกรรมที่ทำ</p> <p>1.1 วันนี้เราได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง</p> <p>1.2 เด็กเกิดการเรียนรู้อะไรจากกิจกรรมที่ทำ</p> <p>ในวันนี้ ครูคอยแนะนำและให้กำลังใจ</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ การกล้าแสดงออก</li> <li>○ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม</li> <li>✓ ความภาคภูมิใจในตนเอง</li> </ul>

### สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือนิทานเรื่องครอบครัวสุขสันต์

### การประเมินผล

1. สังเกตความคิดเห็น การสนทนา และการตอบคำถาม
2. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. ประเมินจากการใช้แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเอง

บันทึกหลังการสอน

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

(ลงชื่อ) \_\_\_\_\_  
( \_\_\_\_\_ )  
ผู้สอน

## แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์ (ระยะที่ 2 การดำเนินการแสดงละครสร้างสรรค์)

- หน่วยเรื่อง** : ครอบครัวสุขสันต์
- สัปดาห์ที่** : 1 วันอังคาร
- เวลา** : 50 นาที
- สาระการเรียนรู้** : บุคคลและสถานที่แวดล้อม
- เนื้อหา** : สมาชิกในครอบครัวมีพ่อแม่ลูกและผู้ที่อยู่ร่วมกันรักและช่วยเหลือกัน  
ในครอบครัวจึงมีความสุข

### จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออกเป็นและตัวของตัวเอง
2. เพื่อให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้
3. เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

### ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมละครสร้างสรรค์	ความเชื่อมั่นในตนเอง
<b>ขั้นนำ (10 นาที)</b> 1. เด็กและครูร่วมกันสร้างข้อตกลงการปฏิบัติตนในการชมละคร 2. เด็กและครูร่วมกันทบทวนเนื้อเรื่องของบทละครที่ช่วยกันแต่งเรื่อง "บ้านของฉัน" 3. เด็กแต่ละกลุ่มเตรียมความเรียบร้อยก่อนการปฏิบัติกิจกรรมละคร	<input checked="" type="checkbox"/> การกล้าแสดงออก <input checked="" type="checkbox"/> การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม <input type="checkbox"/> ความภาคภูมิใจในตนเอง

กิจกรรมละครสร้างสรรค์	ความเชื่อมั่นในตนเอง
<p><b>ขั้นสอน (30 นาที)</b></p> <p>1. เด็กกลุ่มที่มีหน้าที่แสดงละคร ปฏิบัติการแสดง เด็กที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้ชม</p> <p>1.1 ผู้แสดงละครแสดงออกตามเนื้อเรื่องที่แต่ง ครูช่วยเหลือแนะนำให้คำชมเชยปรบมือให้ กำลังใจขณะที่เด็กแสดงละครสร้างสรรค์</p> <p>1.2 ผู้ชมปฏิบัติตนตามข้อตกลงในการชมละคร</p>	<p>✓ การกล้าแสดงออก</p> <p>○ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม</p> <p>○ ความภาคภูมิใจในตนเอง</p>
<p><b>ขั้นสรุป (10 นาที)</b></p> <p>1. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงกิจกรรมที่ทำโดยครู ใช้คำถามกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นดังนี้</p> <p>1.1 จากการที่ได้ชม เด็กมีความคิดเห็นอย่างไร</p> <p>1.2 คนที่แสดงรู้สึกอย่างไรต่อการแสดงละคร</p> <p>1.3 คนที่เป็นผู้ชมรู้สึกอย่างไรและได้เรียนรู้ อะไรบ้าง</p>	<p>○ การกล้าแสดงออก</p> <p>○ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม</p> <p>✓ ความภาคภูมิใจในตนเอง</p>

### สื่อการเรียนรู้

1. ฉากการแสดงละคร
2. อุปกรณ์เครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดง

### การประเมินผล

1. สังเกตความคิดเห็น การสนทนา และการตอบคำถาม
2. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. ประเมินจากการใช้แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเอง

บันทึกหลังการสอน

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

(ลงชื่อ)

( \_\_\_\_\_ )

ผู้สอน

## แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์

### (ระยะที่ 3 การสรุปกิจกรรมละครสร้างสรรค์)

<b>หน่วยเรื่อง</b>	: ครอบครัวสุขสันต์
<b>สัปดาห์ที่</b>	: 1 วันพุธ
<b>เวลา</b>	: 50 นาที
<b>สาระการเรียนรู้</b>	: บุคคลและสถานที่แวดล้อม
<b>เนื้อหา</b>	: สมาชิกในครอบครัวมีพ่อแม่ลูกและผู้ที่อยู่ร่วมกันรักและช่วยเหลือกัน ในครอบครัวจึงจะมีความสุข

#### จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออกและเป็นตัวของตัวเอง
2. เพื่อให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้
3. เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

#### ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมละครสร้างสรรค์	ความเชื่อมั่นในตนเอง
<b>ขั้นนำ ( 10 นาที)</b> 1.เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “บ้านของฉัน” 1.1 เด็กร่วมกันทำท่าทางประกอบ เพลง “บ้านของฉัน” 1.2 ครูให้คำชมเชยและปรบมือให้เด็กที่ทำ ท่าทางประกอบเพลง	✓ การกล้าแสดงออก ○ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ○ ความภาคภูมิใจในตนเอง
<b>ขั้นสอน ( 30 นาที)</b> 1. ให้เด็กวาดภาพสิ่งที่ได้เรียนรู้และระบายสีให้ สวยงาม 2. ครู นักเรียน สนทนาถึงการแสดงละคร สร้างสรรค์ที่เด็กได้ปฏิบัติการแสดงมาแล้วและ กล่าวคำชมเชยปรบมือให้ผู้แสดง	✓ การกล้าแสดงออก ○ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ○ ความภาคภูมิใจในตนเอง

กิจกรรมละครสร้างสรรค์	ความเชื่อมั่นในตนเอง
<p><b>ขั้นสรุป (10 นาที)</b></p> <p>1. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติมาตั้งแต่การเตรียมกิจกรรมจนถึงการแสดงละครโดยใช้คำถามต่อไปนี้</p> <p>1.1 เด็กๆรู้สึกรู้สึอย่างไรที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมละครเรื่อง “บ้านของฉัน” ครูให้คำชมเชยและปรบมือให้ผู้แสดง</p> <p>1.2 เด็กๆได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการทำกิจกรรมตั้งแต่วันแรกจนถึงวันนี้</p>	<p>✓ การกล้าแสดงออก</p> <p>✓ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม</p> <p>✓ ความภาคภูมิใจในตนเอง</p>

### สื่อการเรียนรู้

1. เพลง “บ้านของฉัน”

### การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงความคิดเห็น การสนทนา และการตอบคำถาม
2. สังเกตการมีส่วนร่วมการทำกิจกรรม
3. ประเมินจากการใช้แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเอง

## บันทึกหลังการสอน

---

---

---

---

---

---

---

---

(ลงชื่อ)

---

( )

ผู้สอน



**เพลง พี่น้องฉัน**

(ศรีนวล รัตนสุวรรณ)

บ้านของฉัน	อยู่ด้วยกันมากมาย
พ่อ แม่ ลุง ป้า	ปู่ ย่า ตา ยาย
มีทั้ง น้ำ อา	พี่และน้องมากมาย
ทุกคนสุขสบาย	เราเป็นพี่น้องกัน

## แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์

(ระยะที่ 1 วางแผน / เตรียมการละคร)

- หน่วยเรื่อง : หนูจะเป็นอะไร  
 สัปดาห์ที่ : 2 วันจันทร์  
 เวลา : 50 นาที  
 สาระการเรียนรู้ : บุคคลและสถานที่แวดล้อม  
 เนื้อหา : อาชีพมีหลายอาชีพ เช่น ทหาร ตำรวจ คุณครู คุณหมอ และ พยาบาล  
 แต่ละอาชีพมีหน้าที่แตกต่างกัน

### จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออก
2. เพื่อให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้
3. เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

### ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมละครสร้างสรรค์	ความเชื่อมั่นในตนเอง
<b>ขั้นนำ ( 10 นาที)</b> 1. ครูเล่านิทานเรื่อง “ญาติของหนูป็นมีอาชีพต่าง ๆ” โดยใช้นิทานประกอบภาพให้เด็กฟัง 2. เด็กและครูร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาในนิทานโดยครูใช้คำถามต่อไปนี้ 2.1 ในนิทานเรื่องญาติของหนูป็นมีใครบ้าง 2.2 ในนิทานเกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง	✓ การกล้าแสดงออก ✓ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ○ ความภาคภูมิใจในตนเอง

กิจกรรมละครสร้างสรรค์	ความเชื่อมั่นในตนเอง
<p><b>ขั้นสอน (30 นาที)</b></p> <p>1. เด็กและครูร่วมกันแต่งเนื้อเรื่องบทละคร โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือให้คำชมเชยเมื่อเด็กกล้าแสดงความคิดเห็นและครูจดบันทึกในกระดาษแผ่นภูมิ</p> <p>2. เด็กและครูร่วมกันตั้งชื่อเรื่องของละคร</p> <p>3. แบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม ตามความสนใจเตรียมละคร โดยหมุนเวียนเด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงละครสร้างสรรค์</p> <p>กลุ่ม 1 กำหนดตัวละครและซ้อมการแสดง</p> <p>กลุ่ม 2 ออกแบบ/ เตรียมฉากละคร</p> <p>กลุ่ม 3 เตรียมอุปกรณ์ประกอบการแสดง</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ การกล้าแสดงออก</li> <li>✔ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม</li> <li>○ ความภาคภูมิใจในตนเอง</li> </ul>
<p><b>ขั้นสรุป (10 นาที)</b></p> <p>1. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงกิจกรรมที่ทำ</p> <p>1.1 วันนี้เราได้ทำกิจกรรมอะไรบ้าง</p> <p>1.2 เกิดการเรียนรู้อะไรจากกิจกรรมที่ทำในวันนี้</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ การกล้าแสดงออก</li> <li>○ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม</li> <li>○ ความภาคภูมิใจในตนเอง</li> </ul>

### สื่อการเรียนรู้

1. หนังสือนิทานเรื่องญาติของหนูปิ่น

### การประเมินผล

1. สังเกตความคิดเห็น การสนทนา และการตอบคำถาม
2. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. ประเมินจากการใช้แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเอง

## บันทึกหลังการสอน

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

(ลงชื่อ)

( \_\_\_\_\_ )

ผู้สอน

## แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์

(ระยะที่ 2 ปฏิบัติการแสดงละคร)

- หน่วยเรื่อง : หนูจะเป็นอะไร  
 สัปดาห์ที่ : 2 วันอังคาร  
 เวลา : 50 นาที  
 สาระการเรียนรู้ : บุคคลและสถานที่แวดล้อม  
 เนื้อหา : อาชีพมีหลายอาชีพ เช่น ทหาร ตำรวจ คุณครู คุณหมอ และ พยาบาล  
 แต่ละอาชีพมีหน้าที่แตกต่างกัน

### จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออก
2. เพื่อให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้
3. เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

### ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมละครสร้างสรรค์	ความเชื่อมั่นในตนเอง
<b>ขั้นนำ (10 นาที)</b> 1. เด็กและครูร่วมกันทบทวนเนื้อเรื่องของบทละครที่ช่วยกันแต่ง 2. เด็กแต่ละกลุ่มเตรียมความเรียบร้อยก่อนการปฏิบัติกิจกรรมละคร 3. เด็กและครูร่วมกันสร้างข้อตกลงการปฏิบัติตนในการชมละคร	<input checked="" type="checkbox"/> การกล้าแสดงออก <input checked="" type="checkbox"/> การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม <input type="checkbox"/> ความภาคภูมิใจในตนเอง
<b>ขั้นสอน (30 นาที)</b> 1. เด็กกลุ่มที่มีหน้าที่แสดงละคร ปฏิบัติการแสดง เด็กที่ไม่ได้แสดงเป็นผู้ชม 1.1 ผู้แสดงละครแสดงตามเนื้อเรื่องที่ช่วยกันแต่ง 1.2 ผู้ชมปฏิบัติตามข้อตกลงในการชมละคร	<input checked="" type="checkbox"/> การกล้าแสดงออก <input checked="" type="checkbox"/> การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม <input type="checkbox"/> ความภาคภูมิใจในตนเอง

กิจกรรมละครสร้างสรรค์	ความเชื่อมั่นในตนเอง
<p><b>ขั้นสรุป (10 นาที)</b></p> <p>1. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงกิจกรรมที่ทำโดยครูใช้คำถามกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นดังนี้</p> <p>1.1 จากการที่ได้ชม เด็กมีความคิดเห็นอย่างไร</p> <p>1.2 คนที่แสดงรู้สึกอย่างไรต่อการแสดงละคร</p> <p>1.3 คนที่เป็นผู้ชมรู้สึกอย่างไรและได้เรียนรู้อะไรบ้าง</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ การกล้าแสดงออก</li> <li>○ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม</li> <li>๔ ความภาคภูมิใจในตนเอง</li> </ul>

### สื่อการเรียนรู้

1. ฉากการแสดงละคร
2. อุปกรณ์เครื่องแต่งกายที่ใช้ในการแสดง

### การประเมินผล

1. สังเกตความคิดเห็น การสนทนา และการตอบคำถาม
2. สังเกตการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. ประเมินจากการใช้แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเอง

## บันทึกหลังการสอน

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

(ลงชื่อ)

( \_\_\_\_\_ )

ผู้สอน

## แผนการจัดประสบการณ์กิจกรรมละครสร้างสรรค์ (ระยะที่ 3 สรุปการละคร)

- หน่วยเรื่อง** : หนูจะเป็นอะไร
- สัปดาห์ที่** : 2 วันพุธ
- เวลา** : 50 นาที
- สาระการเรียนรู้** : บุคคลและสถานที่แวดล้อม
- เนื้อหา** : อาชีพมีหลายอาชีพ เช่น ทหาร ตำรวจ คุณครู คุณหมอ และ พยาบาล  
แต่ละอาชีพมีหน้าที่แตกต่างกัน

### จุดประสงค์

1. เพื่อให้เด็กกล้าแสดงออก
2. เพื่อให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้
3. เพื่อให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

### ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมละครสร้างสรรค์	ความเชื่อมั่นในตนเอง
<b>ขั้นนำ (10 นาที)</b> 1. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “หนูอยากเป็นอะไร” 1.1 เด็กทำท่าทางประกอบเพลง “หนูอยากเป็นอะไร”	✓ การกล้าแสดงออก ○ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ○ ความภาคภูมิใจในตนเอง
<b>ขั้นสอน (30 นาที)</b> 1. เด็กและครูร่วมกันสนทนาถึงละครที่ได้แสดงในชั้นแสดงละคร วันที่ 2 2. ให้เด็กวาดภาพสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการชมละครและระบายสีให้สวยงาม 3. ให้เด็กออกมานำเสนอผลงาน	✓ การกล้าแสดงออก ✓ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ○ ความภาคภูมิใจในตนเอง



กิจกรรมละครสร้างสรรค์	ความเชื่อมั่นในตนเอง
<p><b>ขั้นสรุป (10 นาที)</b></p> <p>1. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติมาตั้งแต่การเตรียมกิจกรรมจนถึงการแสดงละครโดยใช้คำถามต่อไปนี้</p> <p>1.1 เด็กๆรู้สึกร้อยอย่างไรที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมละครเรื่อง “หนูอยากเป็นอะไร” ครูปรบมือและให้คำชมเชยผู้แสดง</p> <p>1.2 เด็กๆ ได้เรียนรู้อะไรบ้างจากการทำกิจกรรมตั้งแต่วันแรกจนถึงวันนี้</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>○ การกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง</li> <li>○ การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม</li> <li>○ ความภาคภูมิใจในตนเอง</li> </ul>

### สื่อการเรียนรู้

1. เพลง “หนูจะเป็นอะไร”

### การประเมินผล

1. สังเกตการแสดงความคิดเห็น การสนทนา และการตอบคำถาม
2. สังเกตการมีส่วนร่วมการทำกิจกรรม
3. ประเมินจากการใช้แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเอง

## บันทึกหลังการสอน

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

(ลงชื่อ)

( \_\_\_\_\_ )

ผู้สอน

## เพลง หนูจะเป็นอะไร

หนูจำหนู  
 อนาคตที่จะสุขศรี  
 หนูอยากเป็นทหาร  
 หนูอยากเป็นคุณครู  
 หนูอยากเป็นตำรวจ  
 หนูอยากเป็นอะไร

คิดดูเสียให้ดี  
 โตขึ้นหนูนี้จะเป็นอะไร  
 ป้องกันอริราชศัตรู  
 ให้ความรู้เด็กๆทั่วไป  
 วิ่งไล่กวาดผู้ร้ายเร็วไว  
 อ่อนก็ได้เป็นพยาบาล

## ภาคผนวก ข

- คู่มือการใช้แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย
- แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

## คู่มือการใช้แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

### คำชี้แจง

1. ทักษะที่สังเกตและบันทึกลงในแบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองประกอบด้วย 3 ด้าน

2.1 การกล้าแสดงออก	จำนวน	5	ข้อ
2.2 การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	จำนวน	5	ข้อ
2.3 ความภาคภูมิใจในตนเอง	จำนวน	5	ข้อ

2. แบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นการบันทึกในรูปแบบระดับคุณภาพของทักษะจำแนกออกเป็น 3 ระดับคะแนน

3. ช่วงเวลาที่ใช้ในการสังเกต คือ ช่วงเวลาก่อนการดำเนินกิจกรรมละครสร้างสรรค์ (Pre - Test) และหลังการดำเนินกิจกรรมละครสร้างสรรค์ (Post - Test) ในสัปดาห์แรก และ สัปดาห์สุดท้าย ช่วงเวลาที่ใช้ในการสังเกตรวมเวลา 50 นาที

แบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเอง ประกอบด้วย

ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกของเด็กด้วยความมั่นใจ ซึ่งสามารถสังเกตได้จากท่าทาง การกระทำ การแสดงความคิดเห็น หรือภาษาของเด็ก ประกอบด้วย ลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. การกล้าแสดงออก หมายถึง การกล้าพูด กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออกท่าทางการกระทำมีเหตุผล ไม่เขินอายง่าย ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 การแสดงออกทางวาจา และท่าทาง ด้วยความมั่นใจ ไม่ประหม่า ไม่อาย ไม่เคอะเขิน หมายถึง การที่เด็กแสดงท่าทางและคำพูดในการทำกิจกรรมด้วยความกระฉับกระเฉง คล่องแคล่ว

1.2 การแสดงตัวเป็นอาสาสมัคร หมายถึง การที่เด็กยกมือขึ้นเพื่อสื่อความหมายว่าพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมกับครูและเพื่อน

1.3 การกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผล หมายถึง การมีเหตุผลของตัวเองในการบรรยายหรือบอกเล่าเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติ

1.4 การกล้าแสดง กล้าทำในกิจกรรมใหม่ๆ ได้ดี หมายถึง การที่เด็กมีความกล้าลงมือกระทำกิจกรรมใหม่ด้วยความกระตือรือร้น ไม่ลังเล

1.5 สบตาครูและบุคคลอื่นๆ ในขณะที่พูดหรือตอบคำถาม หมายถึง การที่เด็กมองเห็นสบตากับบุคคลที่เด็กพูดด้วย ไม่ก้มหน้าขณะพูด

2. การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม หมายถึง การร่วมกิจกรรมกับเพื่อนและครูด้วยความ เป็นมิตร ช่วยเหลือ และยอมรับการช่วยเหลือจากเพื่อน รวมทั้งยอมรับสถานการณ์ใหม่ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การสนทนาหรือบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นทราบ หมายถึง การที่เด็กพูดตอบคำถามหรือสนทนาแสดงความคิดเห็นของเด็กให้ครูและเพื่อนเข้าใจ

2.2 การทำตามข้อตกลงของครู หมายถึง การที่เด็กทำตามข้อตกลงที่ครูกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

2.3 การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน หมายถึง การที่เด็กมีส่วนร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนโดยไม่ทะเลาะหรือขัดแย้งกัน

2.4 การให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อน หมายถึง การที่เด็กใช้คำพูดหรือท่าทางบอกหรือแนะนำเพื่อนขณะร่วมมือกันทำกิจกรรม

2.5 การยอมรับคำแนะนำที่ดีและถูกต้องของเพื่อน หมายถึง การที่เด็กปฏิบัติตามคำแนะนำที่ดีของเพื่อนและช่วยกันทำกิจกรรม

3. ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความพึงพอใจในตนเอง รู้จักตนเอง ยอมรับการกระทำของตนเอง และพยายามแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตั้งใจทำในสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จโดยไม่ท้อถอย แม้มีอุปสรรคดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 การตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง หมายถึง การที่เด็กใช้คำพูดในการสนทนาด้วยการคิดหรือตัดสินใจกระทำการปฏิบัติการทดลองด้วยตนเอง

3.2 การให้ความสนใจในกิจกรรม และ พยายามในการกระทำของตนเองในการทำกิจกรรม หมายถึง การที่เด็กมีความสนใจและตั้งใจในการทำกิจกรรม สามารถสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่นได้เกี่ยวกับกิจกรรมที่กำลังทำ ไม่นิ่งเฉยหรือ เหม่อลอย

3.3 การประมาณความสามารถของตนเองได้ หมายถึง การที่เด็กแสดงท่าทางและคำพูดในการคาดคะเนความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในกิจกรรมที่ทำด้วยตนเอง

3.4 การตั้งใจทำสิ่งต่างๆ ไม่ท้อถอยแม้มีอุปสรรค ให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองอยากรู้ หมายถึง การที่เด็กมีความพยายามหรือหาวิธีการทดลองต่างๆ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรม

3.5 ความสนุกสนานในการทำกิจกรรม ดีใจและมีความสุขเมื่อประสบความสำเร็จ หมายถึง การที่เด็กร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจและมีความสุข โดยแสดงออกด้วยรอยยิ้มและเสียงหัวเราะ

4. แบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นการบันทึกทั้งในรูปของความถี่ (จำนวนครั้ง) และระดับคุณภาพของพฤติกรรมจัดเป็น 3 ระดับคะแนนคือ มาก=2 ปานกลาง=1 น้อย=0

5. เวลาที่ใช้ในการสังเกต สังเกตในช่วงกิจกรรมวงกลมจากการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เป็นเวลาจำนวน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ โดยทำการสังเกตและบันทึกการสังเกตในชั้นดำเนินกิจกรรมช่วงเวลา 10.00 น. -10.50 น. รวมเวลา 50 นาที

6. การสุ่มเวลาในการสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง ตามตารางสุ่มเวลาสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง ใช้นาฬิกาจับเวลาในการให้สัญญาณเริ่มและหมดเวลาการสังเกต

### ข้อควรปฏิบัติในการสังเกต

1. เขียนชื่อผู้สังเกต ผู้ถูกสังเกต วัน เดือน ปี ที่ทำการสังเกต
2. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย 2 คนทำการสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง
3. การสังเกตให้ผู้สังเกตทั้ง 2 คน คือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย 2 คน ทำการสังเกตพร้อมกันในเวลาเดียวกัน สังเกตเด็กคนเดียวกัน โดยสังเกตทีละกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ทุกพฤติกรรมที่มีในแบบสังเกต ใช้เวลาสังเกต 10 วินาที เวลาบันทึกการสังเกต 10 วินาที เวลาบันทึกการสังเกต 10 วินาที สลับกันและสังเกตเวียน ตั้งแต่ ตั้งแต่เด็กคนที่ 1-5 ในแต่ละกลุ่ม สังเกตกลุ่มละ 5 นาที พักระหว่างกลุ่ม 1 นาที แล้วจึงเริ่มสังเกตเด็กกลุ่มที่ 2 3 และ 4 ต่อไป

### การบันทึกแบบสังเกต

สังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองทีละข้อ เมื่อพฤติกรรมเด็กในข้อนั้นตรงกับระดับคะแนนใด ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องนั้น ดังนี้

ช่องระดับ 0 คะแนนน้อย หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กไม่แสดงออก บันทึกเมื่อเด็กไม่กล้าแสดงออก หรือตัดสินใจช้า ไม่กล้าทำ แสดงความไม่มั่นใจ หลบหลีกหรือหลีกเลี่ยง ให้ 0 คะแนน

ช่องระดับ 1 คะแนนปานกลาง หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กแสดงออก หรือตัดสินใจด้วยความลังเล คิดและตรึกตรองนาน แสดงความไม่มั่นใจในการกระทำ ให้ 1 คะแนน

ช่องระดับ 2 คะแนน มาก หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจทันทีไม่รีรอ แสดงความมั่นใจและถูกต้องในการทำกิจกรรมอย่างรวดเร็ว ให้ 2 คะแนน

หมายเหตุ ถ้าพบเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับคะแนนใด ก็ให้คะแนนเท่ากับช่องระดับคะแนนนั้น และถ้าพบเครื่องหมาย ✓ ข้างในข้อ และช่องระดับคะแนนใดให้นำจำนวนที่เข้าคู่กับช่อง

ระดับคะแนนในช่องนั้น เช่น ในช่องระดับคะแนนมากให้ 2 คะแนน ซ้ำ 2 ครั้ง รวมคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน เป็นต้น

### การเตรียมการสังเกต

1. ผู้สังเกตต้องศึกษาคู่มือในการสังเกตให้เข้าใจกระบวนการในการสังเกตทั้งหมดเพื่อให้เกิดความชำนาญในการใช้แบบสังเกต
2. จัดเตรียมสภาพแวดล้อมและอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมไว้ล่วงหน้าให้เรียบร้อย
3. จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการสังเกต ได้แก่ คู่มือการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย และแบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย
4. ผู้สังเกตควรซักซ้อมความเข้าใจกับครูผู้ช่วยที่ช่วยในการสังเกตเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน และลดความคลาดเคลื่อนจากการสังเกตพฤติกรรม

รายการ	คะแนน	รายละเอียดพฤติกรรม
<b>1. การกล้าแสดงออก</b>		
1.1 การแสดงออกทางวาจาและท่าทางด้วยความมั่นใจ ไม่ประหม่า ไม่อาย ไม่เคอะเขิน	0	เด็กมีท่าที่ตื่นตระหนก ประหม่าไม่แสดงออกในขณะทำกิจกรรม
	1	เด็กแสดงออก ประหม่า แต่ยังสามารถควบคุมตัวเองในขณะทำกิจกรรม
	2	เด็กกล้า มีความมั่นใจในการแสดง โดยไม่มีท่าที่ประหม่า
1.2 การแสดงตัวเป็นอาสาสมัครโดยการยกมือขึ้น	0	เด็กพูดเสียงเบา หรือไม่ยอมพูด แสดงความไม่มั่นใจในขณะทำกิจกรรม
	1	เด็กกล้าในการพูดในขณะทำกิจกรรม
	2	เด็กกล้าพูดทันทีไม่รีรอ เสียงดังฟังชัดแสดงความมั่นใจในการแสดง
1.3 การกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผล	0	เด็กไม่ทำกิจกรรมเลย เชื่องช้า แสดงความไม่มั่นใจในขณะทำกิจกรรม
	1	เด็กกล้าในการทำกิจกรรม
	2	เด็กทำกิจกรรมด้วยความกระฉับกระเฉงและรวดเร็ว



รายการ	คะแนน	รายละเอียดพฤติกรรม
1.4 การกล้าแสดง กล้าทำในกิจกรรมใหม่ๆ ได้ดี	0	เด็กไม่กล้าทำกิจกรรม เชื่องช้า แสดงความไม่มั่นใจ ในขณะที่ทำกิจกรรม
	1	เด็กลังเลในการทำกิจกรรม
	2	เด็กทำกิจกรรมด้วยความกระฉับกระเฉง
1.5 สบตาครูและบุคคลอื่นๆในขณะที่พูดหรือตอบคำถาม	0	เด็กพูดเสียงเบา หรือไม่ยอมพูด แสดงความไม่มั่นใจ ในขณะที่ทำกิจกรรม
	1	เด็กลังเลในการพูดในขณะที่ทำกิจกรรม
	2	เด็กกล้าพูดทันทีไม่รีรอ เสียงดังฟังชัดแสดงความมั่นใจในการแสดง
<b>2. การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม</b>		
2.1 การสนทนาหรือบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นทราบ	0	แยกตัว ซ้ำๆ ไม่ทำกิจกรรมร่วมกับครูและเพื่อน
	1	ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน แต่มีท่าทีลังเล ครูต้องคอยกระตุ้นให้เด็กเข้าไปมีส่วนร่วม
	2	เด็กสามารถมีส่วนร่วมทำกิจกรรมร่วมกับครูและเพื่อน โดยไม่ต้องกระตุ้น
2.2 การทำตามข้อตกลงของครู	0	เด็กไม่ทำกิจกรรมเลย เชื่องช้า แสดงความไม่มั่นใจ ในขณะที่ทำกิจกรรม
	1	เด็กลังเลในการทำกิจกรรม
	2	เด็กทำกิจกรรมด้วยความกระฉับกระเฉงและรวดเร็ว
2.3 การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน	0	แยกตัว ซ้ำๆ ไม่กล้าทำกิจกรรมกับเพื่อน
	1	ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน แต่มีท่าทีลังเล ครูต้องคอยกระตุ้นให้เด็กเข้าไปมีส่วนร่วม
	2	เด็กสามารถมีส่วนร่วมทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนโดยไม่ต้องกระตุ้น

รายการ	คะแนน	รายละเอียดพฤติกรรม
2.4 .การให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อน	0	เด็กไม่กล้าให้ความช่วยเหลือเพื่อน ทำกิจกรรมเฉพาะในบทบาทตนเอง
	1	เด็กลังเลในการช่วยเหลือเพื่อนในขณะที่ทำกิจกรรม
	2	เด็กกล้าบอกเพื่อน ให้ความช่วยเหลือเพื่อนทันทีเมื่อเพื่อนต้องการโดยไม่รีรอ
2.5 การยอมรับคำแนะนำที่ดีและถูกต้องของเพื่อน	0	แยกตัว ซ้ำอายุ ไม่กล้าทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน
	1	ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน แต่มีท่าทีลังเล ครูต้องคอยกระตุ้นให้เด็กเข้าไปมีส่วนร่วม
	2	เด็กสามารถมีส่วนร่วมทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนโดยไม่ต้องกระตุ้น
<b>3. ความภาคภูมิใจในตนเอง</b>		
3.1 การตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง	0	เด็กมีท่าทีตื่นตระหนก ประหม่าไม่ทำกิจกรรม
	1	เด็กลังเลในการสบตาเพื่อนในขณะที่ทำกิจกรรม
	2	เด็กกล้าสบตาเพื่อนทันทีไม่รีรอ แสดงความมั่นใจในการแสดงอย่างรวดเร็ว
3.2 การให้ความสนใจในกิจกรรม และ พอใจในการกระทำของตนเองในการทำกิจกรรม	0	เด็กไม่ทำกิจกรรมเลย เชื่องช้า แสดงความไม่มั่นใจในขณะที่ทำกิจกรรม
	1	เด็กลังเลในการทำกิจกรรม
	2	เด็กทำกิจกรรมด้วยความกระฉับกระเฉงและรวดเร็ว

รายการ	คะแนน	รายละเอียดพฤติกรรม
3.3 การประมาณความสามารถของตนเองได้	0	เด็กมีท่าที่ตื่นตระหนก ประหม่าไม่แสดงออกในขณะที่ทำกิจกรรม
	1	เด็กแสดงออก ประหม่า แต่ยังสามารถควบคุมตัวเองในขณะที่ทำกิจกรรม
	2	เด็กกล้า มีความมั่นใจในการทำกิจกรรม การปแสดง โดยไม่มีท่าที่ประหม่า
3.4 การตั้งใจทำสิ่งต่างๆ ไม่ทอดทิ้งแม้มีอุปสรรค ให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองอยากรู้	0	เด็กไม่ทำกิจกรรมเลย เชื่องช้า แสดงความไม่มั่นใจในขณะที่ทำกิจกรรม
	1	เด็กลังเลในการทำกิจกรรม
	2	เด็กทำกิจกรรมด้วยความกระฉับกระเฉงและรวดเร็ว
3.5 ความสนุกสนานในการทำกิจกรรม ดีใจ และมีความสุขเมื่อประสบความสำเร็จ	0	เด็กมีท่าที่ตื่นตระหนก ประหม่าไม่แสดงออกในขณะที่ทำกิจกรรม
	1	เด็กแสดงออก ประหม่า แต่ยังสามารถควบคุมตัวเองในขณะที่ทำกิจกรรม
	2	เด็กกล้า มีความมั่นใจในการแสดง โดยไม่มีท่าที่ประหม่า

บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม

---



---



---



---



---

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

---



---



---



---



---

## แบบสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อผู้สังเกต ..... นามสกุล .....

ชื่อเด็ก ..... นามสกุล .....

ช่วงชั้น ..... โรงเรียน ..... วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ความเชื่อมั่นในตนเอง	ระดับคะแนน			หมายเหตุ
	2	1	0	
<b>1. การกล้าแสดงออก</b>				
1.1 การแสดงออกทางวาจาและท่าทางด้วยความมั่นใจ ไม่ประหม่า ไม่อาย ไม่เคอะเขิน				
1.2 การแสดงตัวเป็นอาสาสมัครโดยการยกมือขึ้น				
1.3 การกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผล				
1.4 การกล้าแสดง กล้าทำในกิจกรรมใหม่ๆ ได้ดี				
1.5 สบตาครูและบุคคลอื่นๆในขณะที่พูดหรือตอบคำถาม				
<b>2. การปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม</b>				
2.1 การสนทนาหรือบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นทราบ				
2.2 การทำตามข้อตกลงของครู				
2.3 การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนได้				
2.4 การให้คำแนะนำหรือให้ความช่วยเหลือเพื่อน				
2.5 การยอมรับคำแนะนำที่ดีและถูกต้องของเพื่อน				
<b>3. ด้านความภาคภูมิใจในตัวเอง</b>				
3.1 การตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเอง				
3.2 การให้ความสนใจในกิจกรรมและพอใจการกระทำของตนเอง				
3.3 การประมาณความสามารถของตนได้				
3.4 การตั้งใจทำกิจกรรม				
3.5 ความสนุกสนานในการทำกิจกรรม ตีใจและมีความสุขเมื่อประสบความสำเร็จ				

**บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม**

---

---

---

---

---

**ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ**

---

---

---

---

---

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

## รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

### ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแผนการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วารุณี สกุลรักษ์  
อาจารย์สอนระดับการศึกษาปฐมวัย  
โรงเรียนสาธิต อนุบาลละอออุทิศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
2. อาจารย์ สมอง สุทธาอามาตย์  
ประธานสายชั้นอนุบาล โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก  
สำนักงานเขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร
3. อาจารย์ รัตนาภรณ์ ภูธรเลิศ  
อาจารย์โรงเรียนสุเหร่าลาดบัวขาว  
สำนักงานเขตสะพานสูง สังกัดกรุงเทพมหานคร

### ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสังเกตความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย

1. รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตน์  
อาจารย์ประจำภาควิชาวัดผลการศึกษา  
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กมลลา ลำพูน  
อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ ภาควิชาการศึกษาปฐมวัย  
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
3. อาจารย์ ดร. มิ่ง เทพครเมือง  
นักวิชาการศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม)  
ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

## ภาคผนวก ง

- ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ ( IOC )
- การเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองเด็กปฐมวัย จำนวน 20 คน ก่อนและหลังได้รับ การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เป็นรายบุคคล



### ตารางการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับจุดประสงค์ ( IOC )

พฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยว ชาคน ที่ 2	ผู้เชี่ยว ชา คนที่ 3	$\sum R$	จำนวน ผู้เชี่ยวชาญ	IOC
<b>1. การแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง</b>						
1.1 การแสดงออกทางวาจาและท่าทางด้วยความไม่ประหม่า ไม่อาย ไม่เคอะเขิน	+ 1	+ 1	+ 1	3	3	1
1.2 การแสดงตัวเป็นอาสาสมัครโดยการยกมือขึ้น	+ 1	+ 1	+ 1	3	3	1
1.3 การกล้าแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผล	+ 1	+ 1	+ 1	3	3	1
1.4 การกล้าแสดงกล้าทำกิจกรรมใหม่ๆได้	+ 1	+ 1	+ 1	3	3	1
1.5 สบตาครูและบุคคลอื่นๆในขณะที่พูดหรือตอบคำถาม	+ 1	+ 1	+ 1	3	3	1
<b>2. การปรับตัวกับสภาพแวดล้อม</b>						
2.1 การสนทนาหรือบอกความต้องการของตนเองให้ผู้อื่นทราบ	+ 1	+ 1	+ 1	3	3	1
2.2 การทำตามข้อตกลงของครู	+ 1	+ 1	+ 1	3	3	1
2.3 การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน	+ 1	+ 1	+ 1	3	3	1
2.4 การให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือเพื่อน	+ 1	+ 1	+ 1	3	3	1
2.5 การยอมรับคำแนะนำที่ดีและถูกต้องของเพื่อน	+ 1	+ 1	+ 1	3	3	1
<b>3. ความภาคภูมิใจในตนเอง</b>						
3.1 การตัดสินใจทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง	+ 1	+ 1	+ 1	3	3	1
3.2 การให้ความสนใจในกิจกรรมและพอใจในภาระ กระทำของตนเองในการทำกิจกรรม	+ 1	+ 1	+ 1	3	3	1
3.3 การประมาณความสามารถของตนเอง	0	+ 1	+ 1	3	3	0.67 – 1.00
3.4 การตั้งใจทำสิ่งต่างๆไม่ทอดย้อมันมีอุปสรรค ให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองอยากรู้	+ 1	+ 1	+ 1	3	3	1
3.5 มีความสนุกสนานในการทำกิจกรรม	+ 1	+ 1	+ 1	3	3	1

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

ค่าดัชนีความสอดคล้องทั้งฉบับ

$$= 0.67 - 1.00$$

(บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2547: 95)

ตาราง 6 การแสดงการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองเด็กปฐมวัย จำนวน 20 คน ก่อนและหลัง  
ได้รับ การจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์เป็นรายบุคคล

คนที่	ความเชื่อมั่นในตัวเอง	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
1	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	5	8	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	6	9	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	6	8	
	รวม	17	25	26.7
2	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	4	5	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	7	8	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	6	8	
	รวม	17	21	13.4
3	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	3	5	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	7	8	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	5	9	
	รวม	15	22	23.3
4	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	7	9	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	9	9	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	8	8	
	รวม	24	26	6.6
5	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	5	6	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	8	8	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	6	8	
	รวม	19	22	10.0
6	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	5	6	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	8	8	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	7	8	
	รวม	20	22	6.7

ตาราง 6 (ต่อ)

คนที่	ความเชื่อมั่นในตัวเอง	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
7	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	4	5	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	5	8	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	4	7	
	รวม	13	20	23.3
8	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	6	9	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	4	8	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	7	10	
	รวม	17	27	33.4
9	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	7	9	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	7	10	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	8	10	
	รวม	22	29	23.3
10	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	7	9	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	8	10	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	9	10	
	รวม	24	29	16.6
11	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	7	9	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	9	9	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	9	9	
	รวม	25	27	6.7
12	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	6	9	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	8	10	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	7	10	
	รวม	21	29	26.6

ตาราง 6 (ต่อ)

คนที่	ความเชื่อมั่นในตัวเอง	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
13	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	7	9	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	9	10	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	10	10	
	รวม	26	29	10.0
14	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	7	9	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	8	10	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	8	10	
	รวม	23	29	20.0
15	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	6	9	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	8	10	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	9	9	
	รวม	23	28	16.7
16	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	3	6	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	4	9	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	6	9	
	รวม	13	24	36.7
17	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	6	9	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	8	10	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	6	10	
	รวม	20	29	30.0
18	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	7	10	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	9	10	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	8	10	
	รวม	24	30	20.0

ตาราง 3 (ต่อ)

คนที่	ความเชื่อมั่นในตัวเอง	ก่อนการ ทดลอง	หลังการ ทดลอง	การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
19	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	5	7	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	10	8	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	9	10	
	รวม	24	25	3.3
20	ด้านการกล้าแสดงออกเป็นตัวของตัวเอง	7	10	
	ด้านการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม	7	10	
	ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง	8	9	
	รวม	22	29	23.3

## ภาคผนวก จ

ภาพการจัดกิจกรรมละครสร้างสรรค์

### กิจกรรมละครสร้างสรรค์

## เรื่องครอบครัวสุขสันต์ (บ้านของฉัน)

#### ขั้นนำ



#### ขั้นดำเนินกิจกรรม



#### ขั้นสรุป



# กิจกรรมละครสร้างสรรค์

## เรื่อง ครอบครัวสุขสันต์ (บ้านของฉัน)

ระยะที่ 1 การเตรียมละครสร้างสรรค์ ตั้งชื่อเรื่อง จัดทำฉากและอุปกรณ์การแสดง





# กิจกรรมละครสร้างสรรค์

## เรื่อง ครอบครัวสุขสันต์ (บ้านของฉัน)

### ระยะที่ 2 การดำเนินการแสดงละครสร้างสรรค์



# กิจกรรมละครสร้างสรรค์

## เรื่อง ครอบครัวสุขสันต์ (บ้านของฉัน)

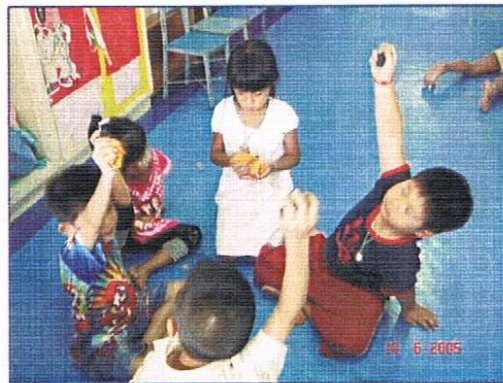
### ระยะที่ 3 สรุปกิจกรรมละครสร้างสรรค์



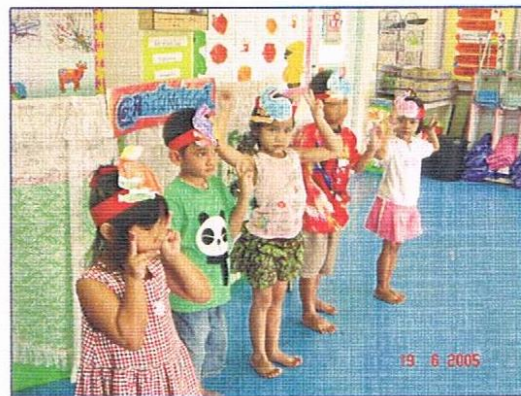
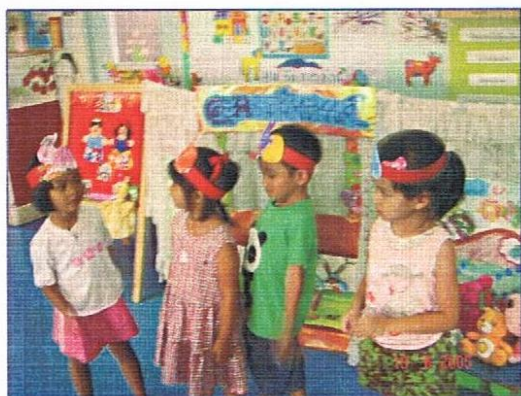
## กิจกรรมละครสร้างสรรค์

### เรื่อง สัตว์เลี้ยงน่ารัก (กระต่ายน้อยเจ้าปัญญา)

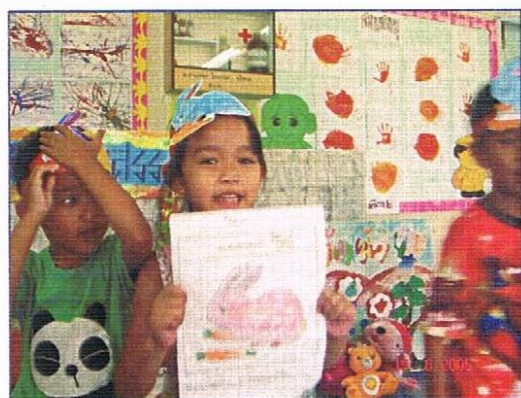
ระยะที่ 1 การเตรียมการละคร/วางแผน ตั้งชื่อเรื่อง จัดทำฉากและอุปกรณ์การแสดง



ระยะที่ 2 การดำเนินการแสดงละคร



ระยะที่ 3 การสรุปกิจกรรมการละคร เด็กสรุปกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติมา



ประวัติย่อผู้วิจัย

## ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางธนาภร สุขยิ่ง
วันเดือนปีเกิด	17 ตุลาคม 2505
สถานที่เกิด	จังหวัดสงขลา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	164 หมู่บ้านอนุรัก ซอยลาดพร้าว 64 ถนนลาดพร้าว แขวง/เขต วังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก สำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	ค.บ. (วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย) จาก วิทยาลัยครูสวนดุสิต
พ.ศ. 2553	กศ.ม. (สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ